

Oldřich Kužilek

Dalších 106 odpovědí na Vaše dotazy

**Nová verze s vyznačením změn platných od 23. března 2006
dle novely č. 61 / 2006 Sb.**

Příručka pro občany
o svobodném přístupu k informacím
a otevřenosti veřejné správy

© Otevřená společnost, o. p. s., 2007

Otevřená společnost, o. p. s., Seifertova 47, 130 00 Praha 3

tel.: +420 222 540 979 | fax: +420 222 540 978

www.otevrenaspolecnost.cz

OBSAH

Úvod	6
Použité zkratky a symboly	7
Odborná literatura	7
Abeceda přístupu k informacím	8
A. Kdo a koho může žádat o informace?	8
B. O jaké informace žádat?	8
C. Jak žádost podat?	8
D. Forma žádosti a odpovědi	8
E. Záloha	9
F. Jak se žádost vyřídí?	9
G. Lhůta	9
H. Neuspokojivá odpověď	9
I. Odepření	10
J. Jak má úřad vyřídít poskytnutí informací?	10
K. Organizační opatření	10
L. E-mail	10
M. Na které informace mám či nemám právo?	10
N. Hospodaření obce	11
O. Výběrová řízení, kontroly	11
P. Obchodní tajemství, cenné papíry	11
Q. Ochrana osobnosti a soukromí	12
R. Jaká je úhrada nákladů?	12
S. Kdy a jak mám podat odvolání nebo stížnost?	12
T. Kdy a jak se mám o informaci soudit?	13
U. Ještě nějaké otázky?	13
V. Povinně zveřejňované informace	13
W. Internet	14
X. Výroční zpráva	14
Y. Zápisy z jednání rady, zastupitelstva a dalších orgánů	14
Z. Ostatní	14
I. OBCE A MĚSTA (SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST)	16
Zápisy, záznamy jednání	16
1. Kopie usnesení a zápisů rady a zastupitelstva	16
2. Zápis zastupitelstva, kopie, maření práva	17
3. Zápisy jednání rady obce na webu	17
4. Usnesení zastupitelstva, nahlížení, nebo kopie?	17
5. Elektronická forma záznamů jednání	19
6. Zvukový záznam z jednání	19
7. Kopie vlastním fotoaparátem	19

8.	Kopie ze zasedání obecního zastupitelstva pouze přes právníka?	20	27.	Žádost o dotace, vyřízení ústní žádosti o nahlédnutí	35
9.	„Neveřejné“ zasedání obecního zastupitelstva	21	28.	Informace o stavu majetku obce (obytného domu)	35
Chráněné a nechráněné informace			Web, povinně zveřejněné informace, úřední deska		36
(osobní údaje, obchodní tajemství, důvěrnost)		21	29.	Zveřejnění povinných informací – povinnosti a náklady	36
10.	Osobní údaje – čísla mobilních telefonů	21	30.	Zveřejňování usnesení a příloh na webu	36
11.	Osobní údaje – pracovní smlouva a popis práce	23	31.	Zveřejňování vyhlášek a jejich evidence	37
12.	Osobní údaje ze smluv schválených zastupitelstvem	24	32.	Zveřejnění povinných informací na webu	37
13.	Informace o veřejně činné osobě	24	33.	Sankce za nezveřejnění povinných informací na webu	38
14.	Odměny členů zastupitelstva	25	34.	Úřední deska	38
15.	Informace o pracovní náplni	26	OSTATNÍ		39
16.	Obchodní tajemství, faktury	27	Informace od orgánů samosprávy		39
17.	Informace o zakázkách od obce, střet zájmů	28	35.	Informace o veřejné zakázce, nahlížení do účetních knih, úhrada nákladů	40
18.	Zpráva o výsledku kontroly FÚ	28	36.	Podklady pro rozhodnutí (znalecké posudky, odborné posouzení)	41
19.	Příspěvkové organizace, „důvěrnost“ smluv	29	37.	Informační povinnost přenesená na zástupce	41
20.	„Důvěrné“ informace, smlouvy s povinným subjekty	29	38.	Dotazy občanů	42
21.	Obecní majetek, správcovská role obce	30	39.	Žádost o informace přímo na jednání zastupitelstva	42
22.	Pohledávky, výše nájmu atd.	30	40.	Názory, anebo informace?	43
23.	Rozhodnutí o prodeji bytů, přenos informační povinnosti na mandátáře	31	41.	Odkaz na zveřejněnou informaci, vyhledávání (sestava) požadovaných informací	43
24.	Výše nájemného v nebytových prostorách	32	42.	Podklady pro sdělovací prostředky	45
25.	Informace o přidělování bytů a nebytových prostor	32			
26.	Plátcí poplatků	33			

43. Informace pro sdělovací prostředky, pro občany, objektivita časopisu obce	46	62. Církevní školy	54
44. Zahlcování úřadu dotazy	47	63. Povinné zveřejňování informací školami	54
II. POVINNÉ SUBJEKTY (TYPY)	48	64. Zveřejnění kritérií hodnocení přijímacího testu	54
Obchodní společnosti, rozpočtové a příspěvkové organizace	48	65. Informace o vzdělání včetně aprobační učitelů	54
45. Informace od společností zřizovaných obcí	48	66. Nemocnice	55
46. Obchodní společnost zřízená obcí	49	67. Všeobecná zdravotní pojišťovna	55
47. Příspěvková organizace	50	68. Ostatní zdravotní pojišťovny	55
48. Příspěvková organizace Česká geologická služba	50	III. POSTUP VYŘÍZENÍ	56
49. Česká konsolidační agentura, Pozemkový fond	50	69. Formální požadavky na žádost o informace	56
50. Kdo informace poskytuje?	51	70. Podoba žádosti	56
51. Zveřejňování povinných informací zřizovanými organizacemi	51	71. Formulace žádosti	56
52. Omezení přístupu k informacím u zřizovaných organizací	51	72. Kdy se informace vztahují k působnosti úřadu?	57
53. Obchodní tajemství u zřizovaných organizací	51	73. Informace vztahující se k působnosti	57
54. Organizace zřízená obcí – botanická zahrada	52	74. Informace vztahující se k působnosti	57
55. Příspěvková organizace – městské divadlo	52	75. Odvolání zaslané e-mailem	58
56. Osobní údaje – platy a odměny	52	76. Elektronický podpis	58
57. Odborová organizace	53	77. Odvolací orgán je tentýž člověk?	58
Školy, nemocnice	53	78. Vztah ke správnímu řádu	59
58. Vysoké školy, výroční zpráva	53	IV. ÚHRADA NÁKLADŮ	60
59. Rektor	53	79. Záloha na úhradu nákladů	60
60. Členové akademického senátu	53	80. Zaplacení zálohy předem	60
61. Školy	54		

81. Úhrada nákladů	60	100. Databáze, registry – úhrada nákladů	71
82. Úhrada dle InfZ a dle zákona o poplatcích	62	101. Lékařské zprávy	73
83. Úhrada při neposkytnutí informace	62	102. Poskytování informací o probíhajícím trestním řízení	75
84. Úhrada za informace neúplné, zkreslené či zavádějící	62	103. Statistické informace z finančního úřadu	76
V. STAVEBNÍ ŘÍZENÍ	63	104. Nedodržení lhůty pro odvolání	76
85. Informace o stavebním řízení	63	105. Postoupení žádosti příslušnému subjektu	77
86. Informace ze stavebního řízení	64	106. Kontrolní protokoly úřadu práce u zaměstnavatele	77
87. Rozdíl mezi nahlédnutím a kopií ze stavebního řízení	64	Vývojový diagram podání písemné žádosti	78
88. Stavební úřad odepírá sdělit termín kolaudace	64	Zákon 106/1999 Sb.	79
89. Kopie z probíhajícího stavebního či územního řízení	65	Vyhláška č. 442/2006 Sb. ze dne 31. srpna 2006	92
90. Kopie stavebního povolení	65	Struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu	93
VI. OSTATNÍ	67	Nařízení vlády č. 173/2006 Sb. ze dne 29. března 2006	99
91. Pravdivost informací	67		
92. „Oficiální“ a „neoficiální“ informace	67		
93. Cenové informace, odstavec 3 § 11	67		
94. Veřejné zakázky	68		
95. Zpráva o výběrovém řízení	69		
96. Informace o přípravě vyhlášky	69		
97. Informace do minulosti, skartace, archivace	70		
98. Smlouva uzavřená před účinností zákona o svobodném přístupu k informacím	71		
99. Žadatel	71		

ÚVOD

Aktivní občan...

- může zjistit, co se bude v jeho okolí stavět,
- může se dozvědět, kolik se vynakládá na úklid obce nebo města,
- může se informovat, za kolik se pronajímá dům patřící obci nebo státu,
- může zjistit, komu byl veřejný majetek pronajat,
- může se dozvědět, jaké poradce má ministr nebo starosta,
- může získat přehled o zadávaných zakázkách ve městě, kraji...
- může sledovat hospodaření nejen své obce,
- může se dozvědět to, co ho zajímá a na co zatím neměl odvahu se zeptat,
- může také dát úředníkům najevo, jaké informace je důležité zveřejňovat,
- může sledovat, kdo a jak za něj rozhoduje,
- může znát, co všechno se ze státních prostředků hradí,
- může zjistit, kdo ze zastupitelů jezdí na služební cesty a kam,
- může srovnávat úroveň služeb zaměstnanců státní správy v jednotlivých městech,
- může získat přehled, na co se ptají ostatní občané,
- může...

Svobodný přístup k informacím je podmínkou svobodného rozhodování a demokracie. V České republice jej zajišťuje **zákon č. 106/1999 Sb.** Občan je pravým vlastníkem všech informací, které shromáždily a vytvořily úřady. Může si je kdykoli vyžádat. Může vědět, proč se to či ono rozhodlo tak či onak, aby mohl skutečně informovaně, a tedy svobodně rozhodnout, komu dá svůj hlas v příštích volbách.

Přístup k informacím dělá proto z anonymní osoby v soukolí úřední mašinerie skutečně plnohodnotného občana. Úřední monopol nad informacemi navíc poskytuje neobyčejnou moc veřejným činitelům i zaměstnancům státní správy. Vytváří tak prostředí, v němž se daří drobné i rozsáhlé korupci. Proto přístup k informacím a zájem občanů o ně působí jako lék proti ne-hospodárnosti, nerovnosti a zneužívání postavení.

Přístup k informacím je však jen jednou **součástí „otevřenosti veřejné správy“**. Do ní patří ještě otevřenost rozhodování (možnosti občanů vidět, jak se dospělo k rozhodnutím, včetně postupů, podkladů, hlasování atd.), účast na rozhodování (možnost dát k věci návrhy, vědět, co se bude řešit, atd.) a právo šířit informace (například vyváženost názorů v časopise vydávaném obcí). Týká se i střetu zájmů a opatření proti korupci.

Tato publikace navazuje na sborník „106 odpovědí na Vaše dotazy“, vydaný v roce 2001. Obě publikace vznikly jako souhrn otázek, které občané vznesli v poradně specializovaného serveru pro svobodu informací **www.otevrete.cz**, a odpovědí na ně.

V první části předkládáme základní znalosti o přístupu k informacím, jakousi „abecedu“. Vznikla jako výtazek z předchozí brožury (106 odpovědí na Vaše dotazy, Otevřená společnost, o. p. s. Praha 2001), která ve 106 odpovědích mapovala základní oblasti zájmu občanů i úředníků, jak se projevily v naší poradně v letech 2000–2002. Ačkoli byla vydána a bezplatně distribuována zájemcům v počtu 3 000 ks, byla již beznadějně rozebrána. Proto ji v tomto vydání přetiskujeme jen ve zkrácené podobě jako jednoduché odpovědi ano/ne (první část brožury). Celé odpovědi najdete stále na webu našeho projektu **www.otevrete.cz**.

Úvod

Aktivní občan může...

Druhá část této publikace podrobně reaguje na nové dotazy z let 2002–2004. Otázky se již netočí jen okolo přístupu k informacím. Stále častěji se týkají širšího pojetí „otevřenosti úřadů“. Ptáte se na záznamy jednání orgánů, na vydávání časopisu města, na střet zájmů. Zájem veřejnosti i úředníků již je konkrétnější, často jde o detailně strukturované případy. Fenomén svobody informací a otevřenosti veřejné správy může být až detektivní disciplínou. Aplikace těchto práv na různé situace, které život (zejména v obcích) přináší, je různorodá a někdy překvapivá. Dotazy naznačují, že míra neoprávněného tajení informací v českých úřadech, jejich uzavřenost, neznalost právního stavu a setrvávání u dávno překonaného stavu „důvěrnosti veřejné správy“, pocházející z doby Rakouska-Uherska, je stále velmi vysoká.

Města a obce představují nejčastější typ úřadu, ke kterému dostáváme dotazy. Proto druhá část začíná jimi. Následují dotazy podle dalších aspektů. Je tak možné, že k téže otázce najdete více podnětů v různých skupinách odpovědí.

POUŽITÉ ZKRATKY A SYMBOLY

InfZ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ve znění pozdějších předpisů

LZPS Listina základních práv a svobod

SŘS Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

Označuje rozsudek soudu nebo stanovisko jiné obdobné autority (Úřad na ochranu osobních údajů). Rozsudky najdete v plném znění na www.otevrete.cz. Rozsudky označujeme jmény stran sporu, anebo číslem jednacím.

Označuje příklad z praxe.

Spolu se škrtnutým textem (již neplatné) a červeným zvýrazněním či ohraničením označuje změnu platnou od 23. března 2006 (novelizací zák. č. 61/2006 Sb.), výjimečně též v mezích proběhlé změny dalších zákonů, jako nahrazení starého správního řádu novým z roku 2004.

ODBORNÁ LITERATURA

Kužilek, O. – Žantovský, M.: *Svoboda informací*, Linde, Praha 2002

Korbel, F. a kolektiv: *Právo na informace*, Linde, Praha 2004

ABECEDA PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

A. KDO A KOHO MŮŽE ŽÁDAT O INFORMACE?

- Kdo může požádat o informaci?

Toto právo má každý. Nově ale musí uvést, že jde o žádost ve smyslu zákona č. 106/99 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

- Které orgány se svou žádostí mohou oslovit?

Všechny státní orgány, orgány obcí, veřejné instituce, které nakládají s veřejnými prostředky.

Nyní již ani není třeba, aby nakládaly s veřejnými prostředky, postačuje charakter „veřejné instituce“.

- Vztahuje se zákon č. 106/1999 Sb. i na školy, včetně vysokých a univerzit?

Ano. Mají úplnou informační povinnost.

- Vztahuje se povinnost poskytovat informace taky na Policii ČR a obecní (městskou) policii?

Ano.

- Je příspěvková organizace, zřízená městem a financovaná z rozpočtu města, povinna poskytnout informace o svém hospodaření?

Ano.

B. O JAKÉ INFORMACE ŽÁDAT?

- Jak lze zjistit, v čí kompetenci je informace?

Jedině **znalostí** dané problematiky.

- Je povinen orgán státní správy poskytnout informaci z územně plánovací dokumentace z roku 1964?

Ano, je povinen ji poskytnout, pokud ji má.

C. JAK ŽÁDOST PODAT?

D. FORMA ŽÁDOSTI A ODPOVĚDI

- Musím vysvětlit, proč chci požadovanou informaci a co s ní budu dělat?

Ne. Do žádosti se nic takového neuvádí.

- Musím poslat svou žádost doporučeně, nebo stačí obyčejný dopis?

Žádost můžete podat **jakkoliv**. Pokud však čekáte spor, nechte si podání potvrdit na kopii.

Elektronickou žádost však musíte poslat na „elektronickou podatelnu“ úřadu.

- Mohu se zeptat jen telefonem?

Ano. Úřad je povinen odpovědět stejně jako na písemnou žádost. Nelze se ale odvolat a nejsou stanoveny lhůty.

Abeceda přístupu k informacím

A. Kdo a koho může žádat o informace? | B. O jaké informace žádat? | C. Jak žádost podat? | D. Forma žádosti a odpovědi

- Musí obecní úřad sdělit informace i osobám, které v obci nežijí?

Ano.

- Jaké údaje po mně úřad může chtít?

Jen ty, které bude třeba pro zaslání odpovědi, tzn. **adresu**.

Nově může chtít ty, které „jsou potřebné pro vyřízení žádosti“, tedy v případě doručení rozhodnutí např. adresu, anebo v případě úhrady nákladů také datum narození.

- Ověřuje úřad, zda za právnickou osobu žádá oprávněná osoba, např. v obchodním rejstříku?

Nemusí to ověřovat, pokud to není nutné pro vyřízení žádosti (úhrada nákladů, vydání rozhodnutí).

- Mohu si vyžádat i formu poskytnutí informací, například fotokopie určitého dokumentu?

Ano. Pokud je požadovaná forma technicky možná, úřad musí vyhovět.

Navíc je nově úřad povinen poskytnout informaci ve formátech a jazycích podle obsahu žádosti.

E. ZÁLOHA

- Může po mně úřad při podání žádosti požadovat složení nějaké zálohy?

Nesmí.

- Jak zjistím výši úhrady za poskytnutí informace, kterou může úřad požadovat?

K orientaci slouží **ceník**. Můžete si vyžádat předpokládanou výši úhrady.

Nově již není třeba žádat, úřad je sám povinen písemně oznámit výši úhrady žadateli před poskytnutím informace. Nesplní-li to, ztrácí nárok na úhradu nákladů.

F. JAK SE ŽÁDOST VYŘÍDÍ?

G. LHŮTA

- Jak dlouho trvá vyřízení žádosti? Od kdy do kdy se počítá lhůta pro vyřízení?

Lhůta je „co nejdříve, nejdéle však **15 dní**“.

- Může si úřad nějak lhůtu prodloužit? Jak se to dozvím?

Ano, nejvýš o deset dnů z důvodů uvedených v InfZ. Musí to sdělit žadateli.

H. NEUSPOKOJIVÁ ODPOVĚĎ

- Co když mi úřad sdělí, že informaci vlastně nepotřebuji, protože na té věci není nic zvláštního?

I s takto absurdními odpověďmi se lze setkat. Ve skutečnosti jde o **odmítnutí** žádosti.

Pokud není vydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti, je třeba podat stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace. Je-li vydáno rozhodnutí, je třeba podat odvolání.

- Co když dostanu jen část požadované informace a zbytek úřad jaksi „přejde“?

Jde o rozhodnutí o **odepření** informací. Je třeba se odvolat.

Abeceda přístupu k informacím

E. Záloha | F. Jak se žádost vyřídí? | G. Lhůta | H. Neuspokojivá odpověď

Je třeba podat stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace.

- Co když ve lhůtě od úřadu (obce, instituce) vůbec nic nedostanu?

Nastává tzv. **právní fikce negativního rozhodnutí** (§ 15 odst. 4). Proti němu se můžeme odvolat.

Je třeba podat stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace.

I. ODEPŘENÍ

- Musí sdělení, že informace nebude poskytnuta, být písemné?

Ano a musí mít náležitosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

J. JAK MÁ ÚŘAD VYŘÍDIT POSKYTNUTÍ INFORMACÍ?

K. ORGANIZAČNÍ OPATŘENÍ

- Jaká je organizace poskytování informací na úřadech?
Je to **věcí každého úřadu**. Nesmí ale omezit poskytování informací.

- Poskytují informace všichni pracovníci úřadu?
Je to věcí **vnitřního předpisu úřadu**.

- Musím si zjistit, kdy a kde úřad poskytuje informace?
Úřad nesmí odmítnout přijetí žádosti o informaci jen s odkazem na svoji organizační strukturu, vnitřní předpis či jiné pracovní okolnosti. Informace se musí poskytovat **po celou pracovní** (nejen tzv. úřední) **dobu** úřadu.

L. E-MAIL

- Požádal jsem o informaci e-mailem a dostal jsem e-mailem tzv. neoficiální odpověď, neboť se prý nejedná o písemnou žádost.

E-mail je **písemnou** žádostí.

Nově je však nutno poslat ho na „elektronickou podatelnu“ úřadu.

M. NA KTERÉ INFORMACE MÁM ČI NEMÁM PRAVO?

- Které informace lze odepřít jako vnitřní pokyn a personální předpis?
Např. evakuační plán úřadu, pokyn o výdeji spotřebního materiálu, podpisový řád apod. Vnitřním pokynem není cokoli, co působí vůči komukoli **mimo úřad**.

- Lze žádat seznam darů a sponzorských příspěvků?

Ano.

- Mám právo získat od městského úřadu informaci o tom, jaké konkrétní dotazy v rámci zákona č. 106/1999 Sb. byly za minulý rok vzneseny a jak byly jednotlivě vyřízeny?

Ano.

Nově navíc úřad musí všechny informace poskytnuté na základě žádosti sám zveřejnit na svém webu.

Abeceda přístupu k informacím

I. Odepření | J. Jak má úřad vyřídit poskytnutí informací? | K. Organizační opatření | L. E-mail | M. Na které informace mám či nemám právo?

N. HOSPODAŘENÍ OBCE

- Mám právo znát hospodaření městské hudby (výdej, příjmy, pohyb na kontu) za uplynulé roky?

Ano, a to do všech detailů.

- Je obecní úřad jako vlastník domu povinen podat informace o tom, na jaké účely jsou využity finanční prostředky vybrané na nájemném?

Ano. Příjem z nájemného je příjem obce.

- Musí mi obec sdělit, komu a za jakých podmínek pronajímá obecní majetek?

Ano, bez omezení.

- Musí mi obec sdělit, zda se k obecnímu majetku váží pohledávky?

Ano, bez omezení.

- Může obec poskytnout výši nájmu svých nebytových prostor či pozemků?

Ano.

- Může obec sdělit výši kupní ceny (popř. znalecký odhad) za prodávané nemovitosti?

Ano.

- Obec má povinnost zveřejnit zprávu o hospodaření 15 dní před konáním příslušného zastupitelstva. Poskytne mi na žádost tyto informace dříve?

Ano, pokud existují.

O. VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ, KONTROLY

- Poskytují se informace z výběrových řízení?

Ano. Otevřenost je efektivní nástroj proti korupci. Zákon o veřejných zakázkách žádné informace nechrání.

- Může potravinářská inspekce sdělit názor na kvalitu sýrů?

Nemůže, šlo by o názor, nikoli informaci. Sdělí jen, zda sýr vyhovuje předpisům.

Nově může také zveřejnit všechny informace, které v dané věci vznikly její činností.

P. OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ, CENNÉ PAPIRY

- Je obec povinna sdělit informace o obchodních smlouvách, které společnost, ve které je obec majoritním vlastníkem, uzavřela s jiným soukromým subjektem?

Ano. Společnost je navíc veřejnou institucí hospodařící s veřejnými prostředky, proto i ona musí poskytnout na žádost všechny informace.

- Mohu chtít informace, zda obec je majitelem akcií a kterých podniků, znát jejich hodnotu a počet kusů, zda se plánuje prodej akcií, ustanovení či změna správce akcií?

Ano. S výjimkou tzv. „dynamických informací“ o **záměrech prodat či koupit akcie**. Na ty se vztahuje ochrana podle zákona o cenných papírech.

Abeceda přístupu k informacím

N. Hospodaření obce | **O.** Výběrová řízení, kontroly | **P.** Obchodní tajemství, cenné papíry

Q. OCHRANA OSOBNOSTI A SOUKROMÍ

- Může obec zveřejňovat jména uživatelů (nájemníků) jednotlivých obecních bytů?

Nemůže, tyto údaje (jméno ve spojení s konkrétním určením bytu) představují chráněný osobní údaj.

- Mám právo získat přehled o poradcích působících na jednotlivých ministerstvech a na Úřadu vlády?

Ano. Informace o té stránce osoby ve veřejném postavení, kterou tato osoba vykonává veřejnou či úřední činnost, nespadá pod ochranu osobních údajů.

- Žadatel požaduje poskytnutí informací týkajících se ukončených přestupkových řízení. Může úřad poskytnout jména osob?

V zásadě **ano.** Nelze je však uvádět ve spojení s dalšími osobními údaji, např. adresou. I určitá část informací o neukončeném řízení je veřejná. Nelze zveřejňovat potrestané přestupce hromadně (např. na internetu), je však povinností povinného subjektu sdělit na žádost jméno přestupce v konkrétním případě, a to jen v období časově blízkém rozhodnutí o přestupku (například do jednoho roku od rozhodnutí o přestupku).

R. JAKÁ JE ÚHRADA NÁKLADŮ?

- Co všechno může úřad chtít uhradit?

Jen tzv. „**materiálové**“ náklady, tj. cenu kopií, diskety, dále poštovné při zaslání informace (ne však při zaslání jiného sdělení) apod. Za vyhledání lze požadovat úhradu jen při mimořádně rozsáhlých žádostech.

- Může obec odůvodnit výši požadované úhrady tím, že ji pracovník připravil v přesčasu?

Ne.

- Kdy může úřad chtít zálohu?

Jen v okamžiku **předání již hotové připravené informace** žadateli.

Nikdy.

- Může úřad žádat úhradu nákladů za informaci na dobírku?

Ano, to je možné.

S. KDY A JAK MÁM PODAT ODVOLÁNÍ NEBO STÍŽNOST?

- Když úřad rozhodne odmítnout žádost o informaci, jak se bránit? Kde?

Podat **odvolání**, a to u stejného úřadu, kde jste neuspěli se žádostí.

- Co když jsem dostala jen část informací?

Marným uplynutím lhůty vzniklo **rozhodnutí o odeřpení** (tzv. fiktivní rozhodnutí). Je třeba podat odvolání.

Je třeba podat stížnost.

Abeceda přístupu k informacím

Q. Ochrana osobnosti a soukromí | **R.** Jaká je úhrada nákladů? | **S.** Kdy a jak mám podat odvolání nebo stížnost?

Stížnost se podává u úřadu, kde jsem neuspěl se žádostí, a ten je povinen ji buď ku spokojenosti žadatele vyřídit, nebo předat k vyřízení nadřízenému úřadu. Stížnost je nutno podat ve lhůtě 30 dnů od uplynutí lhůty pro poskytnutí informace (tj. prvním dnem lhůty je 16. den po doručení původní žádosti o informaci), anebo ode dne, kdy žadatel dostal od úřadu nějaké jiné sdělení, s nímž nesouhlasí či není správné, například že informace je již zveřejněna a kde ji lze najít, že požadované informace se nevztahují k jeho působnosti a žádost odkládá, nebo sdělení o výši požadované úhrady, s níž žadatel nesouhlasí.

T. KDY A JAK SE MÁM O INFORMACI SOUDIT?

- Kdy podat žalobu?

Rozhodnutí o odvolání je v právní moci **ihned po doručení**. Pokud nevyhovělo žadateli, může se obrátit se žalobou na správní soud. Postupuje se podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (SŘS).

- U kterého soudu podat žalobu?

V prvním stupni jsou příslušné **krajské soudy**, v jejichž obvodu má sídlo úřad, jehož rozhodnutí je napadeno. O kasační stížnosti (opravný prostředek proti rozhodnutí krajského soudu) rozhoduje Nejvyšší správní soud v Brně.

- Jak rychle musím podat žalobu?

Žaloba musí být podána **do dvou měsíců** od doručení rozhodnutí odvolacího orgánu. Zmeškání lhůty v tomto případě nelze prominout.

- Mohu se u soudu hájit sama?

Ano, v prvním stupni. Můžete být také zastoupena advokátem anebo fyzickou osobou, která má způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu. U Nejvyššího správního soudu je již povinné zastoupení advokátem.

- Vede žaloba k cíli?

Doufejme, že **ano**. Dosud úřady často navzdory rozsudkům, které jejich chybná rozhodnutí zrušily, odepíraly informace i po několika prohraných soudních sporech. Parlament proto nově uložil soudům, aby v případech, kdy zjevně není žádný důvod k odepření informace, namísto pouhého zrušení neoprávněného odepření informace, přímo nařídily úřadu informaci poskytnout. Do uzávěrky této publikace taková situace nenastala, nicméně jeden ze senátů Nejvyššího správního soudu se již ke způsobu rozhodování vyjádřil v rozsudku Holub vs. Ministerstvo financí ČR. Pokud úřad příkazu soudu nevyhoví, může do věci vstoupit exekutor a informaci vymoci buď přímým odebráním, anebo rychlým a rostoucím ukládání vysokých pokut, díky kterým může i obstatit účet úřadu.

U. JEŠTĚ NĚJAKÉ OTÁZKY?

V. POVINNĚ ZVEŘEJŇOVANÉ INFORMACE

- Musí obec zveřejňovat informace, které si mohu vyžádat?

Ne všechny. Aktivní zveřejňování (tj. vyvěšení na webové stránce apod.) je povinné v rozsahu § 5 odst. 1 InfZ.

Abeceda přístupu k informacím

T. Kdy a jak se mám o informaci soudit? | U. Ještě nějaké otázky? | V. Povinně zveřejňované informace

Nově jde o § 5 odst. 1, 2 a 3. Povinnost zveřejňovat další informace na webu však plyne také z § 18 a z dalších zákonů.

W. INTERNET

- Které instituce musí mít zveřejněné informace na internetu?

Všechny povinné subjekty (úřady) včetně malých obcí, příspěvkových organizací a obchodních společností zřízených obcemi, kraji a státem musejí mít základní informace o své činnosti na internetu (§ 5 odst. 2 InfZ).

Nově jde o § 5 odst. 4.

- Musí být na webu plné znění vyhlášek obce (kraje) nebo stačí jen jejich „nadpis“?

Ne. Zákon ukládá zveřejnit „přehled nejdůležitějších předpisů, podle nichž povinný subjekt zejména jedná a rozhoduje“ Je na uvážení, které bude považovat za „hlavní“. Na webu musí být uvedeno, kde jsou tyto předpisy k nahlédnutí (tzn. že úřad musí zajistit, aby k nahlédnutí byly).

Nově musí být na webu plné znění vyhlášek, nařízení a dalších právních předpisů úřadu.

- Musí být na webu pokaždé i usnesení z jednání zastupitelstva? Pokud ano, do jakého termínu?

Ne. Zápis musí být k nahlédnutí 7 dní po jednání (zákon o obcích). Je na rozhodnutí obce, zda jej také umístí na web (a zbaví se tak práce při vyřizování žádostí o nahlédnutí).

X. VÝROČNÍ ZPRÁVA

- Musí i malá obec dělat výroční zprávu?

Ano.

Y. ZÁPISY Z JEDNÁNÍ RADY, ZASTUPITELSTVA A DALŠÍCH ORGÁNŮ

- Lze poskytovat informace projednávané v komisích při radách městských úřadů?

Ano.

- Starosta odpírá možnost pořídit si kopii usnesení i členům zastupitelstva, kteří se chtějí dozvědět, co se projednávalo v jejich nepřítomnosti na zastupitelstvu či v radě.

Jde o **porušení Ústavy a zákonů**, může jít o přestupek (§ 46) či trestný čin (§ 159, Maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti), o útok na samosprávu a porušení základních demokratických principů. Starosta by měl být odvolán.

- Má občan právo vyžádat si podklady, které dostávají členové zastupitelstva nebo rady na jednání?

Ano.

Z. OSTATNÍ

- Poskytuje se informace o konkrétních pokutách ve správním řízení udělených právníkům osobám?

Ano. Pravomocné rozhodnutí o sankci vůči právníké osobě nepodléhá žádnému druhu omezení.

Abeceda přístupu k informacím

W. Internet | X. Výroční zpráva | Y. Zápis z jednání rady, zastupitelstva a dalších orgánů | Z. Ostatní

- Jaký je vztah mezi povinností mlčenlivosti pracovníků a povinností poskytovat informace dle zákona č. 106/1999 Sb.?

Povinnost mlčenlivosti **není překážkou** v poskytování informací (§ 19 InfZ).

- Správní řád anebo stavební zákon umožňují nahlédnout do spisu jen účastníkům řízení. Když nejsem účastník, mohu žádat informace o řízení?

Ano, samozřejmě můžete. Ustanovení uvedených zákonů neomezuje obecný přístup k informacím.

- Může úřad odmítnout informaci médiím, když ví, že budou podány zkresleně?

Ne, v žádném případě.

- Může zdravotní odbor obce sdělit informace o předchozích stížnostech na zdravotnické zařízení?

Ano, tuto informaci musí obec na žádost poskytnout.

I. OBCE A MĚSTA (SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST)

Poznámka: ve většině případů vycházejí odpovědi ze zákona o obcích, který se v otázkách přístupu k informacím v zásadě shoduje se zákonem o hlavním městě Praze a zákonem o krajích. Tam, kde je rozdíl (např. v oblasti účasti na rozhodování, tj. možnosti občana vystoupit na zastupitelstvu), se snažíme na odlišnost upozornit.

ZÁPISY, ZÁZNAMY JEDNÁNÍ

KOPIE USNESENÍ A ZÁPISŮ RADY A ZASTUPITELSTVA

1. Má občan anebo člen zastupitelstva obce právo na kopie usnesení a zápisů rady a zastupitelstva, a to buď v papírové podobě, anebo v elektronické podobě?

Právo na informace zahrnuje i technický přístup k informacím. Komplikování přístupu k informacím neodpodstatněnými technickými překážkami se považuje za protiprávní odepírání informací.

A. Obecný přístup – „pro každého“

InfZ upravuje přístup k informacím pro každého, tedy ne-občana i občana obce i člena zastupitelstva i člena rady obce (města): každý má právo na všechny informace, které obsahuje zápis jednání i usnesení (vlastně každý dokument) rady, zastupitelstva, výborů, komisí. Informace budou poskytnuty za použití principu selekce dle § 12 InfZ, tj. odepřeny (tj. nejčastěji vypuštěny) musejí (mohou) být pouze ty informace, které podléhají zákonem stanovené ochraně (podle své charakteristiky), ostatní části dokumentů či souborů je nutno poskytnout. Nejčastěji půjde o osobní údaje, často může jít o tzv. nehotové či interní informace, zcela výjimečně o obchodní tajemství či utajované skutečnosti. Přístup k informacím pro každého je z hlediska postupu upraven tak, že je třeba podat žádost a úřad ji stanoveným postupem ve stanovených lhůtách poskytne. V režimu InfZ tedy není překážky k poskytnutí požadovaných informací.

Informace ze zápisů lze získat jakýmkoli technickým způsobem, včetně získání kopie. To např. výslovně potvrzuje rozsudek 10 Ca 232/2001-40 v právní věci žalobce SOJI – Sdružení občanů Jindříše, proti starostovi obce Rodvínov:

Rozsudek 10 Ca 232/2001-40

„Vyžadování kopií konkrétních písemností má oporu v ustanovení § 14 odst. 3 písm. c) zákona, proto bylo povinností obecního úřadu, do jehož působnosti podle § 109 odst. 3 písm. c) náleží rozhodovat o poskytování informací, kopie vydat.“

InfZ výslovně uvádí i možnost paměťových médií.

B. Nadstandardní přístup – pro občana obce (kraje) a člena zastupitelstva

Zákon č. 128/2000 Sb. „o obcích, (podobně též zákon o hl. m. Praze a zákon o krajích) upravuje nadstandardní přístup k některým informacím pro občany obce (nahlédnutím dle § 16) a pro členy zastupitelstva obce (nahlédnutím dle § 101 anebo jakýmkoliv vyžádáním dle § 82). Nestanoví žádné omezení obecného přístupu k informacím (pro „každého“). Nadstandard spočívá jednak v postupu poskytnutí informací (není třeba podávat žádost, žadatel je výslovně oprávněn i – vedle standardních forem obdobných InfZ – nahlížet do dokumentů). „Nahlížení“ má dalekosáhlý dopad: představuje rozšíření okruhu přístupných informací pro uvedené osoby oproti okruhu informací pro „každého“ dle InfZ. V zákoně o obcích není (jako ve správním řádu § 23 odst. 3) pro nahlížení stanovena povinnost poskytujícího úřadu učinit opatření k ochraně některých informací, proto má vyjmenovaný okruh osob (občané, zastupitelé) formou nahlížení přístup ke všem informacím, obsaženým v zápisech a usneseních z jednání a usnesení zastupitelstva, rady (zápisy jen zastupitelé), výborů, komisí.

Na poskytnutí požadované informace ve vztahu člen zastupitelstva – pracovník obce se zároveň použije zákon č. 128/2000 Sb. § 82:

„Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.“

Toto ustanovení je nadstandardní oproti obecnému režimu dle InfZ v tom, že zastupitel **nemusí podávat žádost s náležitostmi dle uvedeného obecného zákona, jeho požadavek musí vyřídit kterýkoliv pracovník obce (tedy bez ohledu na kompetence pro poskytování informací, naopak ve své věcné kompetenci)**. Nebude použit princip selekce dle § 12 InfZ. Informace bude poskytnuta **bezplatně a ve lhůtě nejdéle 30 dnů**, dle náročnosti. Pokud tedy zastupitel požádá pracovníka, který archivuje zápisy z jednání rady, zastupitelstva apod., je tento povinen mu bezodkladně vyhovět a žádané dokumenty v požadované technické podobě (pokud taková podoba existuje) poskytnout.

ZÁPIS ZASTUPITELSTVA, KOPIE, MAŘENÍ PRÁVA

2. Na malé obci uvolněný starosta a tzv. hospodářka brání členu zastupitelstva v přístupu k běžným dokumentům jako jsou zápisy z jednání zastupitelstva, odmítají zhotovit kopie. Je to oprávněné?

Jde o drzé porušování zákonů, které lze posoudit jako přestupek podle § 46 přestupkového zákona (je možno podat oznámení o přestupku), a pokud jde o soustavné porušování, též trestný čin podle § 159, Maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti. Lze se též domáhat nápravy u krajského úřadu, v rámci jeho dohledu nad zákonností výkonu samostatné působnosti obcí.

ZÁPISY JEDNÁNÍ RADY OBCE NA WEBU

3. Mohou či mají zápisy z jednání rady města být na webu, i když „jednání rady je neveřejné“ a do zápisu mohou nahlédnout jen zastupitelé?

Podle InfZ má každý (občan i ne-občan obce) právo na informace ze zápisu jednání rady, což představuje například možnost obdržet kopii (bez případných

osobních údajů) tohoto zápisu. Zastupitelé obce mají (dle zákona o obcích) navíc nadstandardní právo do tohoto zápisu přímo (tj. bez podání žádosti, bez čekání, bezprostředně) nahlédnout.

Fakt, že jednání rady je **neveřejné**, znamená toliko, že na probíhající jednání nemají přístup jiní občané. Avšak naprosto **neznamená**, že by informace projednávané na tomto gremiu byly **neveřejné či nepřístupné veřejnosti**.

Obec **nemá povinnost** zveřejňovat zápisy jednání rady **aktivně**, tj. např. vyvěšováním na webu či úřední desce.

Příklad

Zveřejňování co největšího množství podkladů, zápisů jednání orgánů (komise, rada, výbor, zastupitelstvo) je stále více běžné. Nic mu nebrání, mnoho měst a obcí tak činí a zjevně si tím nejen zlepšují informační image a zvyšují informační kulturu, ale zároveň předcházejí nedorozuměním, konfliktům a předcházejí vlastní zátěži vyřizováním dotazů a žádostí.

V obou případech, tj. při poskytnutí informace na žádost i zveřejnění na webu (úřední desce) však obec musí vypustit (znečitelnit) chráněné údaje, zejména osobní údaje, případně (výjimečně) utajované skutečnosti atd.

Poskytování informací, zejména na webu, je méně náročné, nákladné a konfliktní, než jejich blokování.

USNESENÍ ZASTUPITELSTVA, NAHLÍŽENÍ, NEBO KOPIE?

4. Požádal jsem o usnesení zastupitelstva a rady obce (v podobě kopií či datových souborů). Na odvolání mi obecní úřad sdělil, že se zákon č. 106 nevztahuje na požadované písemnosti, neboť „naráží na ustanovení zákona o obcích“ – konkrétně na § 95 odst. 2 a § 101 odst. 3. Je pravda, že není povinen mi zápisy rady okopírovat?

Dotaz se bohužel netýká psaných zákonů, ale výslovně toho, že lidé na obecním úřadě, s nímž jednáte, tyto zákony porušují. Výrok „to jsou důvody, proč nejsme povinni zápisy rady pro Vaši soukromou potřebu kopírovat“ a jeho zdůvodnění jsou prostě nesmyslem. Nejde o žádnou nepřehlednou či nejednoznačnou právní situaci, ale pouze o **přímočaré porušení zákona**. To, že je sepsáno, jako by bylo právně opodstatněné, je podvod, eskamotáž se slovy.

Ve skutečnosti je situace takováto: **každý** má právo – cestou podané žádosti podle InfZ – na poskytnutí kopií obou typů dokumentů každým obecním úřadem. To znamená, že tyto kopie mu musejí být poskytnuty v režimu InfZ, neboli žádost musí být vyřízena do 15 dnů. Úřad může požadovat uhrazení materiálových nákladů (cena kopií), případně při mimořádném rozsahu též náklady na vyhledání.

Vedle toho a navíc mají **občané dané obce** právo kdykoli (tj. bez podávání žádosti a jejího vyřízení) přijít osobně na obecní úřad a nahlédnout do zápisů ze zastupitelstva (§ 95 odst. 2 zákona o obcích), do usnesení rady. Stejně tak mají **členové zastupitelstva** právo kdykoli přijít na obecní úřad a nahlédnout do zápisů rady (§ 95 odst. 2 a § 101 odst. 3 zákona o obcích). Rozpor ani konflikt zde, mezi těmito zákony žádný není. Tento právní názor byl potvrzen soudními rozsudky: rozsudek v kauze Lučina vs. Okresní úřad Karviná v právní argumentaci výslovně uvádí, že k tomu, aby jiný zákon měl povahu zvláštního zákona, který pak má přednost před zákonem obecním (InfZ), se musí vyznačovat tím, ...

Rozsudek 22 Ca 551/2000-21

„...že komplexně upravují podmínky, za nichž jsou určité informace poskytovány, včetně způsobu a forem jejich zpřístupňování a postupu při vyřizování žádostí o jejich poskytnutí, a to natolik úplně, že obecná právní úprava podmínek poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. (obecná v tom smyslu, že se týká zásadně všech úseků a oblastí působnosti povinných subjektů) se vedle nich nemůže uplatnit.“

Je zřejmé, že zákon o obcích neupravuje poskytování informací komplexně (například se prakticky vůbec nezmiňuje o poskytování informací občanům). Proto

zákon o obcích **není a nemůže být zvláštním předpisem o poskytování informací ve smyslu § 2 odst. 3 InfZ** a tudíž použití InfZ zde není vyloučeno ani omezeno.

Dále rozsudek v kauze K. P. bytem ve Svojsíně proti Obecnímu úřadu Svojsín výslovně uvádí:

Rozsudek 30 Ca 115/2000

„Na druhé straně byl žalovaný povinen umožnit žalobci nahlédnutí do výše popsaných zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva, popřípadě mu na žádost zaslat kopie usnesení (§ 14 odst. 1, 3 písm. c).“

Váš problém tedy je výhradně v rovině **prosazování práva**, nikoli v rovině jeho vyjasňování. **Nezbývá vám než podat žalobu** (do dvou měsíců od odpovědi na odvolání). Je to jako v situaci, kdy vám zloděj ukradl tašku a utíká, a vy jste ho vlastními silami nechytil – musíte požádat o prosazení práva ty, kteří jsou k tomu určení (policie, soud). Je zřejmé, že žaloba bude úspěšná.

Dále lze v případě člena zastupitelstva uplatnit § 82 c) zákona o obcích, podle kterého máte *„právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.“* Poskytnutí informací je nutno vykládat jako něco víc než umožnit nahlédnout. **Poskytnout kopie základních dokumentů členu zastupitelstva je tak zásadní a nezpochybnitelná povinnost, že nelze než vyslovit údiv nad postupem obecního úřadu.**

ELEKTRONICKÁ FORMA ZÁZNAMŮ JEDNÁNÍ

5. Požádal jsem úřad městské části o stenozáznam z jednání zastupitelstva pokud možno v elektronické formě. Odpověděli, že stenozáznam nemají v elektronické podobě, a naučtovali částku za kopii. Je to možné?

Podle zákona o archivnictví č. 97/1974 Sb., § 6, a směrnice MV ČR č. 117/1974 musí právnické a fyzické osoby své písemnosti, a to i elektronické, řádně evidovat, ukládat a vyřazovat v řádném skartačním řízení. Elektronické dokumenty, tj. i výsledky hlasování, nelze jen tak vymazat, ale je nutno je zaevidovat a uchovávat po dobu určenou skartačním řádem, kde u zápisů je lhůta A/5, což znamená, že je nelze vyhodit. Úřad tedy nepochybně měl stenozáznam nejprve v elektronické podobě (jak jinak by ho v dnešní době stenograf vytvořil?), a poté ho úřad neoprávněně skartoval. Podle ustáleného výkladu pojmu „informace vztahující se k působnosti“ by měl elektronickou podobu opět doplnit a poskytnout ji žadateli. Uvádí to například rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2002:

Rozsudek 44 Ca 179/2002

„Princip přístupu k informacím znamená možnost podívat se na údaje, které na úřadě „leží“, s nimiž úřad pracuje. Informací se míní to, co v okamžiku dotazu je, anebo býti má, v úřadu k dispozici. **Pokud úřad zjistí, že nemá informaci, kterou podle svých povinností stanovených právními předpisy má mít, je povinen ji okamžitě doplnit a poskytnout.**“

ZVUKOVÝ ZÁZNAM Z JEDNÁNÍ

6. Z jednání městského zastupitelstva je pořizován zvukový záznam. Lze žádat o jeho poskytnutí?

Ano, žádosti **musí být** podle InfZ **vyhověno. Neexistuje právní důvod, pro který by poskytnutí této informace mohlo být odepřeno.** I když je záznam jen tzv. „neautorizovaný materiál sloužící k interní potřebě“, nepředstavuje to žádný důvod odepření, který by připouštěl zákon o svobodném přístupu k infor-

macím či jakýkoliv jiný předpis. § 11 odst. 1 uvedeného zákona zmiňuje pouze informace vztahující se „výlučně k vnitřním pokynům a personálním předpisům povinného subjektu“, což zjevně není tento případ. Záznam představuje „informaci vztahující se k působnosti úřadu“ (§ 2 odst. 1 InfZ).

Poskytnutí takového záznamu veřejného jednání nemůže nikomu nijak neoprávněně uškodit.

KOPIE VLASTNÍM FOTOAPARÁTEM

7. Úřad odmítá okopírovat dokument. Není mi ani umožněno zápis z veřejného zasedání vlastním fotoaparátem ofotit. Jak se mám proti tomuto postupu bránit?

Nutit občana, aby si dělal pouze výpisy, by byla při běžné dostupnosti kopírovací techniky na každém úřadě šikanózní a obstrukční praktika. V případě odepření kopírování bez právního důvodu lze uvažovat o tom, že zpřístupnění informace – zvláště obsáhlejší – bylo vlastně odepřeno a následně přichází v úvahu odvolání, a pak případně i správní žaloba.

Například rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ve věci žadatele proti radě města Tábora z 24. 10. 2001 uvádí:

Rozsudek 10 Ca 232/2001

„Podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, lze po právu vyžadovat kopie listin; pak nepostačuje poskytnout z písemnosti výpis.“

Stejně je to při použití fotoaparátu, především digitálního. Ten v sobě spojuje právní aspekty nahlížení a kopírování. Jeho použití lze právně (v dikci zastaralých předpisů) hodnotit jako nahlížení, v jehož rámci si vlastním zvláštním technickým zařízením žadatel zhotovuje výpisy.

Příklad

Fotoaparát je srovnatelný s použitím vlastní tužky a papíru. Fotoaparát je možno označit za „zvláštní technické zařízení“, pomocí kterého jsou zhotovovány výpisy z listin, předložených k nahlédnutí. Na takové snímání listin zvláštním technickým zařízením má každá osoba právo.

Ústava ČR totiž stanoví v čl. 2 odst. 2, že „každý občan může činit, co není zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá“. Také LZPS ve svém čl. 2 odst. 3 stanoví totéž. Pokud tedy zákon nezakazuje fotografování listin, nemůže v tom úřad bránit. Úřad je v postavení do značné míry opačném: „státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví“ (čl. 2 odst. 2 LZPS, obdobně též čl. 2 odst. 1 Ústavy ČR). Úředník smí a musí dělat to, co mu zákon určí, a nesmí dělat nic navíc. Právnická nebo fyzická osoba může dělat vše, co jí zákon nezakazuje. V případě, kdy by úředník bránil použití fotoaparátu, jednoznačně by porušil zákony. Pokud by přímo bránil žadateli, pak by šlo o přestupek nebo trestný čin (podle míry fyzického napadení, omezení či poškození cizí věci). Pokud by jen z tohoto důvodu bránil ve zpřístupnění dokumentů, šlo by o stav stejný, jako by dokumenty odpřel z jiného, právně zcela nepodloženého důvodu, a musel by za to nést plnou odpovědnost.

Navíc nově musí úřad vyřizovat žádost podle toho, jak si přeje žadatel. § 4 odst. 3 InfZ stanoví: „Je-li informace poskytována na základě žádosti, poskytuje se ve formátech a jazycích podle obsahu žádosti o poskytnutí informace, pokud tento zákon nestanoví jinak.“

KOPIE ZE ZASEDÁNÍ OBECNÍHO ZASTUPITELSTVA POUZE PŘES PRÁVNÍKA?

- 8. Mám jako vlastník nemovitosti v obci právo v úředních hodinách ústně žádat o poskytnutí kopie např. ze zasedání obecního zastupitelstva? Úřad mi to soustavně neumožňuje, zjednal si právníka, který mi napsal, že mohu žádat o informace pouze přes něho. Neměl bych chtít informace, kolik za toho právníka zaplatí z obecních peněz a vyvěsit to na úřední desku jako informaci pro obyvatele, jak obec hospodaří?**

Jako vlastník nemovitosti v obci **máte právo** na nahlížení do zápisu jednání obecního zastupitelstva. Nahlížení musí být umožněno okamžitě při dostavení se žadatele na úřad (v úředních hodinách), a to jakýmkoliv pracovníkem (tajemník, starosta, sekretářka atd.), kteří to fyzicky mohou udělat. Odkazování na jinou osobu, na právníka atd. je protiprávní.

Obrana spočívá v podání žádosti o výkon dozoru na krajský úřad: podle § 123 zákona o obcích je krajský úřad oprávněn požadovat na obci splnění úkolu stanoveného jí zákonem (zde umožnit nahlédnutí); nesplní-li obec úkol stanovený jí zákonem a po upozornění krajským úřadem nezjedná nápravu, zabezpečí náhradní výkon na návrh krajského úřadu ministerstvo vnitra na náklady obce, jestliže nesplněný úkol může provést někdo jiný.

Zároveň můžete podat žádost dle zákona o svobodném přístupu k informacím (písemně), pokud nebude vyřízena, podat odvolání a poté žalobu.

Případně by bylo možné se žalobou (návrhem na zahájení řízení) přímo domáhat, aby soud rozhodl o splnění povinnosti, která vyplývá ze zákona.

Smyslem přístupu k informacím je mj. i kontrola hospodárnosti správy veřejných prostředků. Získat informaci, kolik obec stojí „protiprávní právník“ a seznámit s ní obyvatele, by bylo přínosné. Na takovou informaci máte plné právo.

„NEVEŘEJNÉ“ ZASEDÁNÍ OBEČNÍHO ZASTUPITELSTVA

9. Může obecní zastupitelstvo svolávat tzv. pracovní neveřejné zasedání obecního zastupitelstva, z něhož nejsou samozřejmě žádné zápisy, ale na němž se prakticky vždy vše předem „upeče“?

Obecní zastupitelstvo nemůže a nesmí konat žádná neveřejná zasedání. Maskovat takovou praxi jiným slovním popisem (setkání členů zastupitelstva, odborný seminář apod.) nemá právní relevanci. O zasedání zastupitelstva jde, pokud splňuje podstatné znaky jednání zastupitelstva. Nemůže být rozhodující, že se na tomto „neveřejném zasedání“ nehlasuje. Hlasování je jen jedním ze završujících prvků jednání, ne však určujícím. Podstatné je, zda na takovém jednání jsou probírány body, které jsou pak probírány na „oficiálním“ jednání, a zda cílem jednání je najít shodu stran rozhodnutí zastupitelstva o těchto bodech. Takovou praxi je třeba napadnout u krajského úřadu, případně i u soudu.

Příklad

Je třeba takové „přípravné“ jednání nějak zadokumentovat (stačí svědectví, oznámení o svolání apod.), domáhat se vstupu na něj a zadokumentovat odepření tohoto vstupu a trvat na tom, že jde o jednání zastupitelstva, i když se tváří jinak. Pak je třeba domáhat se ochrany svého práva občana tj. práva účastnit se jednání zastupitelstva. Uvedeným postupem (tj. rozdělením jednání zastupitelstva na dvě části, kdy v první došlo k projednání věci bez účasti veřejnosti a v druhé byly naplněny některé další formální znaky, jako hlasování, za účasti veřejnosti) bylo toto právo upřeno.

CHRÁNĚNÉ A NECHRÁNĚNÉ INFORMACE

(OSOBNÍ ÚDAJE, OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ, DŮVĚRNOST)

OSOBNÍ ÚDAJE – ČÍSLA MOBILNÍCH TELEFONŮ

10. Lze poskytnout seznam volených představitelů města (primátor, jeho náměstci, členové rady, zastupitelé) a jmenovaných vedoucích pracovníků na všech stupních (tajemník, vedoucí úseků, vedoucí odborů atd.) a čísel jejich mobilních telefonů, případně seznam všech zaměstnanců obce se spojením, včetně služebních mobilních telefonů?

Čísla mobilních telefonů je nutno poskytnout, pokud jsou zaměstnavatelem přidělena jako služební.

Mobilní telefony přidělené úřadem jako služební představují „pracovní prostředky“, které je úředník „povinen plně využívat k vykonávání svěřených prací“. Dále je povinen „poskytovat informace o činnosti územního samosprávného celku podle zvláštních právních předpisů v rozsahu, v jakém to vyplývá z jeho pracovního zařazení“ (§ 16 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků). To vše je povinen v rámci **pracovní doby** (připomínám, že tzv. úřední doba či úřední dny anebo úřední hodiny de jure neexistují, taková praxe je neoprávněným zásahem do styku úřadů s občany a nelze se o ni opírat).

Z uvedeného plyne, že využít telefonního spojení (pevného či mobilního) s úředníkem k jakémukoliv dotazu, konzultaci, dojednání návštěvy apod. je právem kohokoliv, kdo se chce obrátit na úřad v jakékoliv záležitosti. Není odlišitelné od práva občana osobně navštívit úřad a úředníka či od písemného podání.

V oblasti, která nepředstavuje lidská práva a základní svobody dle Listiny, lze upravit styk s občany s ohledem na přirozené okolnosti pracovní činnosti a při zachování všech zákonných předpokladů – například se v pracovní době zajišťuje neustálý provoz podatelny (kvůli lhůtám apod.). Naopak v průběhu probíhající porady úředník nejen nepřijme nečekaně přišedšího občana, ale ani ne-

zvedne pozemní či mobilní telefon. Podobně se zajišťuje organizace pracovního času vysoce zatížených funkcionářů a pracovníků objednáváním návštěv apod.

V oblasti lidských práv a základních svobod však lze taková omezující opatření činit jen na základě principů vyjádřených v Listině a na základě zákona. Možnost využít telefonní spojení na konkrétní úředníky je vlastně dána přístupem k informaci o čísle telefonu (pozemního i mobilního, podobně i e-mailové adresy, adresy a čísla kanceláře apod.), proto je nutno věc posoudit jako otázku přístupu k informacím vztahujícím se k působnosti úřadu.

Omezení zde není žádným zákonem připuštěno. Číslo telefonu nelze považovat za informaci vztahující se „výlučně k vnitřním pokynům a personálním předpisům povinného subjektu“ (§ 11 odst. 1 písm. a) InfZ), protože z podstaty komunikačního prostředku jde o působení navenek úřadu. Potvrzuje to rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 3. 2002:

Rozsudek 33 Ca 81/2001

„Informace týkající se vnitřních pokynů a personálních předpisů, jakož i informace vzniklé v etapě přípravy rozhodnutí povinného subjektu jsou informacemi, které nijak neovlivňují kohokoliv mimo povinný subjekt.“

Stejně tak nejde o chráněný osobní údaj, protože jde o informaci vztaženou k funkci a kompetenci, nikoli ke konkrétní osobě úředníka (§ 5 odst. 2 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů).

Úřad pro ochranu osobních údajů uvádí ve svém názoru k problémům z praxe – č. 6/2002, že „zaměstnavatel má pro plnění svých úkolů právo, a pokud jde o sdělení informací podle zvláštního zákona (např. z. č. 106/1999 Sb.), povinnost i jiným osobám sdělovat ty osobní údaje zaměstnance, které se týkají výlučně jeho pracovních aktivit a zjevně nevypovídají o jeho soukromém životě, za podmínky, že zaměstnavatel dodrží všechny povinnosti, uložené mu tímto zvláštním zákonem (např. zákoník práce). Zaměstnavatel tak může, pokud je to potřebné k plnění jeho úkolů a zvláštní zákon nestanoví jinak, bez souhlasu zaměstnance

sdělit jeho jméno a příjmení, akademický titul, funkční zařazení, kontaktní údaje zaměstnance na jeho pracoviště (číslo telefonu, faxu, adresu elektronické pošty).“

V pracovní době je úředník vždy jistě „na pracovišti“, neboť pracovištěm nemusí být jen kancelář v budově úřadu.

Zbývá tedy posoudit, zda a do jaké míry lze mobilní telefon jakožto technický prostředek se specifickými vlastnostmi posoudit podle výše uvedených hledisek. Zde vyvstane jádro položené otázky – jak hodnotit situaci, kdy úředník má k dispozici služební mobilní telefon i k soukromému použití, tj. po pracovní době (v zásadě jen příchozí hovory, neboť odchozí by měly být též služební povahy). Lze říci, že pracovní prostředek zde nerozdělitelností svých širokých možností komplikuje jednoduché posouzení podle dotčených právních kritérií. Tato technická nerozdělitelnost však podle mého soudu – a to je jádro tohoto postoje – nemůže stát nad ústavními zárukami.

Příklad

Technika však vlastně sama nabízí řešení: Mobilní telefony umožňují identifikaci přicházejícího hovoru. Z toho plyne, že pro účely úředního spojení mimo pracovní dobu (kdy je myslitelné právo na ochranu soukromí a rodinného života), lze zajistit, že pracovník bude identifikovat, zda je volán někým oprávněným z pracoviště. Telefony dokonce umožňují automatické přesměrování anebo ignorování hovorů z jiných než předem stanovených (služebních) čísel.

Pokud bude volat někdo jiný, je na úředníkovi, zda tento „vpád do soukromí“ připustí přijetím hovoru, anebo ho odmítne. Odmítnout ho může i po zvednutí, když se dozví, kdo volá – například odkázáním na pracovní dobu. Situace je poměrně blízce přirovnatelná k osobní návštěvě nebo náhodnému setkání na ulici s kýmkoliv, kdo může úředníka mimo pracovní dobu oslovit či ho navštívit.

Ochrana soukromí dle čl. 10 LZPS je tedy možná. Avšak omezení základních práv je v zájmu ochrany jiného práva možné jen při posouzení kritéria potřebnosti.

Nález Ústavního soudu České republiky 280/1996 Sb.

To spočívá v „porovnávání legislativního prostředku omezujícího základní právo, resp. svobodu s jinými opatřeními umožňujícími dosáhnout stejného cíle, avšak nedotýkajícími se základních práv a svobod, resp. dotýkajícími se jich v menší intenzitě.“ Takovým „jiným opatřením“ je zde vlastní technická možnost mobilního telefonu.

Úřad tedy na žádost poskytne (a v souvislosti s položkou 9. životních situací dle „Standardu ISVS pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkový přístup“ též zveřejní na webové stránce) telefonní spojení úředníků a funkcionářů, včetně přidělených služebních mobilů.

Poskytnutí těchto informací samozřejmě může (ba mělo by) být doplněno informací, že použití tohoto čísla je pro styk s úředníkem možné jen v pracovní době, pokud není právě pracovní vyčerpán, v mimořádné situaci anebo po jeho výslovném souhlasu, jinak je úředník oprávněn hovor odmítnout. Odlišné to bude u vrcholných funkcionářů – tam bude použitelnost dána asi jen opačně – že nesmí být zneužita k neopodstatněnému vyrušování.

OSOBNÍ ÚDAJE – PRACOVNÍ SMLOUVA A POPIS PRÁCE

11. Mohu se seznámit s pracovní smlouvou hospodářky a popisem její práce, pracovní smlouvou a platovým výměrem zaměstnance obecního úřadu (práce všeho druhu) včetně výkazu provedených prací a odměn za ně, totéž pro příležitostné pracovníky? I když jsem člen zastupitelstva?

Z informací, které vyjmenováváte, má každý právo na popis práce hospodářky a výkaz provedených prací zaměstnance obecního úřadu (práce všeho druhu). Tyto informace se totiž nijak netýkají soukromí pracovníků. Pokud by šlo o finanční odměny jednorázového a mimořádného typu, ochrana by se na ně také nevztahovala, jedná se o informaci o celkovém rozshu odměn a důvodech jejich přiznání. Z rozsudku Krajského soudu v Ostravě v kauze Mohelnice vs. Jeřábková (22 Ca 248/2000) vyplývá, že povinné subjekty s odkazem na nutnost ochrany soukromí zaměstnanců nemohou odpírat poskytnutí informací, které

se jejich soukromí týkají jen vzdáleně či zprostředkovaně. K odepření poskytnutí informací je nutno přikročit pouze v případě, že požadované informace skutečně zasahují do soukromí zaměstnanců. V daném případě pak bylo rozhodnuto, že informace, které konkretizují pracovní úkol zaměstnance se zdůvodněním jeho mimořádnosti či zvláštní významnosti, a informace o stanovení výše mimořádných odměn není možno odepřít s poukazem na zákonná ustanovení chránící soukromí.

Ani jako zastupitel nezískáte právo k nahlížení do uvedených dokumentů s chráněnými osobními údaji. Podle zákona o obcích máte nárok jen na ty informace, které souvisejí s výkonem funkce zastupitele. Personální řízení úřadu obce s výkonem funkce zastupitele nesouvisí (vyjma starosty). Máte však právo na údaj o výši platu, a to vzhledem k právu zastupitele kontrolovat hospodaření úřadu. V rovině obecního přístupu (i nezastupitele) nahlížení brání skutečnost, že tyto dokumenty obsahují i chráněné osobní údaje, které by při nahlédnutí nebyly ochráněny. Pro poskytnutí výše uvedených nechráněných informací je tedy možná jen forma kopie apod., kdy dojde k vypuštění chráněných údajů, ale ostatní bude poskytnuto.

Poskytnutí těchto informací nebrání ani § 60 odst. 3 zákoníku práce. Ten se týká – jak uvádí jeho nadpis – pracovních posudků a potvrzení o zaměstnání. Je součástí předpisu, který neupravuje poskytování informací. Proto zde v plné míře platí InfZ a další výslovné ochrany informací, jako např. ochrana osobních údajů či údajů o soukromí, stanovené zákonem o ochraně osobních údajů anebo občanským zákoníkem.

OSOBNÍ ÚDAJE ZE SMLUV SCHVÁLENÝCH ZASTUPITELSTVEM

12. Lze nějakou informaci v usnesení zastupitelstva, např. o směně pozemků mezi obcí a fyzickou osobou, považovat za chráněnou zákonem na ochranu osobních údajů? A pokud ano, jak mohou být součástí oficiálního rozhodnutí, do jehož plného textu mám právo jako občan obce nahlížet?

Ochrana osobních údajů je prolamována jednak tam, kde jde o údaje povinně uváděné podle zvláštního zákona (zde dle zákona o obcích a zákona o zápisech vlastnických práv), jednak je třeba tuto ochranu vnímat diferencovaně podle úrovně zveřejnění. Jiná úroveň zveřejnění je projednání na zastupitelstvu (včetně možnosti občanů obce nahlížet), jiná zase zveřejnění údajů na internetu anebo v televizi.

Právní úkon při nakládání s nemovitostí musí obsahovat údaje stanovené katastrálními předpisy a musí též být předem schválen zastupitelstvem obce. Zastupitelstvo musí tento úkon schválit s těmi náležitostmi, které jsou pro platnost smlouvy nezbytné. To, co zastupitelstvo schválilo, musí být součástí usnesení. Do usnesení má každý občan obce právo nahlížet. Proto též tyto nepominutelné náležitosti ztrácejí povahu chráněných osobních údajů, ale jen pro tento účel. Nelze proto tyto osobní údaje dále masivně zveřejňovat, například na internetu. V takovém případě již musí informace o majetkovém úkonu obce být opatřena anonymizovanými údaji, tj. např. jen iniciálami bez uvedení adresy, data narození apod. To potvrzuje i vysoce autoritativní rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004:

Rozsudek 7 A 3/2002

„Pokud jde o rozsah, v jakém lze odmítnout poskytnutí osobních údajů, Nejvyšší správní soud má za to, že osobním údajům je poskytnuta dostatečná ochrana již jejich znečitelněním v autentickém textu, a proto nelze odmítnout poskytnout celou ucelenou část textu tyto údaje obsahující.“

Poskytování osobních údajů je nově rozšířeno i na základní osobní údaje o příjemcích veřejných prostředků (§ 8b odst. 1: „Povinný subjekt poskytne základní osobní údaje^{4b)} o osobě, které poskytl veřejné prostředky.“) Příjemcem veřejných prostředků budou zejména osoby, které od obce dostaly jakýkoliv grant, podporu (vyjma sociálních dávek apod.), výhodu, ale i ty, které s obcí uzavřely smlouvu o nějaké dodávce jako fyzické osoby. O nich se nyní poskytne také základní identifikace (jméno, příjmení, rok narození, obec bydliště (nikoliv tedy ulici a číslo), jakož i základní podmínky vztahu, tj. výše poskytnutých prostředků, účel a podmínky).

INFORMACE O VEŘEJNĚ ČINNÉ OSOBE

13. Lze žádat jednotlivé úřady o informace o poradcích působících na jednotlivých ministerstvech a na Úřadu vlády? Jsou placeni z našich daní.

Donedávna šlo o složitou výkladovou otázku. Péčí projektu www.otevrete.cz, který je autorem této publikace, byla nedávno výslovně formulována v novelizaci zákona o ochraně osobních údajů. Je nepochybné, že v demokratické společnosti má veřejnost právo znát tyto informace. Prvotní je, že čl. 17 Listiny zaručuje právo na přístup k informacím. Omezit ho lze jen formou zákona a to v případě, kdy „jde o opatření v demokratické společnosti nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých“. Proti tomu stojí čl. 10 Listiny, který chrání před „neoprávněným zveřejňováním údajů o své osobě“. Nepochybně **oprávněným** zveřejňováním údajů je například sdělení, kdo je ministrem, kdo je poslancem, jakou má školu, zda byl trestán atd. To nepochybně nikdo. Stejně tomu tak je i v případě poradců vlády. Zde je také naprosto legitimní zájem veřejnosti o to, kdo, v jaké oblasti a s jakou kvalifikací ministrům radí. Nejde tedy v žádném případě o „neoprávněné“ zveřejnění údaje. Oprávněnost zveřejnění je dána veřejným postavením dotyčné osoby a tím, že tento údaj se v dané situaci týká převážně jejího veřejného působení, a jen v nepatrné míře soukromí. Informace o vzdělání poradce ministra tedy není chráněným osobním údajem, protože nevypovídá jen o osobě, ale vypovídá především o plnění této veřejné funkce. Informace o té stránce osoby ve veřejném postavení, kterou tato osoba vykonává veřejnou či

úřední činnost, nespadá pod pojem ochrany osobních údajů. Bylo možné to dovodit z mezinárodních závazků a ústavního pořádku ČR, nyní to stanoví i zákon o ochraně osobních údajů v § 5 odst. 2 písmeno f).

I na tento případ se vztahuje nově rozšířené poskytování základních osobních údajů o příjemcích veřejných prostředků (§ 8b odst. 1: „Povinný subjekt poskytne základní osobní údaje ^{4b)} o osobě, které poskytl veřejné prostředky.“) To se vedle výše uvedených důvodů bude také vztahovat na různé poradce. O nich se nyní poskytne také základní identifikace (jméno, příjmení, rok narození, obec bydliště, jakož i základní podmínky vztahu, tj. výše poskytnutých prostředků, účel a podmínky).

ODMĚNY ČLENŮ ZASTUPITELSTVA

14. Může město poskytnout informaci o výši finančních odměn jednotlivých členů městského zastupitelstva od roku 1997 do současnosti, tj. vždy jméno a částka?

Informace o všech typech odměn členů zastupitelstva (a to i do minulosti) jsou veřejné, a je třeba je na vyžádání poskytnout.

Zmíněné odměny jsou poměrně přesně **stanoveny právními předpisy** (zákon o obcích, nařízení vlády č. 358/2000 Sb. o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev; dříve tato oblast byla upravena předcházejícími normami – obecním zákonem z roku 1990, předcházejícími nařízeními vlády). Odpověď by měla jako základ obsahovat specifikaci (rozsah) těchto odměn pro jednotlivou obec podle těchto předpisů. Část odměn je však volitelná a v rámci hranic stanovených uvedeným nařízením ji schvaluje zastupitelstvo nebo rada obce. Toto rozhodnutí je politickou záležitostí, za níž musí volený orgán nést politickou odpovědnost.

Odměny se dělí na dvě skupiny: odměny uvolněných členů a odměny neuvolněných členů zastupitelstva.

Výši odměn **neuvolněných členů** zastupitelstva schvaluje zastupitelstvo (§ 84 odst. 2 písm. r) zákona o obcích). Výše se schvaluje v jednotné výši, jinak to ani příslušný předpis neumožňuje. Tak § 5 odst. 2 písm. d) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, uvádí: „*jedná-li se o oprávněně zveřejněné osobní údaje v souladu se zvláštním právním předpisem. Tím však není dotčeno právo na ochranu soukromého a osobního života subjektu údajů*“. Takovým zvláštním předpisem je zde zákon o obcích, který stanoví, že jednání zastupitelstva je veřejné a jeho zápis i usnesení jsou též veřejně přístupné. Zveřejnění informace o odměně dále nemůže být považováno za zásah do soukromého nebo osobního života.

Navíc, pokud dotaz klade člen zastupitelstva, ani ochrana osobních údajů by nemohla způsobit, že by na takovou informaci neměl právo. Bylo by navíc zcela absurdní, aby se člen určitého orgánu nemohl seznámit s jeho vlastním usnesením.

Dále neuvolnění zastupitelé dostávají od obce odměny dle počtu hodin, které vykáží při činnosti zastupitele (zasedání zastupitelstva, komise apod.). Výše této odměny závisí na rozhodnutí zastupitelstva. I tyto informace musejí být veřejně přístupné, a to i jednotlivě – kolik kdo vykázal činnosti a nechal si za ni zaplatit.

U odměn **uvolněných členů** je situace podobná, byť s odchylkami. O její výši v rámci stanovených mezí rozhoduje rada, pokud si zastupitelstvo toto rozhodnutí nevyhradilo (v takovém případě je situace zcela shodná se situací u odměn neuvolněných členů zastupitelstva). Jednání rady je sice neveřejné, nicméně zápis, obsahující usnesení, je samozřejmě veřejně přístupný. Ponechat některé osobní údaje „stranou“, např. v neveřejné příloze usnesení, je přípustné jen v případech výslovně chráněných osobních údajů, například opatření směrem k fyzické osobě v oblasti sociální podpory.

Odměny sice do určité míry představují osobní oblast uvolněného člena zastupitelstva. Mají shodnou povahu s pravidelným platem, tedy – ve většině případů – základem osobních finančních poměrů. Meze těchto odměn jsou však dány veřejnými právními předpisy. Ty jsou poměrně detailně strukturované, takže pro každou velikost obce je znám rozsah těchto mezí, s nepatrnou odchylkou.

Nejde tedy o žádnou v zásadě neznámou informaci, ale jen o zpřesnění obecně známé informace.

Princip stanovení výše odměny, pokud rozhoduje rada, je v zásadě takový, že **členové rady rozhodují sami o sobě**. Tím do popředí vystupuje jeden z nejsilnějších korektivů demokratické veřejné moci: ti, kdo rozhodují, musí podléhat veřejné kontrole. Nelze připustit, aby právě v momentu, kdy její představitelé rozhodují sami o sobě, nebyla možná kontrola (to lze kvůli ochraně soukromí připustit, když rozhodují o někom jiném – viz příklad o sociální podpoře).

Princip ochrany osobních údajů se zde vyrovnává s principem veřejné odpovědnosti a plynule dochází ke snížení ochrany osobních údajů. Zveřejnění informace o odměně tedy ani v případě uvolněných členů zastupitelstva nepředstavuje nepřiměřený či neodůvodněný zásah do soukromého nebo osobního života. Naznačuje to i nové ustanovení zákona o ochraně osobních údajů § 5 odst. 2 písmeno f).

I zde se nově uplatní poskytování osobních údajů o příjemcích veřejných prostředků (§ 8b odst. 1: „Povinný subjekt poskytne základní osobní údaje ^{4b)} o osobě, které poskytl veřejné prostředky.“)

INFORMACE O PRACOVNÍ NÁPLNI

15. Obecní úřad mi odepřel poskytnout informaci o pracovní náplni zaměstnankyně úřadu na e-mailem podanou žádost. Odůvodnil to § 11 odst. 1 písm. a), že informace se vztahuje k personálním předpisům povinného subjektu. Je to správné?

Není. Na požadovanou informaci **máte právo**. Každý má právo obdržet informaci o pracovních náplních zaměstnanců úřadu. Nejen, že nenalezneme žádný předpis, umožňující tuto informaci odepřít, např. § 11 odst. 1 písm. b), InfZ sice uvádí jako fakultativně chránitelné tzv. „vnitřní pokyny a personální předpisy“, avšak pracovní náplň úředníků, kteří především naplňují službu veřejnosti, ne-

představuje ani jedno. Naopak ust. § 5 odst. 1 písm. b) požaduje po úřadech zveřejnit „popis své organizační struktury“, která sestává z popisu kompetencí a pracovních zařazení (úkolů).

Shodný názor najdeme i v rozsudku v kauze Jeřábková vs. Městská rada Mohelnice 22 Ca 248/2000:

Rozsudek 22 Ca 248/2000

„Informace o tom, jaké pracovní úkoly plnil zaměstnanec obce..., nemohou být informacemi o zaměstnanci ve smyslu § 60 zákoníku práce. Nebránilo proto ust. § 2 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. v poskytnutí požadovaných informací o důvodech vyplacení mimořádných odměn.“

A dále: „Neshledal proto krajský soud zákonný důvod k nevyhovění žádosti žalobkyně o poskytnutí informace o konkrétních mimořádných či zvláště významných úkolech, které byly vedoucími odborů městského úřadu splněny; v tomto rozsahu pak s ohledem na ust. § 14 odst. 3 písm. c) zák. č. 106/1999 Sb. má žalobkyně právo i na pořízení kopií příslušných rozhodnutí.“

Váš další postup by měl být: Do 14 dnů od okamžiku, kdy Vám bylo poštou doručeno uvedené rozhodnutí, podat odvolání. Uveďte zhruba toto:

Příklad

Dne... jsem požádala úřad... o poskytnutí této informace... Dne... jsem od úřadu obdržela rozhodnutí, kterým se poskytnutí informací odepírá. Odepření je odůvodněno tím, že „... (citujte z rozhodnutí)“.

Takové odůvodnění nemá oporu v zákoně. Proto se proti takovému rozhodnutí odvolávám.

Odvolání podejte písemně (na papíře) u obecního úřadu (odvolání nelze zaslat jen e-mailem) a nechte si to potvrdit (např. na kopii).

Poskytování osobních údajů je nově rozšířeno i na základní osobní údaje o příjemcích veřejných prostředků (§ 8b odst. 1: „*Povinný subjekt poskytne základní osobní údaje^{4b)} o osobě, které poskytl veřejné prostředky.*“). Příjemcem veřejných prostředků budou také zaměstnanci úřadu. O nich se nyní poskytne také základní identifikace (jméno, příjmení, rok narození, obec bydliště, jakož i základní podmínky vztahu, tj. výše poskytnutých prostředků, účel a podmínky).

OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ, FAKTURY

16. Je možno některou část objednávky, faktury, dodacího listu, výkazu práce (v rámci zakázky povinného subjektu) označit za obchodní tajemství, popř. za informaci dle § 11 odst. 2 písm a)?

Teoreticky by bylo možné „nějakou část“ uvedených dokumentů označit za obchodní tajemství. Označit by ji musel podnikatel (nesmí ji tak označit úřad poskytující informaci), a především **musí skutečně splňovat všech pět znaků obchodního tajemství dle obchodního zákoníku**. Ve většině případů tomu tak není – například nelze tvrdit, že v odpovídajících obchodních kruzích není známo, jak dlouho trvají určité práce (výkaz práce), kolik stojí určitý materiál atd.

Při nasazení fantazie je možné si představit firmu, která by úspěšně označila za obchodní tajemství nějakou novou vlastní technologii, od níž by se pak odvíjela jiná skladba položek faktury či výkazu práce atd. Ale musely by být splněny i další náležitosti – například, že firma tuto věc soustavně a aktivně chrání před zveřejněním (utajuje), a musela by to sama od začátku požadovat i po partnerovi – povinném subjektu (úřadu). Zároveň lze říci, že vše, co je odvozeno od výsledné ceny, nelze účinně prohlašovat za obchodní tajemství, neboť na základě § 9 odst. 2 InfZ tyto údaje nelze chránit. Rozsudek Městského soudu v Praze ve věci občanské sdružení Obrana proti radě Zastupitelstva hl. m. Prahy:

Rozsudek 33 Ca 80/2000-32

„K tomu, aby se jednalo o obchodní tajemství dle cit. ustanovení obchodního zákoníku, je nutno, aby byly naplněny všechny znaky stanovené zákonem, tj. musí se jednat a) o skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, b) které mají alespoň potenciální hodnotu, c) nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné (mohou být dostupné např. v odborných vědeckých kruzích), d) mají být podle vůle podnikatele utajeny (podnikatel musí tuto vůli dostatečně seznatelným způsobem projevit) a e) podnikatel utajení odpovídajícím způsobem zajišťuje (a tím vlastně projeví vůli skutečnosti utajit). V tomto případě žalobce požaduje informace známé správnímu orgánu, který není obchodním subjektem, z jeho činnosti, a to seznam zařízení obchodní společnosti, ke kterým dal správní orgán svolení, s uvedením místa a doby, na kterou byl souhlas vydán. Uvedená informace nemá dle názoru soudu obchodní povahu a není splněna podmínka utajení těchto skutečností obchodní společnosti.“

Informací dle § 11 odst. 2 písm a) se míní informace, kterou poskytne osoba povinnému subjektu nad rámec zákona. Poskytnutí faktury, dodacího listu, výkazu práce apod. je povinnost přímo a nenahraditelně vyplývající z obchodního vztahu na základě obchodního zákoníku, ale také z povinností vyplývajících pro povinný subjekt i dodavatele z důvodů stanovených zákonem o účetnictví, u obcí též zákonem o obcích. Není tedy možné odepřít tyto informace s odkazem na uvedené ustanovení InfZ. Potvrzuje to například rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 33 Ca 80/2000 ze dne 31. 8. 2000:

Rozsudek 33 Ca 80/2000

„Není možné odmítat poskytnutí informace z důvodů podle § 11 odst. 2 písm. a) zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, tj., že informace byla předána povinnému subjektu osobou, které

zákon takovou povinnost neukládá a která s poskytnutím informace ne-souhlasí, v případě, že jde o informaci známou správnímu orgánu z jeho činnosti.“

INFORMACE O ZAKÁZKÁCH OD OBCE, STŘET ZÁJMŮ

17. Člen kontrolní komise je majitelem detektivní kanceláře. Dostává zakázky od městského úřadu (vymáhání pohledávek) a je za ně honorován. Mohu požádat o informaci, jakou částku a za co obdržel?

Ano, tyto informace máte právo získat. Výslovně o nich hovoří § 9 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím. Podejte žádost dle uvedeného zákona (raději písemně). Pokud informaci nedostanete, odvolejte se a pak podejte žalobu.

Zároveň upozorňuji na § 83 zákona o obcích: „(2) Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce, který má danou záležitost projednávat. O tom, zda existuje důvod pro vyloučení z projednávání a rozhodování této záležitosti, rozhoduje tento orgán obce.“

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 5. 2001 uvádí:

Rozsudek 31 Ca 189/2000

„Obchodním tajemstvím ale nemůže být v žádném případě informace o rozsahu finančních prostředků poskytnutých podnikateli z rozpočtu obce či města, tedy ani údaj o ceně za provedené dílo, jež je hrazena z příjmů získaných od daňových poplatníků. Právě tato skutečnost podtrhuje to, že výdaje obcí jsou věcí navýsost veřejnou, že s jejich zdroji nespojuje toho kterého podnikatele žádná tvůrčí souvislost, jež by jen v náznaku mohla vést k domněnám, že by se mohlo jednat o obchodní

tajemství, a to včetně konkrétního užití rozpočtových prostředků. Za porušení obchodního tajemství tak v žádném případě nelze považovat poskytnutí informace o rozsahu prostředků ze státního rozpočtu či rozpočtu územního celku.“

ZPRÁVA O VÝSLEDKU KONTROLY FÚ

18. Finanční úřad kontrolou zjistil, že obecní úřad porušil rozpočtovou kázeň při čerpání státní dotace na výstavbu bytů. Podléhá utajení „Zpráva o výsledku kontroly“ a „Platební výměry“ na vrácení dotace a penále, které FÚ vydal? Mohou být tyto dokumenty zveřejněny? Může zastupitel obce žádat o nahlédnutí a požadovat kopii? Má tato práva i občan?

Pokud by byl dotázán FÚ, pak nesmí dle § 11 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím (InfZ) poskytnout jiné informace, než o výsledku kontroly, tj. o tom, zda a jak zhruba byla porušena pravidla (tj. jen ty informace, které přímo souvisejí s plněním jeho kontrolního úkolu).

Pokud však bude dotázán kontrolovaný obecní úřad, pak se na něj uvedené ustanovení InfZ vůbec nevztahuje a je povinen tyto informace poskytnout žadateli, a to každému, natož zastupiteli. Uvedené dokumenty žádnému utajení nepodléhají a mohou (ba měly by) být zveřejněny.

Nově je příslušná pasáž o tom, jak poskytne kontrolní orgán informace, formulována tak, že poskytne „pouze ty informace, které při plnění těchto úkolů vznikly jeho činností.“ (§ 11 odst. 3 InfZ). To tedy znamená, že poskytne vše, co sám dovodil, rozhodl, kvalifikoval atd., tedy zejména shledané porušení povinností, rozhodnutí a jeho odůvodnění, uložená sankce.

PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE, „DŮVĚRNOST“ SMLUV

19. Mám právo nahlédnout do nájemních smluv na pronájem pozemků? Ředitel příspěvkové organizace obce tvrdí, že smlouvy jsou uzavřené mezi touto organizací a soukromým subjektem, který si nepřeje, aby do této smlouvy nahlížela třetí osoba. Jak a koho o tyto informace žádat? Mám právo vidět kompletní nájemní smlouvu na určitý pozemek i se jménem nájemce a jeho dalšími údaji?

Rozpočtové a příspěvkové organizace jsou povinnými subjekty a musejí poskytovat informace. Tento typ subjektů spadá pod informační povinnost upravenou InfZ. Požadovanou charakteristiku podle § 2 odst. 1 („veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky“) totiž splňují v obou podmínkách. Veřejná instituce je takovým subjektem, jehož založení a režim řízení (správy) odvodíme z veřejného práva, zvláště (ale nikoliv výlučně) z norem správního práva, tedy norem, jimiž je popsán výkon veřejné správy. Veřejná správa přitom neznamená jenom autoritativní rozhodování o právech či povinnostech, ale zahrnuje i obhospodařování (správu) veřejných statků (materiálních i nemateriálních). Také druhou podmínku lze považovat za splněnou: např. zákon č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře, v § 3 písm. d) obsahuje pregnantní (a relativně širokou) definici veřejných prostředků. Dále podle Opatření o rozpočtové skladbě č. 111/27-947/1996 do veřejných rozpočtů náležely také fondy rozpočtových organizací zřízených ústředním orgánem státní správy, rozpočty obcemi zřízených rozpočtových organizací, rozpočty okresních úřadů a jimi zřízených rozpočtových organizací, a to do doby, než se rozpočty okresních úřadů začlení do státního rozpočtu. Klasickým poživatelem prostředků z veřejných rozpočtů jsou příspěvkové organizace státu, krajů či obcí, ať jsou či nejsou obdařené právní subjektivitou, přičemž z veřejných rozpočtů dostávají dotace (sem patří školy, veřejné nemocnice, knihovny a další kulturní zařízení, ale i mnohé jiné).

Příklad

Pro získání informace je třeba podat žádost podle InfZ. Pak se teprve ukáže, co vlastně bude p. ředitel uvádět jako právní argumentaci, jinak se pohybuje jen v rovině nezávazné konverzace.

Přání soukromé osoby, aby nikdo nenahlížel do smlouvy, kterou uzavřela s obcí nebo její organizací, není nijak právně významné. Veřejný úřad a jeho organizace tím nejsou nijak vázány.

Dále § 9 odst. 2 InfZ dokonce omezuje možnost uplatnění obchodního tajemství na stanovený okruh údajů.

Máte tedy právo vidět kompletní nájemní smlouvu na určitý pozemek i se jménem nájemce, ale další osobní údaje fyzické osoby (datum narození, adresa) by měly být chráněny (neposkytnuty, začerněny).

Nyní již ani není třeba, aby veřejné instituce nakládaly s veřejnými prostředky, postačuje charakter „veřejné instituce“. Tou se v zásadě míní každá organizace, která ke splnění nějakého veřejného účelu, jako je třeba starost o obecní zeleň, používá veřejné peníze, anebo je pod vlivem veřejné správy. Další definiční znaky najdete v bodě 45.

„DŮVĚRNÉ“ INFORMACE, SMLOUVY S POVINNÝMI SUBJEKTY

20. Žádám o informaci o úvěru, který přijala obec. Starosta odpověděl, že nemůže sdělit jméno věřitele ani obsah dohody o splácení úvěru mezi věřitelem a obcí, neboť si věřitel nepřál být jmenován, což je prý rovněž zahrnuto v dohodě. Je to v souladu s zákonem č. 106/1999 Sb.?

Je to v rozporu se zákonem o svobodném přístupu k informacím i se zákonem o obcích. Přijetí úvěru je vyhrazenou působností zastupitelstva, které vždy musí jednat veřejně a jehož usnesení i zápis jsou veřejnosti přístupné. Již z toho vyplývá, že obec vůbec nemůže uzavřít úvěrovou smlouvu, v níž by byla sjednána důvěrnost o jménu poskytovatele úvěru. Informace proto musí být žadateli poskytnuta, a je-li žadatel navíc občanem obce, má k ní nadstandardní přístup především nahlédnutím do zápisu zastupitelstva (kde by dle zákona o obcích měla tato věc být zaznamenána). Pokud však přijetí úvěru neproběhlo se schválením zastupitelstva, může se jednat o neplatný nebo zpochybnitelný úkon, možná

i se sankčními dopady na osoby, které to připustily, možná i o kriminální jednání. Ujednání o důvěrnosti je ve smlouvě s obcí neplatné, protože kterákoli smlouva obce je veřejný dokument. Je nutné se odvolat k radě města (obce), popř. podat správní žalobu, kde je v tomto případě úspěch zaručen.

Namísto rady obce je nyní odvolacím orgánem kraj. Vy však podáváte odvolání stále u úřadu, kde jste marně žádal o informace.

OBECNÍ MAJETEK, SPRÁVCOVSKÁ ROLE OBCE

POHLEDÁVKY, VÝŠE NÁJMŮ ATD.

21. Lze po obci žádat informace o půjčkách a nájmech obecního majetku, včetně údajů o pohledávkách a neplatičích nájmu (jmenovitě)?

Pokud má někdo pronajatý obecní majetek, je tato skutečnost veřejně přístupná na žádost dle InfZ každému, a to tak, že žadateli bude poskytnuta kompletní informace vyjma osobních údajů fyzických osob, které jsou druhou stranou těchto smluvních vztahů. Nebudou však chráněny údaje o právnických osobách (firmách), jimž byl obecní majetek pronajat. Máte tedy např. právo na kopie smluv (se začerněnou adresou, rodným číslem nájemce – fyzické osoby), výši nájmu, na přehled plateb, dluhů včetně vyjádření, ke kterým majetkům se váže který dluh apod.

Pokud tuto informaci žádá člen zastupitelstva obce, má vyšší práva, neboť se postupuje dle zákona o obcích § 82:

„Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo

- b) vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila; písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů,*
- c) požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.“*

Ochrana osobních údajů je v takovém případě významně omezena.

Příklad

Zastupitel má právo se dozvědět 100% informační obsah všech dokumentů, účetních výkazů, soupisů a podobných dokumentů, vázících se na všechny pronájmy obecního majetku. Pro svou potřebu má právo se seznámit i se všemi osobními údaji, případně dalšími chráněnými skutečnostmi v těchto dokumentech, tedy i jmenovitým seznamem neplatičů. Musí si (zastupitel) však být vědom, že po získání některých informací touto cestou (zejm. osobních údajů) na něj dopadají některé povinnosti dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, konkrétně je povinen dbát práva na ochranu soukromého a osobního života subjektu údajů. Plyne to ze zákona o ochraně osobních údajů:

§ 5 (3) Provádí-li správce zpracování osobních údajů na základě zvláštního zákona,¹²⁾ je povinen dbát práva na ochranu soukromého a osobního života subjektu údajů.

Konkrétně: takto získané informace nesmí dále svévolně šířit nad rámec výkonu své funkce. Může s těmito informacemi vystupovat a interpelovat na jednání zastupitelstva, uvádět je v podnětech a dotazech na orgány obce, může o nich informovat jednotlivé občany obce. Nesmí však například dlužníky zveřejnit na webové stránce přístupné komukoliv, anebo poskytnout tyto údaje sdělovacím prostředkům k tomu, aby je šířily. Nesmí tedy šířit či umožnit šíření těchto jednotlivých osobních údajů rozsáhlejším způsobem, než který odpovídá dosahu jeho funkce jako zastupitele dané obce. K tomu lze uvést např. Stanovisko Úřadu na ochranu osobních údajů č. 2001/1, zakazující zveřejňovat dlužníky na nájmu.

ROZHODNUTÍ O PRODEJI BYTŮ, PŘENOS INFORMAČNÍ POVINNOSTI NA MANDATÁŘE
22. Nájemníci obecních bytů byli vyrozuměni o plánovaném prodeji a seznámeni s podmínkami (splacení dluhů atd). Mají právo na informace o rozhodnutí o způsobu prodeje (kdo, kdy, proč, na základě čeho atd. rozhodl)? Kde tyto informace vyžadovat?

Nájemníci stejně jako o ostatní občané obce mají jednoznačně právo na informace o rozhodnutí o způsobu prodeje obecního majetku. Obec je povinna každému, i bez uvádění důvodu, poskytnout všechny informace, které k tomuto rozhodování má.

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 4. 2002 uvádí:

Rozsudek 22 Ca 222/2000

„Informace týkající se nabývání nemovitého majetku obcí včetně otázek týkajících se financování těchto majetkových převodů se vztahují k působnosti obce, jejíž orgány jsou povinnými subjekty ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., a jsou proto povinny takové informace na žádost fyzické nebo právnické osoby poskytnout.“

Informovat se můžete na obci, která – pokud by tvrdila, že nějaké informace neví (neboť jsou detailní a má je jen realitní kancelář) – je povinna zajistit, že tyto informace bude pověřená realitní kancelář poskytovat. Pokud totiž obec na ni převedla svou činnost nemožla ji převést bez toho, co k ní neoddělitelně patří – povinnosti informovat. Je to stejné, jako když správcovská firma je pověřena správou domu. K tomu neoddělitelně z právních předpisů plyne i povinnost informovat nájemníky např. o rozpisu vyúčtování, i když to nebude výslovně ve smlouvě uvedeno. Realitní kancelář tedy musí provádět celý rozsah zakázky, včetně informační povinnosti vztahující se k prováděné činnosti.

Pokud je například v mandátní smlouvě text: „Mandatář je povinen postupovat při výkonu činností s vynaložením odborné péče podle platných právních předpisů a norem“, měl by mandatář i poskytovat informace, které by jinak poskytoval povinný subjekt, za který mandatář koná. Ke každému úkonu náleží i další vztah, které pověřený zástupce má uskutečňovat.

Písemnou žádost o informace však obec musí ve lhůtě vyřídit i sama. Je její starostí zajistit si k tomu podklady od subjektu, který pověřila výkonem nějaké své činnosti. Můžete totéž žádat i po realitní kanceláři, která je povinna stejně in-

formace poskytnout také, a to na základě zastupování obce, jehož součástí je i informační povinnost.

VÝŠE NÁJEMNÉHO V NEBYTOVÝCH PROSTORÁCH

23. Musí obecní úřad poskytnout informaci o konkrétní výši sjednaného nájemného v nebytových prostorách ve vlastnictví obce? Nebo se může odvolat na „obchodní tajemství“ dle obchodního zákoníku? Je povinen příslušný úředník obce informovat, zda se tato informace uvádí v usnesení rady obce a umožnit do tohoto usnesení nahlédnout? Co když nejsem občanem dané obce – nemám zde trvalý pobyt?

Městský úřad (obec) jako povinný subjekt je Vám povinen uvedenou informaci poskytnout. Nelze se odvolat na ochranu na základě obchodního tajemství. To plyne jednak z toho, že by tato informace vůbec neměla být obchodním tajemstvím (např. ve vztahu k povinnosti obce dle § 38 zákona o obcích, kdy „Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly“ – nepřichází v úvahu sjednat cenu nižší než obvyklou, takže by nebyla splněna charakteristika obchodního tajemství dle obchodního zákoníku).

Za druhé a především je však tato informace výslovně vyloučena z obchodního tajemství v § 9 odst. 2 InfZ: „Při poskytování informace, která se týká používání veřejných prostředků státního rozpočtu, rozpočtu územního celku nebo fondu zřízeného zákonem 7) anebo nakládání s majetkem těchto subjektů, se nepovažuje poskytnutí informace o rozsahu a příjemci těchto prostředků za porušení obchodního tajemství.“

Příslušný úředník obce je povinen Vás informovat, zda se tato informace uvádí v usnesení rady obce (města). Zároveň lze říci, že tam uváděna musí být, jinak by šlo o vadný akt (neurčitý). Praxe, kdy se takovéto, domněle „citlivé“ podrobnosti uvádějí jen v přílohách, na které se usnesení odkazuje, je chybná, resp. tyto přílohy pak musejí tvořit nedílnou součást usnesení a být poskytovány spolu s ním.

Máte také právo z tohoto usnesení (včetně příloh, důvodové zprávy a podobných podkladů) získat všechny informace.

Technický způsob získání této informace může být různý, máte právo na kopii, na Vaši žádost Vám musí být umožněno do tohoto usnesení nahlédnout. Pouze ve výjimečných případech (osobní údaje) by takové údaje mohly být vypuštěny (v kopii), a z toho důvodu i omezeno nahlédnutí.

Popsané informace Vám musejí být poskytnuty, i když nejste občanem dané obce (města) – nemáte zde trvalý pobyt. Vyřízení Vaší žádosti proběhne podle režimu InfZ.

Občan obce má oproti „obecnému žadateli“ nadstandardní oprávnění – především právo nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy, to vše mimo režim InfZ, tj. přímo ihned při návštěvě úřadu, bez podávání žádosti a bez jakékoli úhrady nákladů.

INFORMACE O PŘIDĚLOVÁNÍ BYTŮ A NEBYTOVÝCH PROSTOR

24. Jak získat seznam bytů přidělených zastupitelům? V usnesení rady či zastupitelstva na webu se většinou u takového bytu vyskytuje „ukládá odboru bytů... k přidělení odsouhlaseným žadatelům“, aniž je uvedeno jméno (a kupodivu je adresa často shodná s adresou některého zastupitele). Lze požadovat informaci, komu byl přidělen určitý byt? Jak lze zkontrolovat přidělení nebytových prostor – lze se dotázat např. na informace o obchodních vztazích mezi obcí a firmou XY? Co dělat v případě, že úředník poskytne informaci nepravdivě nebo neúplně?

Informace o tom, komu byl „přidělen“ byt (asi tím míníte, komu obec pronajala byt ve svém vlastnictví), by neměla být odepírána. Ochrana osobních údajů však vyžaduje poskytovat jen nezbytně nutnou část informace. Nelze tedy poskytnout údaj, z něhož plyne úplná identifikace dotčené osoby – tedy jméno, příjmení a adresa bydliště. Informace např. „s p. Josefem Novákem uzavřena nájemní smlouva k bytu 3+1“ nepředstavuje chráněný osobní údaj nebo zásah do soukromí, protože nejde o poskytnutí adresy ani jiných údajů, vyjadřujících soukromé poměry. Pokud navíc byl byt přidělen v rámci veřejného výběrového ří-

zení, vyplývá již ze samotné povahy „veřejného“ řízení, že jeho výsledek musí být veřejný. Lze tvrdit, že účastí žadatele o byt ve veřejném řízení je dán jeho souhlas se zveřejněním toho, že uspěl, ve shodě s rozsudkem Městského soudu Praha v kauze Nahodilová vs. Praha 4:

Rozsudek 33 Ca 50/2001

„...sdělení požadovaného údaje, t. j. sdělení výše prvního nájemného určeného na základě výběrového řízení provedeného správním orgánem, není informací o majetkových poměrech nového nájemce, kterou by došlo k porušení ochrany osobnosti nového nájemce (§ 11 obč. zák.), ale jde o veřejně dostupnou informaci.“

Poskytování osobních údajů je nově rozšířeno i na základní osobní údaje o příjemcích veřejných prostředků (§ 8b odst. 1: „Povinný subjekt poskytne základní osobní údaje^{ab)} o osobě, které poskytl veřejné prostředky.“) Příjemcem veřejných prostředků budou v tomto případě též nájemci bytů, pokud půjde o regulovaný nájem. Rozdíl proti tržnímu nájmu jsou pak poskytnuté veřejné prostředky. O těchto přidělených nájmcích se nyní poskytne základní identifikace (jméno, příjmení, rok narození, obec bydliště, jakož i základní podmínky vztahu, tj. výše poskytnutých prostředků, účel a podmínky).

Dále je zde aspekt snížené ochrany informací o veřejně činných osobách (např. § 5 odst. 2 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů). Zastupitel, který je člen orgánu rozhodujícího nebo ovlivňujícího přidělení bytu, nemůže v žádném případě být chráněn z hlediska poskytnutí informace o tom, jak bylo rozhodnuto v jeho osobním případě (pokud nejde o výslovně citlivou osobní oblast, například zdravotní).

Informaci tedy nejlépe získat tak, že o ni požádáte – výslovně o přehled, kterým členům zastupitelstva byly za určité období „přiděleny“ byty.

Pokud se týká přidělení nebytových prostor, poskytnutí informace nestojí v cestě žádný právní důvod, protože jde vždy o vztah k podnikateli či právnické osobě. Proto ochrana osobních údajů a soukromí zde nehraje žádnou roli. Nelze se ani (podle ustanovení § 9 odst. 2 InfZ) odkázat na obchodní tajemství.

Pokud se týká poskytnutí nepravdivé či neúplné informace, je možné podat odvolání, protože v obou případech jde o to, že informace ve skutečnosti nebyla poskytnuta, a to třeba i formou zamlčení toho, že se poskytuje jen část požadované informace. Zákon však stanoví, že i při odepření pouhé části požadované informace musí být výslovně vydáno rozhodnutí, odůvodňující tento krok. Potvrzuje to např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004:

Rozsudek 7 A 3/2002

„I na rozhodování o odepření (částečném odepření) poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb. se vztahuje zákon č. 71/1967 Sb., správní řád. Ustanovení § 47 stanoví náležitosti správního rozhodnutí. Z jeho odstavce 2 vyplývá pro správní orgán zejména povinnost ve výroku uvést ustanovení právního předpisu, podle něhož bylo rozhodnuto.“

Pokud tedy rozhodnutí vydáno nebude, nastane právní fikce dle § 15 odst. 4 zákona, a do 15 dnů od uplynutí lhůty pro poskytnutí se lze odvolat. Při neúspěchu odvolání je třeba podat žalobu.

PLÁTCI POPLATKŮ

- 25. Jako zastupitel žádám obecní úřad o sdělení počtu plátců za odpady – tj. trvale přihlášení obyvatel a počet plátců za rekreační objekty, počet plátců poplatku za psy, a celkovou výši pohledávek za rok. Informace mi byl odepřena s odkazem na zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, s tím, že správce daní a poplatků (pracovnice, která toto spravuje), je zavázána mlčenlivostí dle § 24 tohoto zákona.**

Odpověď, kterou jste obdržel, je zcela mylná. Požadované informace máte právo obdržet a dotázaný pracovník obecního úřadu je povinen Vám je bez zbytečných průtahů poskytnout. Není přitom vázán uvedenou mlčenlivostí, resp. mlčenlivost se na danou situaci vůbec nevztahuje. Pracovník, který Vám poskytl uvedené sdělení, porušil své pracovní povinnosti, neboť nepostupoval v souladu s právními předpisy.

Nesmyslnost uvedeného výkladu plyne především z toho, že všechny uvedené typy ochrany mlčenlivosti jsou zásadně cíleny na ochranu individuálních údajů o jednotlivých fyzických či právnických osobách. Jakmile jde o informace souhrnné (anonymizované), nelze tyto ochrany uplatňovat. Takový postup by byl v rozporu s čl. 17 odst. 4 Listiny.

Totéž lze dovodit i pečlivým rozbořem v rovině běžných zákonů. Konkrétně: Žádost jste podal jako zastupitel, primárně se tedy postupuje dle zákona o obcích. Podpůrně lze vyřízení žádosti opírat i o zákon o přístupu k informacím (viz dále). Máte právo žádat o informace orgány obce i každého pracovníka obecního úřadu, a ti jsou Vám povinni žádané informace poskytnout:

„§ 82 Člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo

- b) vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila; písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů,*
- c) požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.“*

Váš dotaz tedy lze chápat jako využití obou uvedených odstavců pod písmeny b a c. V prvním z nich je dožádaným subjektem obec (její orgány), ve druhém případě jsou dožádaným subjektem konkrétní pracovníci. Aplikovat je třeba vždy ten aspekt, který vyhoví Vaší žádosti.

Pokud nevyhoví, dopouští se (úředníci) porušení § 16 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků. Proto hrozí výpověď, při opakování dokonce okamžitě zrušení pracovního poměru (§ 46 a násl. zákoníku práce při užití § 1 odst. 2 zákona o úřednicích).

Mlčenlivost je právní institut osobní povahy, týká se jen konkrétní fyzické osoby. Netýká se orgánů obce ani obce jako celku. To potvrzuje též § 19 InfZ, jakož i rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2002:

Rozsudek 33 Ca 100-103/2001

„Subjekt povinný poskytnout informaci podle zákona o svobodném přístupu k informacím nemůže ve smyslu § 19 cit. zák. odmítnout poskytnout informaci s odkazem na povinnost zachovávat mlčenlivost stanovenou zvláštním právním předpisem, kterým je např. § 12 odst. 2 písm. f) zák. č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, nebo § 53 odst. 2 písm. b) zák. č. 166/1999 Sb., o veterinární péči). V uvedených právních předpisech zakotvená povinnost mlčenlivosti se týká totiž pouze kontrolních pracovníků, ale nikoli správního orgánu, který má podle zákona č. 106/1999 Sb. povinnost podat informaci“.

Dále pro případ dotazu na konkrétního pracovníka (úředníka) je mlčenlivost vyřešena zejména v § 24 zákona o správě daní a poplatků:

„(3) Pracovníci správce daně mohou

- d) poskytovat souhrnné údaje o výši daňové povinnosti, stavu nedoplatků, povolených posečkániích, splátkách a prominutích, výši a včasnosti převedených částek apod. u jednotlivých daní jejich příjemcům, jimž výnos těchto daní náleží podle zákonného rozpočtového určení.“*

Jsou tedy povinni Vámi žádané informace poskytnout obci, tedy v tomto případě Vám, který realizujete své právo zastupitele obce dle zákona o obcích.

Stejně by bylo možné dovodit, že mlčenlivost se na daný případ nevztahuje z § 24 odst. 10 zákona o správě daní a poplatků:

„Bez uvádění konkrétních údajů, zejména jmenných, může pracovník správce daně využívat zobecněné informace při vědecké, publikační a pedagogické činnosti.“

Dále je nemožné dovozovat mlčenlivost pro uvedený případ vzhledem k § 19 InfZ:

„§ 19 Umožnění přístupu k informacím nebo poskytnutí informací za podmínek a způsobem stanoveným tímto zákonem není porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost uložené zvláštními zákony.“¹⁵

Pokud ani uvedená argumentace na stavu věcí nic nezmění, je třeba podat odvolání v režimu InfZ a poté žalobu, případně podat žalobu na splnění povinnosti dle § 82 obecního zřízení.

ŽÁDOST O DOTACE, VYŘÍZENÍ ÚSTNÍ ŽÁDOSTI O NAHLÉDNUTÍ

26. Starosta malé vesnice uvádí, že opakovaně podal žádost o dotace, a dosud žádné neobdržel. Mám právo nahlédnout do žádosti? Starosta mi odepsal následující: „Na základě Vaší žádosti o poskytnutí informací sděluji, že pokud požádáte písemně o konkrétní informaci, bude Vám podle možnosti poskytnuta.“ Jak mám postupovat?

Máte právo nejen nahlédnout, ale i na kopie všech těchto dokumentů (žádostí o dotace). Ty však mohou mít velký rozsah. Nejrozumnější v dané situaci bude podat písemnou žádost o uvedené informace. Starosta zjevně míří k tomu, že žádost (asi ústní) nebyla dost konkrétní.

Příklad

Pokuste se v písemné žádosti být konkrétní: například uvést, že žádáte o poskytnutí informací, o jaké dotace, granty, podpory a jiné typy fi-

nančních či věcných příspěvků obec požádala státní, samosprávné či jiné subjekty za rok 2003. Žádáte o poskytnutí jednak formou výčtu, jednak formou kopií či jiného zpřístupnění informací o jednotlivých žádostech.

Zároveň je dobré uvést, že pro případ, že by se povinný subjekt domníval, že z žádosti není zřejmé, jaká informace je požadována, nebo je formulována příliš obecně, žádáte o zpřístupnění všech žádostí formou nahlédnutí, abyste takto žádost mohla upřesnit. Pokud prvně požadovaná informace nebude poskytnuta a nebude umožněno nahlédnutí, bude třeba se odvolat a podat žalobu, kterou nelze prohrát. Pokud bude umožněno nahlédnutí, bude rozumné je využít a po seznámení se s dokumenty požádat o kopie některých z nich (identifikovat je pak jednoznačně, například nadpisem a datem).

INFORMACE O STAVU MAJETKU OBCE (OBYTNÉHO DOMU)

27. Může nájemník obecního bytu, který má privatizovat, získat informaci o měřeních (tepelný koeficient oken), provedených kvůli reklamaci na nekvalitní okna, promrzání a plesnivění, a o postupu reklamace?

Máte právo **na všechny informace, které úřad má, a které nejsou chráněné** (např. osobní údaje jiných osob). Žádná z informací, které popisujete, zjevně není a nemůže být chráněná. Požádáte-li o ně dle InfZ, je **úřad povinen poskytnout Vám je do 15 dnů**.

Podle toho, jak tyto informace reálně existují (jak kde leží v papírové či jiné podobě, ve spise, v počítači apod.), bude provedeno jejich poskytnutí.

(Toto je pohled jen z hlediska práva na přístup k informacím od úřadu veřejné správy, odvozený od povinnosti úřadu poskytovat informace i o správě vlastního majetku. Vedle toho jistě máte k dispozici postup, daný vztahem vlastník – nájemník, podle občanského zákoníku a předpisů upravujících nájem bytu.)

WEB, POVINNĚ ZVEŘEJNĚNÉ INFORMACE, ÚŘEDNÍ DESKA**ZVEŘEJNĚNÍ POVINNÝCH INFORMACÍ – POVINNOSTI A NÁKLADY****28. Obec nezveřejňuje (na webu ani jinak) žádné povinné informace. Starosta uvádí, že tak šetří peníze. Porušuje § 5 odst. 1 a 2 zákona č. 106/1999 Sb.?**

Starosta porušuje uvedená ustanovení zákona. Navíc nic nešetří, protože zveřejnění povinných informací na webu nevyvolává finanční náklady. K tomu se váže nařízení vlády č. 364/1999 Sb., kterým se upravuje součinnost orgánů státní správy s obcemi při zajišťování povinností obcí podle InfZ, podle jehož § 2:

„Obci, která není městem a nebude mít ani po 1. lednu 2002 možnost zveřejnit informace způsobem stanoveným v § 5 odst. 2 zákona, poskytne okresní úřad součinnost při zveřejnění těchto informací způsobem umožňujícím dálkový přístup (například odeslání datové zprávy), včetně pravidelné aktualizace; není však povinen takové informace zveřejňovat na vlastním technickém zařízení.“

Okresní úřady byly zrušeny, a proto by měl tuto povinnost převzít obecní úřad obce s rozšířenou působností jako výkon přenesené působnosti. Zákon č. 320/2002 Sb. o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů uvádí v čl. CXIX:

„1. Pokud zvláštní zákon stanoví působnost okresního úřadu nebo okresního národního výboru a tato působnost nebyla tímto nebo zvláštním zákonem převedena na územní samosprávné celky, vykonává tuto působnost obecní úřad obce s rozšířenou působností jako výkon přenesené působnosti.“

Starosta (obec) navíc porušuje zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy. Doporučuji obrátit se s touto věcí na Ministerstvo informatiky ČR se žádostí o provedení kontroly dle § 4 odst. 2 uvedeného zákona:

„Ministerstvo a) kontroluje u orgánů veřejné správy dodržování povinností stanovených tímto zákonem. Při kontrole postupuje podle zvláštního zákona.“

Okruh povinně zveřejňovaných informací se rozšířil a nyní je obsažen v § 5 odst. 1 až 5. Nově je zejména uložena povinnost zveřejnit na webové stránce informace, které byly poskytnuty žadateli na základě individuální žádosti, a to do 15 dnů od poskytnutí.

ZVEŘEJŇOVÁNÍ USNESENÍ A PŘÍLOH NA WEBU**29. Obec na webu uveřejňuje nicneříkající usnesení, ale ne jejich přílohy, v nichž je skutečný věcný obsah. Některé údaje prý nelze ze zákona zveřejnit (osobní údaje, obchodní tajemství apod.).**

Zveřejňování informací na internetu, například usnesení a příloh, které jsou dle jiných předpisů přístupné například občanům obce, není zatím obcím ani krajům uloženo. Je však vhodné, když tak obce činí.

Příklad

Kraj Vysočina od svého vzniku v r. 2000 zveřejňuje na webu všechny podklady pro jednání zastupitelstva i rady, tedy nejen usnesení.

Dokumenty je třeba nejprve upravit podle ochrany obsažených informací, tj. osobní údaje anonymizovat (buď vypustit, anebo nahradit anonymní zkratkou, např. XY), anebo použít jen iniciály, pokud neumožní jednoznačnou identifikaci osoby. Takto anonymizované dokumenty je možné zveřejnit na webu. Žádný velký problém to nepředstavuje.

Není však třeba anonymizovat tehdy, kdy jde jen o uvedení jména a příjmení, aniž by z informace k danému jménu bylo možné vyčíst další osobní údaje k ní (jméno samo není osobní údaj). Je třeba však uvážit i kombinaci s dalšími veřejně přístupnými zdroji, jako je telefonní seznam apod. Pokud by se takovou cestou ze zveřejněné informace dalo zjistit, ke které konkrétní osobě se zveřejněné osobní údaje váží, pak je potřeba zveřejnění dále omezit, aby se tomu předešlo.

Takováto úprava usnesení a přílohy je rychlá. Je dobré, když při přípravě dokumentu se již na možnost zveřejnění myslí a chráněné údaje se v dokumentu (zejména elektronickém) předem vyznačí.

Anonymizovat není třeba takové osobní údaje, jejichž zveřejnění je umožněno některými výjimkami uvedenými v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Jde především o údaje, které jsou dle jiných zákonů v dané souvislosti uváděny ve veřejně přístupných registrech (např. v živnostenském registru, obchodním rejstříku), anebo byly již oprávněně zveřejněny na základě jiného zákona (například údaje o kandidátech do obecního zastupitelstva na základě volebního zákona).

V některých případech je rozumné uvádět jen souhrnné údaje namísto skupiny anonymizovaných údajů.

Příklad

V zápisech zveřejněných na webu bezpečnostní komise MČ Praha 6 se uvádí jen souhrnné počty doporučených nájemních smluv pro policisty na Praze 6, ačkoliv oficiální zápis obsahuje jména policistů i s osobními údaji, sociálními důvody a dalšími charakteristikami.

Pokud se tyto požadavky splní, mohou se veškerá usnesení včetně příloh, podkladů a dalších materiálů bez obav zveřejňovat. Ve specifických výjimečných případech, kdy by šlo o kombinaci více předpisů, o obchodní tajemství či další zvláštnosti, je rozumné konzultovat s odborníkem.

ZVEŘEJŇOVÁNÍ VYHLÁŠEK A JEJICH EVIDENCE

30. Má město, městská část povinnost zveřejňovat dálkovým přístupem přehled svých vyhlášek, když má povinnost vést jejich veřejně přístupný registr?

Vyhlášky obce by v zásadě na webu obce měly být k dispozici, avšak jednoznačná povinnost takto stanovena není. Ust. § 5 InfZ uvádí, že na webu musí být přehled

nejdůležitějších předpisů, včetně sdělení, kde jsou k nahlédnutí (nahlédnutím by mohlo být i nahlédnutí dálkovým způsobem). Zároveň je na základě zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, v gesci ministerstva informatiky vydán závazný Standard pro zveřejňování vybraných informací o veřejné správě způsobem umožňujícím dálkový přístup. V něm se v položce 14 doporučuje, pokud je to možné, na takové předpisy zřídit aktivní odkazy. Obec by tedy měla na svém webu mít své vyhlášky přehledně přístupné. V případě, že tomu tak není, však těžko použít nějakou jednoduchou právní cestu k nápravě. Výklad, že přehled vyhlášek je veřejně přístupný registr, není vyloučený, bude však těžké jej v konkrétním případě prosadit.

Nově je uložena výslovná povinnost zveřejnit na internetu vyhlášky, nařízení a další právní předpisy (například organizační řád či pravidla pro poskytování grantů). § 5 odst. 2 InfZ zní: „Povinné subjekty jsou ve svém sídle povinny v úředních hodinách zpřístupnit a) právní předpisy vydané v rámci jejich působnosti.“ Na to navazuje ustanovení odstavce 4: „Povinné subjekty jsou povinny zveřejňovat informace uvedené v odstavci 1 a 2 též způsobem umožňujícím dálkový přístup.“

ZVEŘEJŇOVÁNÍ POVINNÝCH INFORMACÍ NA WEBU

31. Jak donutit obec, aby zřídila stránky a poskytovala na nich zákonné informace?

Krajský úřad má pravomoc nutit obec k tomu, aby konala, co jí zákon nařizuje:

„§ 123 (1) Dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí vykonává krajský úřad ^{36b)} v přenesené působnosti a ministerstvo vnitra. Dozor se provádí následně a zjišťuje se při něm soulad obecně závazných vyhlášek obce se zákony a soulad usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obce se zákony a jinými právními předpisy.“

Důležité je ustanovení odst. 2:

„(2) Při výkonu dozoru je krajský úřad oprávněn

- c) požadovat na obci splnění úkolu stanoveného jí zákonem; nesplní-li obec úkol stanovený jí zákonem a po upozornění krajským úřadem nezjedná nápravu, zabezpečí náhradní výkon na návrh krajského úřadu ministerstvo vnitra na náklady obce, jestliže nesplněný úkol může provést někdo jiný; v odůvodněných případech může od vymáhání nákladů upustit.“

Lze se tedy obrátit podle uvedených ustanovení na krajský úřad a žádat nápravu.

SANKCE ZA NEZVEŘEJNĚNÍ POVINNÝCH INFORMACÍ NA WEBU

32. Jaké jsou sankce za nezveřejnění povinných informací?

InfZ žádnou sankci nestanoví, ale ukládá například povinnosti dle § 5 (povinně zveřejňované informace). **Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné**, stanoví, že standardy vydané Úřadem pro veřejné informační systémy (ÚVIS) jsou závazné a nedodržení standardu ÚVIS lze sankcionovat pokutou až do výše 1 mil. Kč. Součástí standardu jsou právě povinnosti uložené InfZ v § 5. Sankce samosprávné obci však státní správa (Ministerstvo informatiky) obvykle neukládá, protože sankce v tomto případě není stanovena přímo zákonem.

Nově byl standard UVIS (ISVS) nahrazen popisem struktury informací zveřejňovaných o povinném subjektu podle § 5 odst. 1 a 2 způsobem umožňujícím dálkový přístup. Ten uložilo všem subjektům ministerstvo informatiky vyhláškou č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup. Vyhláška nabyla účinnosti 1. ledna 2007. Najdete ji na konci této publikace.

ÚŘEDNÍ DESKA

33. Jaký je rozdíl mezi úřední deskou, která fyzicky někde visí a jsou na ní umístěny nejrůznější dokumenty, úřední deskou, která je součástí webové prezentace města či obce, a vývěskou, která také slouží k vyvěšování nejrůznějších informací? Smí se na úřední desce vyvěsit reklama?

Úřední desku mají různé úřady, zejména všechny správní úřady, obce, kraje, ale i soudy, exekutoři, hraniční přechody, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání atd. Jen některé úřední desky jsou přesně definované, např. zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), uvádí:

„§ 112 Obecní úřad zřizuje úřední desku, která je umístěna na místě, které musí být veřejně přístupné zpravidla po 24 hodin denně. Úřední deska se zpravidla umísťuje na budově, v níž má své sídlo obecní úřad.“

Právní předpisy výslovně stanoví jen to, co je obecní úřad na úřední desce povinen zveřejňovat. Z principu, že veřejné úřady smějí činit jen to, co jim zákon výslovně umožňuje (čl. 2 Ústavy ČR), plyne, že nic jiného, než co stanoví právní předpisy, na úřední desce být nesmí.

Právní předpisy pak různým úřadům ukládají na této úřední desce zveřejňovat určité dokumenty a informace (např. dle vodního zákona informace o kvalitě pitné vody apod.).

Úřední deska na webu je část webu, zřízená na základě zákona o správním řízení (správní řád). Zde se zveřejňují některé informace, u kterých je to v různých předpisech úřadům uloženo. Ovšem pojem „úřední deska“ používají úřady na svých webových stránkách také širěji, a uvádějí na nich i další informace, u kterých to není povinné, například vybraná výběrová řízení. Dále se na webech úřadů vyskytují rubriky, které také obsahují povinně zveřejňované informace (například o struktuře či rozpočtu), aniž by se tato rubrika nazývala úřední deskou.

Úřední deska na webu je část webu, kterou provozovatel webu takto pojmenoval, aniž mu to ukládá jakýkoliv právní předpis, a pravděpodobně se v této oblasti webu snaží dosáhnout shody s obsahem úřední desky, uložené mu právními předpisy. Často zde ale umísťuje i další informace, u nichž tak dává najevo, že mají vysoce oficiální povahu, a dává – do určité míry – záruku jejich pravdivosti a ověřenosti. Jde tedy o dobrovolnou službu té části obyvatelstva, která používá internet, avšak bez právní závaznosti a vynutitelnosti.

A konečně vývěska je prostě vývěska – tu může každý, a v určitých mezích i každý úřad, zřídit k tomu, aby poskytoval veřejnosti určité informace, o kterých to uzná za vhodné. Žádný úřad veřejné správy však nesmí nepřiměřeně propagovat některé výrobky, služby apod.

OSTATNÍ

INFORMACE OD ORGÁNŮ SAMOSPRÁVY

34. Jak získat informace od orgánů samosprávy (zastupitelstvo, rada města) o činnosti, zprávě a usnesení, personální strukturu apod. výborů (kontrolního a finančního) při zastupitelstvu a komisí při radě města? Jsou odepírány s tím, že může jít o utajované skutečnosti či informace osobního charakteru (např. kontrola hospodaření s obecními auty, v penzionu pro důchodce, hospodaření v Pultu centralizované ochrany apod.).

Postup získání těchto informací se neliší od jiného získávání informací. Je třeba podat **žádost**, pokud nebude správně vyřízena, je třeba podat **odvolání nebo stížnost** (hlavně v případě nečinnosti), pokud nebudou správně vyřízeny, je třeba podat **žalobu**. Soudy obvykle rychle a správně rozhodují a vrací nesprávná rozhodnutí k novému projednání. **Nově mohou také soudy přímo nařídit poskytnutí informace.**

Všechny dokumenty z jednání orgánů obce, resp. informace v nich, tj. z jednání zastupitelstva, výborů, komisí, rady, **jsou veřejně přístupné, tj. lze si je vyžádat**. Omezen bude přístup jen k těm informacím z nich, které mají povahu chráněných – osobní údaje, utajované skutečnosti a výjimečně některé další.

Pokud informaci chce občan obce, má vyšší práva (dle zákona o obcích): může bez formálního postupu přijít na úřad a ihned si vyžádat *nahlédnutí do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy* (tj. včetně práva na kopie, za které však může být požadována úhrada v běžné výši). Pokud informaci chce člen zastupitelstva, může nahlížet stejným způsobem i do zápisu jednání rady.

Struktura úřadu, personální obsazení úřadu a zejména orgánů obce, program jednání orgánů, to vše jsou zcela volně **veřejně přístupné informace**, které **nesmějí být odepírány**. Problém je často v tom, že představitelé obce po-

rušují zákony a neoprávněně takové informace blokují. Pak je jedinou možností využít právní možnosti a nástroje a prosadit své právo.

Příklad

Městská část Praha 6 na své webové stránce www.praha6.cz zveřejňuje kompletní obsazení výborů a komisí, termíny jejich jednání, postupně i zápisů jednání.

INFORMACE O VEŘEJNÉ ZAKÁZCE, NAHLÍŽENÍ DO ÚČETNÍCH KNIH,

ÚHRADA NÁKLADŮ

35. Mám nárok na informace o veřejné zakázce financované částí z rozpočtu obce a částí z dotačních prostředků z ministerstva pro místní rozvoj? Požadavek na informace jsem předložil písemně ve strukturované podobě formou otázek na obecní úřad. Ten poskytnutí odmítl s odůvodněním, že o zakázce rozhodlo obecní zastupitelstvo, a proto není třeba mi další informace poskytovat. Proti rozhodnutí jsem se odvolal. Zastupitelstvo odvolání zamítlo a jako odůvodnění mi starostka písemně sdělila, že „odvolání bylo zamítnuto obecním zastupitelstvem“.

Je obecní úřad oprávněn v takovémto případě požadovat úhradu nákladů? (Byla mi fakturována částka cca 400 Kč, sestávající ze mzdových a materiálových nákladů a poštovného za dopisy. Šlo o korespondenci, která mi sdělovala, jak bude s mým požadavkem nakládáno.)

Mám právo požadovat poskytnutí informací formou přímého náhledu do účetních knih obecního úřadu či požadovat i kopie vybraných záznamů z těchto knih? Nahlédnutí do účetních knih je mi odíráno s odůvodněním, že záznamy mají charakter obchodního tajemství.

Na požadované informace **máte nárok**. Skutečnost, že o zakázce rozhodlo obecní zastupitelstvo na svém zasedání, nic nemění a nijak se netýká Vašeho práva na informace. Rozhodnutí zastupitelstva o zamítnutí odvolání je dle Va-

šeho dotazu zjevně nesprávné, navíc pravděpodobně učiněné po lhůtě, takže nulitní (právně neexistující).

Nově vyřizuje odvolání vždy krajský úřad.

Správným dalším postupem je podání žaloby.

Obecní úřad je oprávněn požadovat úhradu nákladů **výhradně jen za poskytnutí informace**. Úhrada, která je požadována, jak popisujete, nemá žádnou oporu v zákoně a překračuje hranice fantazie.

Dále máte právo požadovat poskytnutí informací formou přímého náhledu do účetních knih obecního úřadu a také právo požadovat i kopie vybraných záznamů z těchto knih. Je třeba v tomto smyslu podat žádost dle InfZ a svou žádost prosazovat právní cestou. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 10. 2001 uvádí:

Rozsudek 10 Ca 232/2001

„Podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, lze po právu vyžadovat kopie listin; pak nepostačuje poskytnout z písemnosti výpis. Přitom je třeba dodržovat zákonná omezení sledující ochranu dat zajišťovanou jinými právními předpisy, a chráněné údaje vyloučit.“

Záznamy samozřejmě nemají charakter obchodního tajemství. Obchodní tajemství může mít jen podnikatelský subjekt, nikoli obec. Co se týče obchodního tajemství subjektů, které s obcí obchodují, to je výrazně omezeno § 9 odst. 2 InfZ a ve vámi popsaném kontextu ho nepředpokládám.

Nezbývá než využívat svá občanská práva a postupovat právní cestou. V poslední době soudní řízení v této oblasti netrvají roky, ale někdy (pouhé?) měsíce.

PODKLADY PRO ROZHODNUTÍ (ZNALECKÉ POSUDKY, ODBORNÉ POSOUZENÍ)

36. Zastupitelstvo města schvalovalo 1,2 mil. Kč na opravu mostu ve vlastnictví města, a to pouze s ústní informací, že havarijní stav je popsán v odborném posudku. Zastupitel požádal o fotokopie posudku (odborný, případně znalecký posudek a mostní list) a o rozpočet. Úřad odmítl doklady vydat.

Jde o porušení zákona o obcích a předpisů o přístupu k informacím.

Podle § 82 zákona o obcích má při výkonu své funkce člen zastupitelstva obce právo „b) vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž základem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila; písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů, c) požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.“

K tomuto právu neexistuje pro vámi popsáný případ žádné omezení. Požadovaný posudek, mostní list, rozpočet – to vše musí být členu zastupitelstva poskytnuto. Pokud se tak nestalo, je třeba se bránit. Cesta však není úplně snadná. Lze podat odvolání, je však nejasné, zda bude řešeno dle správního řádu. Jediná jistá cesta je podat žalobu k soudu.

Vaším partnerem ve smyslu uvedeného odst. c) je přímo příslušný zaměstnanec obce, který se musí řídit zákonem a nikoli pokyny nadřízeného, pokud jsou se zákonem v rozporu. Zaměstnanec i funkcionář se mařením úkolu úřadu poskytovat informace vystavuje též riziku sankce přestupkové, v případě velkého rozsahu by mohlo jít i o trestný čin dle § 159 tr. zák. (maření úkolu veřejného činitele z neobalosti).

Zároveň na uvedené informace má právo každý občan v režimu InfZ. Ani v tomto režimu neexistuje právní důvod, proč by požadovaná informace mohla být odepřena. Doporučuji podat formalizovanou žádost o uvedené informace a postupovat po jejich odepření s využitím všech právních možností.

INFORMAČNÍ POVINNOST PŘENESENÁ NA ZÁSTUPCE

37. Je možno soupis s údaji pro vyúčtování služeb v obecních bytech vyžádat od správcovské či zpracovatelské organizace? Může si je pro kontrolu vyžádat účastník vyúčtování, nebo jen kontrolní orgán úřadu městské části?

Odpověď na tuto otázku vychází z toho, zda požadovanou informaci má k dispozici povinný subjekt, tedy obec, či správcovská, případně zpracovatelská organizace, anebo obě, a zda je např. příspěvkovou nebo rozpočtovou organizací obce. Pokud je informace k dispozici, je jak obec, tak uvedená forma organizace povinna na žádost ji sdělit každému (vyjma osobních údajů a informací o soukromí jiných osob). Popsaná informace nesplňuje žádnou charakteristiku, kvůli které by mohla být odepírána. Požadované údaje představují informace o tom, jak povinný subjekt hospodaří se svým, tedy s veřejným majetkem.

Pokud zpracování provádí soukromá firma (správce, odečtová firma), pak je otázka, zda tento výstup má obec k dispozici. Zákon ji nenutí ji mít, obec může vyúčtování ponechat jen na správcovské firmě.

V daném případě je však věc upravena přímo v předpisech o účtování tepla, kde je upraven přístup k informacím výslovně pro odběratele (nikoli tedy pro „každého“ dle InfZ). Odběratelé mají právo se s těmito údaji seznámit, a poskytnout jim je povinen pronajímatel. Pokud ten (obec) přenesl svá práva a povinnosti na správce, má tuto (smluvní) povinnost správce. Zpracovatel tuto povinnost bude mít jen tehdy, pokud ji má uloženu ve smlouvě se správcem.

DOTAZY OBČANŮ

38. Musí být na programu jednání zastupitelstva obce i bod „Dotazy občanů“?

Zákon o obcích uvádí v § 16 odst. 2 písm. c), že občan obce má právo „vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem“. Nestanoví tedy povinnost, aby na jednání zastupitelstva byl zařazen bod „Dotazy občanů“, nicméně na každém jednání zastupitelstva musí být dána možnost občanům vyjádřit „svá stanoviska k projednávaným věcem“.

Při podrobnějším rozboru vidíme, že z podstaty pojmu „vyjádřit se k projednávaným věcem“ plyne, že se musí umožnit vyjádřit se k těmto věcem tak, aby při projednávání bylo možné vzít vyjádření občanů v potaz. Není tedy možné odložit vyjádření „k věci“ až na dobu, kdy věc sama již je projednána, tedy jako jiný, pozdější bod. V obcích je tedy nutno umožnit občanům vyjádřit se v každém bodě.

Je možné, aby jednací řád věc upravil tak, že se zařadí i bod „Dotazy občanů“, případně „Interpelace“ apod. Zároveň však musí být umožněno, aby před projednáváním každé věci byla dána možnost pro vyjádření občanů. Jednací řád může upravit toliko časový rozsah (např. 3 min. na vyjádření), způsob přihlášení, možnost odejmout slovo, pokud řečník nehovoří k věci, způsob rovnoprávného výběru přihlášek, pokud jich je více než vymezený čas, apod. Zastupitelstvo však nemůže rozhodovat hlasováním o samotné možnosti občanů vyjádřit se k projednávané věci.

Zákon o hl. m. Praze tutéž věc (i pro městské části) upravuje jinak – dává občanovi právo jen vyjádřit své stanovisko, tedy nikoli „k projednávaným věcem“. V Praze je tedy možné omezit občany, aby toto právo realizovali u konkrétního bodu, a nutit je vystupovat souhrnně jen v jednom bodu zastupitelstva.

Smyslem jednání zastupitelstva je především umožnit občanům zřetelné a srozumitelné sledování radniční politiky. K tomu nepochybně patří i možnost klást dotazy a dostávat na ně co možná nejméně formální odpovědi.

Příklad

Jednací řády některých obcí obsahují například výslovný bod „Interpelace“, se stanoveným neměnným časem, v nichž může občan položit dotaz a v rámci možnosti mu ihned příslušný člen rady odpovídá, může však odpovědět i písemně.

ŽÁDOST O INFORMACE PŘÍMO NA JEDNÁNÍ ZASTUPITELSTVA

39. Může jednací řád v bodu, kdy je možné vystoupení občana na zastupitelstvu, omezit možnost občanů požádat o informaci tak, aby žádost musela být vyřízena?

Povinnost ze strany obce podávat informace občanům přímo na zastupitelstvu je popsána celkem volně, a není jednoznačně dán okamžitý vztah mezi právem občana vyjádřit své stanovisko na jednání zastupitelstva a povinností obce informovat o jednání orgánů obce ihned na zastupitelstvu. InfZ nevyklučuje, že by žádost o informaci nemohla být podána na zastupitelstvu. Právním předpisem obce (např. jednacím řádem) nelze vyloučit, že se na takto vznesený dotaz občana již na zastupitelstvu podá příslušná informace. To by odporovalo principu přiměřenosti, kdy omezení přístupu k informacím může být odůvodněno, jen pokud to nezbytně vyžaduje jiný stejně chráněný zájem. Domnívám se tedy, že v této pasáži by bylo možné zpochybnit jednací řád. Zpochybnit by tedy snad bylo možné „zákaz“ odpovědět na dotaz, ale touto cestou nebude možné si vynutit, že na dotaz musí být ihned odpovězeno.

Zpochybnění jednacího řádu by mělo být učiněno podáním ke krajskému úřadu dle § 123 a násl. obecního zřízení.

Z hlediska InfZ lze konstatovat, že dotaz položený na jednání zastupitelstva na základě možnosti občana vyjádřit své stanovisko je ústně podanou žádostí o informaci a úřad je povinen ji vyřídit. Vzhledem k protokolaci jednání však lze takovou žádost považovat i za písemně podanou. Pro případ opravných prostředků však zákon požaduje písemné podání žádosti.

Příklad

Na jednání zastupitelstva lze podat ústní dotaz, a zároveň jeho písemnou podobu předat starostovi či tajemníkovi. Tento postup má rys politického vystoupení včetně určité odpovídající spektakulárnosti, když téhož formálního výsledku (podání žádosti o informaci) lze dosáhnout i „tichou cestou“. Je však zcela oprávněný, právě když by šlo o politicky závažnou záležitost.

NÁZORY, ANEBI INFORMACE

40. Jsou jednotliví členové zastupitelstva obce povinni podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím sdělovat své názory na řešení určité záležitosti?

Odpověď se skládá ze tří aspektů:

- 1) Přístup k informacím nelze zaměňovat s přístupem k názorům. InfZ není zaměřen na nic jiného, než na poskytování informací, tedy takových údajů, které již objektivně existují a povinný subjekt je má k dispozici. Ve všech výkladech se názory shodují v tom, že se zákon nevztahuje na poskytování názorů, rešerší, analýz a podobně, tedy čehokoliv, co by se vytvářelo teprve pod vlivem dotazu (vyjma jednoduchých třídících a vyhledávacích úkonů). Stejně tak nelze požadovat něco, co dokonce ještě nemá žádnou „materializovanou“ podobu, ale je pouze ve stadiu myšlenky lidí.

Zároveň však platí, že pokud již určitý názor (analýza apod.) byl v úřadu vytvořen, pak je na žádost občanům přístupný. Uvádí to například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004:

Rozsudek 7 A 3/2002

„Právní názory zaměstnanců povinných subjektů nelze považovat za vnitřní ani nové informace, pokud se jedná o již existující oficiální výstup povinného subjektu (např. v podobě návrhu nebo rozhodnutí).“

- 2) Není-li poskytováním informací odpovídajícím rozhodnutím orgánu obce pověřen člen zastupitelstva, není to jeho **povinností** (to však neplatí o starostovi a jeho zástupcích). Obvykle je poskytováním informací pověřen některý pracovník či funkcionář. Není-li nikdo určen, je tím povinován starosta.
- 3) Členové zastupitelstva mají **právo** poskytovat komukoliv jakékoliv informace, které mají k dispozici, s výjimkou chráněných. Nelze jim v tom nijak bránit, nelze konat jakékoliv zjišťování, kdo z nich informaci poskytl apod. (viz čl. 17 Listiny v odst. 2 a 4, které mluví o právu šířit ideje a informace).

Nově zákon přímo výslovně stanoví v § 2 odst. 4, že „Povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.“

ODKAZ NA ZVEŘEJŇENOU INFORMACI, VYHLEDÁVÁNÍ (SESTAVA)**POŽADOVANÝCH INFORMACÍ**

41. Požádala jsem o sdělení finančních příjmů členů rady vyplacených obecním úřadem za určité období. Odkázali mě na příslušnou právní úpravu (nařízením vlády č. 358/2000 Sb.) a na zápisy, kde byla výše odměn za členství v zastupitelstvu a v radě schvalována. Po telefonické domluvě mohu nahlédnout. U příjmů členů rady, vyplacených za jinou činnost pro obec, než je členství v radě, jsem byla odkázána na faktury k nahlédnutí u účetní obecního úřadu. Je takové nahlédnutí do účetní evidence obce, faktur apod. řádnou formou vyřízení žádosti? V žádosti jsem uvedla, že trvám na poskytnutí informace formou přehledu v písemné podobě.

Odkaz na příslušnou právní úpravu provedenou nařízením vlády č. 358/2000 Sb. by bylo možné považovat za vyřízení části žádosti formou odkázání na zveřejněnou informaci podle § 6 odst. 1 InfZ. Ovšem toto nařízení stanoví pouze možný rozsah, případně jednotkovou odměnu vztahenou k počtu obyvatel. Přesné údaje jsou tedy jen a jen v konkrétním usnesení orgánů obce. Neboli toto nařízení požadovanou informaci neobsahuje, a žádost odkazem nebyla vyřízena.

Je tedy třeba se takové informace dále dožadovat (odvolání, žaloba). V tomto případě považuji za přiměřené, aby obec poskytla kopie příslušných pasáží těchto usnesení. Jde pravděpodobně o jedno až dvě usnesení ročně, čili žádné velké vyhledávání a vypisování.

U druhého případu, tj. odměn za další činnosti je třeba posoudit věcnou stránku: nemůže být pravdou, že jediný zdroj požadované informace jsou faktury k těmto výdajům. Podle pravidel účetnictví jistě musejí být obsaženy i v dalších, souhrnných dokumentech (např. nějaký přehled výdajů obce). Z takového souboru informací je pak možné poskytnout požadovanou informaci opět bez náročného vyhledávání. Doporučuji proto i v tomto případě se proti neposkytnutí informací v nějaké jednoduché podobě bránit.

Je však přeci jen třeba najít určitou rovnováhu mezi poskytováním existujících informací a vytvářením nových informací, jak plyne z následujícího rozboru:

InfZ uvádí různé technické možnosti poskytnutí informací vedle sebe.

„§ 14 (3) c): ...písemně, nahlédnutím do spisu, včetně možnosti pořídit kopii, nebo na paměťových médiích.“

Právní text tedy nestanoví jednoznačně, kdo rozhodne, která z těchto možností se použije.

Nově zákon přímo uvádí v § 14 odst. 5 písm. d), že úřad „poskytne informaci v souladu se žádostí“, a dále v ustanovení § 4 odst. 2 „je-li informace poskytována na základě žádosti, poskytuje se ve formátech a jazycích podle obsahu žádosti o poskytnutí informace, pokud tento zákon nestanoví jinak. Povinné subjekty nejsou povinny měnit formát nebo jazyk informace, pokud by taková změna byla pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěží“. Tím se myslí, že vyhoví formě, požadované v žádosti. Dále zákon nově uvádí, jak postupovat v situaci, kdy žadatel žádá o vyjmutí části informací z širšího celku: § 4 odst. 4 „Pokud je požadovaná informace součástí většího celku a její vynětí by bylo pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěží, poskytne povinný subjekt takový celek v souladu s tímto zákonem.“ Pokud tedy opravdu jde o situaci, že by vynětí žádaných informací bylo nepřiměřenou zátěží (což, jak výše uvedeno, zpochybňuji), pak by byl úřad oprávněn rozhodnout například o popsání formě nahlédnutí do všech souvisejících dokumentů tak, aby si žadatel sám hledané informace našel.

Soudní praxe se podle původního znění přiklonila k výkladu, že tento text zakládá PRÁVO žadatele obdržet informaci v podobě, o kterou požádal, pokud to je technicky možné.

To plyne např. z rozsudku v právní věci žalobce SOJI – Sdružení občanů Jindřišské proti žalovanému starostovi obce Rodvínov.

Rozsudek 10 Ca 232/2001-40

„V souzené záležitosti byla žádost vyřízena pořízením výpisu z nájemních smluv. Tento postup není správný. Předmětem žádosti byly kopie nájemních smluv. Vyžádování kopií konkrétních písemností má oporu v ustanovení § 14 odst. 3 písm. c) zákona, proto bylo povinností obecního úřadu, do jehož působnosti podle § 109 odst. 3 písm. c) náleží rozhodovat o poskytování informací, kopie vydat.“

K věci lze zmínit též nedávný rozsudek Městského soudu v Praze ve věci **Drbohlav vs. Magistrát hlavního města Prahy**:

Rozsudek 5 Ca 80/2003-26

„Soud je toho názoru, že veškeré informace, které žalobce požaduje, má prvostupňový správní orgán k dispozici, byť nemá povinnost, a ani tak nečiní, vést seznamy či registry povolených reklamních zařízení či staveb, tj. byť tyto informace „nejsou pohromadě“. Lze však jistě předpokládat, že stavební úřad vede evidenci svých rozhodnutí vydaných v tom kterém kalendářním roce. Dle mínění soudu tedy lze dohledat rozhodnutí, na základě kterých v roce 2002 příslušný stavební úřad vydal stavební povolení na jednotlivá reklamní zařízení či stavby a z obsahu těchto rozhodnutí dohledat další požadované skutečnosti, tj. lokalitu, v níž se reklamní zařízení či stavba nachází a dobu platnosti stavebního povolení... Soudu nejsou známy skutečnosti, které by uvedený postup vylučovaly, a poukazuje na to, že ani žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí žádné takové skutečnosti nezmínil.“

Soud tedy dovozuje, že jakmile z nějakého právního předpisu plyne povinnost povinného subjektu s žádanými informacemi systematicky pracovat, pak je oprávněně požadovat po něm jakýkoli výtah z těchto informací, uskutečnitelný na základě systematického zpracování. Je nepochybné, že z důvodů účetních je obec schopna požadované informace „vytáhnout“. Proto je povinna je poskytnout i žadatelce.

PODKLADY PRO SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY

42. Pracovní materiály pro veřejné zasedání zastupitelstva jsou poskytovány regionálnímu tisku ve stejné době jako jednotlivým zastupitelům (asi 10 dní před jednáním). Mám jako občan nárok (pokud bych požádal) na zaslání těchto materiálů ve stejném rozsahu a ve stejné době,

jako je obdrží tisk? Na zastupitelstvu bylo občanům sděleno, že tisk je do doby zasedání vázán jakousi „mlčenlivostí“ a občan je oprávněn požadovat materiály až přímo na zasedání.

Dotaz směřuje k rozboru lhůt pro poskytování informací a k okruhu informací, poskytovaných dle InfZ. Lhůty jsou, obdobně jako ve správním řádu, v InfZ stanoveny jako lhůty maximální – „nejpozději do 15 dnů“. Povinností úřadu tedy je poskytnout žádanou informaci ihned, jakmile je to možné, nejpozději však ve stanovené lhůtě. Pokud je informace v určité lhůtě poskytnuta jednomu žadateli, je zřejmé, že je možné ji poskytnout i jinému žadateli. Každý má stejné právo na přístup k informacím. Jakmile je informace poskytnuta tisku, nelze ji odepřít komukoliv jinému. Omezení s odkazem na dohodu o „embargu“ není přípustné. Naopak by to představovalo závažný zásah do svobody projevu, neboť by se zabráňovalo tomu, aby se v daný okamžik pro sdělovací prostředky vyjádřil k věci kvalifikovaně kdokoliv jiný než úřad.

Jiné hledisko je, zda jde o informace, které je úřad povinen na žádost poskytnout. „Embargovat“ lze jen takové informace, které z jiného důvodu nepodléhají poskytnutí dle InfZ, např. proto, že jsou nehotové.

Příklad

Připravený projev presidenta republiky poskytnutý médiím lze (dohodou s redakcemi) embargovat, protože teprve jeho přednesením jej lze považovat za „hotovou informaci“. Předem poskytnutý text je tedy vztahem mimo režim InfZ, odvozeným od obecné aktivní povinnosti úřadů informovat o své činnosti veřejnost, zejména přes sdělovací prostředky (čl. 17 odst. 5 Listiny).

Podklady pro jednání zastupitelstva, které mají definitivní povahu (např. usnesení rady, důvodová zpráva k usnesení rady, radou navržené usnesení zastupitelstva apod.) však jsou hotovými informacemi. Stejně tak různé věcné podklady. Na žádost tedy musejí být poskytnuty nejpozději ve stejném okamžiku, jako jsou poskytovány tisku.

INFORMACE PRO SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY, PRO OBČANY,

OBJEKTIVITA ČASOPISU OBCE

43. Obec jednou za 2–3 týdny zašle redakcím informace z obce – nejen z obecního úřadu, ale i o spolcích, kultuře apod. Má občan právo žádat zasílání těchto informací? Nejde vlastně o oficiální informace – o formu tiskové zprávy; jsou to krátké články, doplněné fotografiemi (někdy je noviny otisknou doslovně, jindy si je upraví, popř. požádají telefonicky o podrobnější informace). Pokud budou otištěny, tak jsou veřejně přístupné, a pokud nejsou pro tisk zajímavé a nikde se neobjeví, tak vlastně jako by nebyly. Navíc zprávy vycházejí z textů zveřejňovaných na webové stránce obce a jsou většinou pouze zkrácené pro potřeby novin. Je obec povinna vyhovět této žádosti?

Zasílání článků pro tisk je v rovině neformální. Přesto platí, že v oblasti veřejné správy lze konat jen to, co je zákonem povoleno. Čl. 2 Ústavy odst. 3 uvádí: „Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“ Jde tedy o výkon samostatné působnosti dle zákona o obcích § 7 (1): „Obec spravuje své záležitosti samostatně (dále jen ‚samostatná působnost‘).“

Konkrétně jde o výkon samostatné působnosti dle ust. § 5 odst. 4 lnfZ: „Povinný subjekt může informace podle odstavce 1 zveřejnit i dalšími způsoby a s výjimkami uvedenými v tomto zákoně může zveřejnit i další informace.“

Příklad

Zasílání neprovádí pro obec žádná nezávislá soukromá osoba (například soukromý vydavatel místního periodika nezávislý na příjmech od radnice – naopak zasílání dělá redaktor periodika vydávaného obcí), proto je toto zasílání vlastně výkonem samostatné působnosti. Pokud tedy zasílání návrhů článků tisku provádí obec nebo její orgán (radní, viz Usnesení rady 149/03: Rada jmenuje administrátorem webové stránky obce Okříšky www.okrisky.cz a hlavním redaktorem Zpravodaje z Okříšek pana

Zdeňka Ryšavého), pak jde o výkon samostatné působnosti obce a ke všem informacím, které se takto vztahují k působnosti povinného subjektu, má žadatel oprávněný přístup.

Pokud by návrhy článků zasílal občan jako svou nepovinnou, soukromou činnost (byl by dobrovolným zpravodajem tiskových redakcí), pak po něm samozřejmě nelze požadovat, aby svou soukromou korespondenci s redakcemi byl povinen dále poskytovat. Avšak upozorňuji na ošidnost takového „úniku“ v případě, že jde o občana – radního s výše uvedeným pověřením, neboť je vysoce pravděpodobné, že redakce akceptují tyto zprávy právě proto, že mají punc oficiálnosti, takže není třeba je ověřovat z jiného nezávislého zdroje. Nedoporučuji tedy začít tyto zprávy vydávat za čistě soukromou iniciativu, vedlo by to jen ke zbytečným kolizím.

Určitý paradox uvedené situace je projevem toho, že svoboda informací (otevřenost veřejné správy) má vliv na rozumné přehodnocování technických a organizačních opatření, kterými povinné subjekty svou působnost vykonávají.

Příklad

V tomto případě by bylo správné postupovat zhruba takto: Pokud se v rámci medializace obce zpracuje výtah z některého článku (materiálu) zveřejněného na webových stránkách obce a zašle se tisku, umístí se i do rubriky např. „Zasláno tisku“. Pokud zároveň existuje možnost odběru novinek na webu obce, pak by je žadatel dostal automaticky. Pokud by tuto službu nevyužíval a požádal o takovou informaci (ústně či písemně), pak je na místě nejprve postup podle § 6 lnfZ (odkázání na již zveřejněnou informaci): „Povinnost odkázat na zveřejněnou informaci (1) Pokud žádost směřuje k poskytnutí zveřejněné informace, může povinný subjekt co nejdříve, nejpozději však do sedmi dnů, místo poskytnutí informace sdělit žadateli údaje umožňující vyhledání a získání zveřejněné informace. (2) Pokud žadatel trvá na přímém poskytnutí zveřejněné informace, povinný subjekt mu ji poskytne.“

Teprve po opětovném požádání o přímé poskytnutí by se informace poskytla: při osobní návštěvě se příslušný text vytiskne z internetu a poskytne za materiálové náklady, tedy cenu papíru a tisku. Pokud se měl zaslat, pak stejným postupem proti uhrazení materiálových nákladů a poštovního. K vyřízení takové žádosti je lhůta co nejkratší, maximálně však 15 dnů.

Je tedy na zvážení, zda takový či podobný postup nepřinese jen výhody, např. možnost v rubrice Tisk se vždy pochlubit, co bylo kde o obci otištěno.

Na závěr nutno upozornit na další aspekt probírané agendy z hlediska svobody šíření informací (svobody projevu): při předávání informací tisku je ten, kdo tak koná jménem obce a s jejím pověřením, tedy s využitím veřejných prostředků a veřejné autority, povinen respektovat čl. 17 Listiny, tzn. dbát na vyváženost podávaných informací. Analogicky by bylo možné tuto povinnost uvést například dle znění zákona o rozhlasovém a televizním vysílání č. 231/2001 Sb. § 31 odst. 3: „...aby bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.“

Příklad

Podmínky výběrového řízení pro vydávání časopisu jedné obce a následně i smlouva o vydávání (s příspěvkem z rozpočtu obce) obsahuje ustanovení o tom, že časopis je vydáván podle principů periodika veřejné služby, zejména poskytuje objektivní a vyvážené informace nezbytné pro svobodné vytváření názorů.

ZAHLCOVÁNÍ ÚŘADU DOTAZY

- 44. Odvolaný starosta (nyní zastupitel) malé obce to neunesl a přes rodinné příslušníky zahlcuje obec žádostmi o informace (např. zda obědy zaměstnanců školy jsou dotovány z rozpočtu obce, s uvedením způsobu a částky dotace, z jakého důvodu rada obce rozhodla proplatit fakturu**

firmě, zprávy advokátní kanceláře, počet, druh a způsob vyřízení věci, které bylo zapotřebí zajistit po nástupu nového starosty a jsou spojeny s ukončením činnosti bývalého starosty, informace týkajících se údajů o hospodaření školy, kolik v předešlém roce bylo sebráno kg pet lahvi a kolik za to obec utřžila). Údaje, které žádají za různá období, byly většinou řešeny odvolaným starostou. Musí obec na tyto dotazy odpovídat, když jde evidentně o zahlcování úřadu? Může požadovat úhradu?

Na všechny uvedené informace má každý občan právo. Není důvodu mu je odepírat, a obec musí na tyto dotazy odpovídat. Důvod požadavku na informace není podstatný.

Pro řešení Vašeho problému jsou však důležité jiné aspekty: jednak je možné, že u části požadavků by nešlo o existující informace, které má obec k dispozici, ale o stanoviska představitelů obce, názory či vytváření nových informací apod.

Nově zákon přímo výslovně stanoví v § 2 odst. 4, že „Povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.“

Výklad klíčového pojmu „informace vztahující se k působnosti úřadu“ (§ 2 odst. 1 InfZ) se uvádí v tom smyslu, že úřad je povinen poskytovat informace, které již má, nikoli které zatím nemá. A pojem „informace“ v sobě do určité míry obsahuje i formu (uspořádání). Je zde tedy prostor pro rozumnou úvahu a dohodu, co úřad může v zásadě bez vynaložení nepřiměřeného úsilí z různých dokladů „vytáhnout“, přepsat či okopírovat a co technicky představuje rozsáhlé vyhledávání a vypisování z množství dokumentů do jiného dokumentu. Není totiž možné stanovit hranici prostého poskytnutí informací, obsažených v dokumentech, od provádění rešerší, analýz apod., na které se InfZ v žádném případě nevztahuje.

Upozorňuji však, že tento důvod nevyhovění lze uplatnit jen ve skutečně odůvodněných případech. Soudní rozsudek např. potvrdil, že stavební úřad je povi-

nen poskytnout informaci typu „soupis povolených reklamních zařízení“, i když takový soupis průběžně nevede.

Nově zákon přímo uvádí, jak postupovat v situaci, kdy žadatel žádá o vyjmutí části informací z širšího celku: § 4 odst. 4 „*Pokud je požadovaná informace součástí většího celku a její vynětí by bylo pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěží, poskytne povinný subjekt takový celek v souladu s tímto zákonem.*“ Pokud tedy opravdu jde o situaci, že by vynětí žádaných informací bylo nepřiměřenou zátěží, pak by byl úřad oprávněn poskytnout nikoli žádaný výtah, ale celý soubor informací (například soubor všech usnesení zastupitelstva, všech faktur atd.), aby si žadatel sám hledané informace našel.

Za důležitější však považuji, že pokud se oprostíte od stavu „souboje“, lze věc řešit jinak. Všechny požadované informace zpřístupníte tak, že se žadatel může dostavit na úřad a na požádání mu budou dokumenty předloženy k nahlédnutí, přičemž mu okopírujete, co potřebuje. Vyhledání požadovaných detailů tedy může udělat sám. Možná, že podobným nekonfliktním, otevřeným způsobem se podaří, aby tato podoba souboje „vyšuměla“.

Co se týče zpoplatnění – můžete v zásadě požadovat jen úhradu nákladů na kopírování (cena obvyklá), případně zaslání kopií poštou (poštovné), pokud byste zasílali požadované informace.

II. POVINNÉ SUBJEKTY (TYPY)

OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI, ROZPOČTOVÉ A PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

INFORMACE OD SPOLEČNOSTÍ ZŘÍZOVANÝCH OBCÍ

45. Jsou obchodní společnosti zřízené obcemi povinny poskytovat informace?

Ano. Společnost s ručením omezeným či akciovou společnost může obec zřídit dle zákona o obcích:

„§ 35a (1) Obec může pro výkon samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce, pokud zákon nestanoví jinak.“

Oblasti, pro které obec tyto právnické osoby může zřídit, uvádí taxativně § 35 odst. 2:

„Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.“

Tyto podniky splňují definici povinného subjektu dle InfZ:

*„§ 2 Povinnost poskytovat informace (1) Povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, orgány územní samosprávy, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce **hospodařící s veřejnými prostředky.**“*

Nově již ani není třeba, aby veřejné instituce nakládaly s veřejnými prostředky, postačuje charakter „veřejné instituce“.

Dle teorií správního práva jde o tzv. „veřejný podnik“, srovnatelný např. s dopravním podnikem, anebo o tzv. „veřejný ústav“ apod. Jako povinný subjekt s úplnou informační povinností je povinen v režimu InfZ poskytovat veřejnosti všechny informace, vyjma těch, které požívají konkrétní zákonnou ochranu, tj. jsou zákonem vyňaty z obecné přístupnosti. Půjde zejména o obchodní tajemství (které je však dále uvolněno dle § 9 odst. 2 InfZ), osobní údaje apod.

Samozřejmě, že pro představitele takové firmy je povinnost poskytovat informace překvapivá. Domnívají se dosud často, že lze bez dalšího převést veřejné prostředky do tzv. soukromé sféry a oprostít se od všech pravidel, jimiž se odůvodněně vyznačuje veřejná sféra. Tak tomu však není. Zároveň je povinným subjektem zřizovatel, takže i on je povinen poskytnout všechny informace o dané společnosti, které má (což neumenšuje povinnosti samotné obchodní společnosti poskytovat informace). Povinnost zveřejňovat informace tedy platí pro všechny typy organizací zřizovaných obcí. Často tak nečiní. Je třeba však informace po nich požadovat.

OBCHODNÍ SPOLEČNOST ZŘÍZENÁ OBCÍ

- 46. Zastupitelstvo obce (městské části) zřídilo agenturu SKM, a. s., firmu 100% vlastněnou obcí, které svěřilo hospodaření se všemi domy, byty a nebytovými prostorami v majetku města mandátní smlouvou. V představenstvu i v dozorčí radě je skupina zastupitelů spojená s radou. SKM, a. s., odmítá poskytovat mnohé informace, přestože se týkají majetku obce, tváří se jako soukromá společnost. Obec naopak mnohdy tvrdí, že danou informací nedisponuje, protože tu má pouze SKM, nebo že informaci SKM označilo za obchodní tajemství. Tento postup přitom směřuje nejen vůči občanům, ale i zastupitelům. Informace jsou potřebné pro porovnání efektivity správy majetku. Zastupitelstvu je upřena kontrola nad převážnou většinou majetku obce.**

Akciová společnost obce hospodařící s fondem bytů a nebytových prostor dokonale splňuje definici povinného subjektu dle InfZ:

„§ 2 Povinnost poskytovat informace

(1) Povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány a orgány územní samosprávy, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky.“

Jde o tzv. „veřejný podnik“, srovnatelný např. s dopravním podnikem apod.

Pro představitele takové firmy je povinnost poskytovat informace často překvapivá. Domnívají se, že lze bez dalšího převést veřejné prostředky do tzv. soukromé sféry a oprostít se od všech pravidel, jimiž se odůvodněně vyznačuje veřejná sféra. Tak tomu však není. Přesvědčit tyto představitele o jejich zákonné povinnosti nemusí být snadné. Neexistuje zde jiná hierarchie a nástroje donucení, než buď politická odpovědnost zřizovatele, anebo prosazení vlády práva cestou soudní.

Vedle toho nutno připomenout, že dle zákona o obcích jsou členové statutárních orgánů a zaměstnanci organizací zřízených městskou částí povinni poskytovat informace členům zastupitelstva. V tomto režimu by bylo možné podat žalobu ihned. Dále připomínám, že při přenesení vlastní činnosti povinného subjektu na jinou osobu dochází i k přenosu informační povinnosti.

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

47. Je příspěvková organizace zřízená ministerstvem povinným subjektem ve smyslu § 2 odst. 1 InfZ? Když na žádost o informace nijak neodpověděla, kdo je v daném případě odvolacím orgánem? Jak potom správně označit žalovaného?

Ministerstva směřjí zřizovat jen takové organizace, které sledují veřejné účely, a které nakládají s veřejnými prostředky. Jsou tedy vesměs povinnými subjekty. Veřejnými institucemi budou všechny organizační složky státu ve smyslu § 3, § 4 zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, pokud nejsou přímo státními orgány, všechny rozpočtové a příspěvkové organizace zřízené organizačními složkami státu a všechny státní fondy podle § 1 písm. d), f) rozpočtových pravidel (zákon č. 218/2000 Sb.).

Ve vztahu k příspěvkové organizaci (ať už zřízené ústředním orgánem státní správy, anebo územním samosprávným celkem) lze vztah zřizování ztotožnit se vztahem nadřízenosti. Proto o odvolání má rozhodnout zřizovatel, v tomto případě ministerstvo.

Nicméně lze jen doporučit, aby žaloba byla formulována tak, aby nezpůsobila zamítnutí pro tento formální aspekt. Měla by tedy za žalovaného označit i statutární orgán příspěvkové organizace. Tento aspekt by v návrhu měl být odůvodněn. Bude na soudu, kterého ze žalovaných posoudí jako zažalovaného právem.

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE ČESKÁ GEOLOGICKÁ SLUŽBA

48. Vztahuje se na příspěvkovou organizaci – resortní výzkumný ústav Ministerstva životního prostředí – v plně šíří zákon č. 106/1999 Sb.?

Ano. Příspěvkové organizace, včetně výzkumných ústavů, jsou subjektem podléhajícím plně InfZ, a to na základě § 2 odst. 1, neboť jsou „veřejnou institucí hospodařící s veřejnými prostředky“.

ČESKÁ KONSOLIDAČNÍ AGENTURA, POZEMKOVÝ FOND

49. Je povinný subjekt i Česká konsolidační agentura? A Pozemkový fond ČR?

Česká konsolidační agentura je povinným subjektem dle § 2 odst. 1 InfZ (veřejná instituce hospodařící s veřejnými prostředky).

Nedávno vydaná publikace Františka Korblea a kol.: PRÁVO NA INFORMACE (Praha, Linde, 2004) uvádí: „Všechny ‚veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky‘ nelze pro jejich množství a nestálost vyjmenovat. Na základě předchozího výkladu opřeneho zejména o judikaturu Ústavního soudu a teorii správního práva lze obecně konstatovat, že jimi jsou zejména:

- a) veřejné ústavy (např. veřejné školy, veřejné nemocnice, veřejné sociální, zdravotní a starobní ústavy, Akademie věd, Grantová agentura, Institut státní správy a jiné rozpočtové a příspěvkové organizace),
- b) veřejné podniky, které se liší od veřejných ústavů alespoň částečným podnikatelským záměrem, byť jejich hlavním cílem nebývá maximalizace zisku (např. Česká televize, Český rozhlas, Česká tisková kancelář, **Česká konsolidační agentura**, Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, Středisko cenných papírů, Ředitelství silnic a dálnic ČR, Ředitelství vodních cest ČR, obchodní společnosti s majoritní majetkovou a rozhodovací účastí subjektu veřejné moci, pokud jsou založeny k dosahování veřejného účelu a hospodaří alespoň částečně s veřejnými prostředky – např. v rámci provozní dotace aj.),
- c) veřejné fondy (Fond národního majetku, Státní fond životního prostředí, Státní zemědělský intervenční fond, Vinařský fond, Fond dopravní infrastruktury, Fond rozvoje bydlení, Fond dětí a mládeže, Státní fond kultury aj.),
- d) veřejné nadace (nadace a obecně prospěšné společnosti hospodařící s veřejnými prostředky),
- e) jiné veřejné instituce (např. svazky obcí podle § 49 zákona o obcích, které jsou samostatnou právní osobou).“

Povinné subjekty | Obchodní společnosti, rozpočtové a příspěvkové organizace

Pozemkový fond ČR je také povinným subjektem s úplnou informační povinností. Potvrzuje to rozsudek Městského soudu v Praze:

Rozsudek 33 Ca 38/2000

„Pozemkový fond ČR je veřejnou institucí hospodařící s veřejnými prostředky, tedy je povinným subjektem ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím.“

Nově již ani není třeba, aby veřejné instituce nakládaly s veřejnými prostředky, postačuje charakter „veřejné instituce“.

KDO INFORMACE POSKYTUJE?

50. Kdo v případě městem zřizovaných společností poskytuje informace, dojde-li požadavek na město (obec), ale dotaz se vztahuje na konkrétní členy orgánů městem zřizovaných společností?

Tuto povinnost za povinný subjekt vykonávají zejména členové statutárních orgánů v rozsahu své kompetence. Půjde zejména o členy představenstva, zatímco člen dozorčí rady ve většině případů nebude oprávněn jakkoli za obchodní společnost jednat, tedy ani poskytovat informace. To bude muset dělat člen představenstva – statutární zástupce, anebo k tomu pověřený pracovník, např. ředitel (ten, kdo je oprávněn za povinný subjekt jednat). Pokud však tatáž osoba je členem rady obce, a z tohoto titulu je členem orgánu společnosti, pak po ní může člen zastupitelstva požadovat informace podle zákona o obcích. Člen zastupitelstva dále může žádat informace od členů orgánů na základě zákona o obcích. Ostatní občané však podle InfZ po ní (osobně) informace požadovat nemohou – musejí se obrátit na obec jako na zřizovatele, anebo – jak výše uvedeno – přímo na onu obchodní společnost.

ZVEŘEJŇOVÁNÍ POVINNÝCH INFORMACÍ ZŘIZOVANÝMI ORGANIZACEMI

51. Pro jaké typy zřizovaných organizací platí ustanovení § 5 zákona č. 106/1999 Sb., o povinnosti zveřejňovat informace?

Pro všechny.

OMEZENÍ PŘÍSTUPU K INFORMACÍM U ZŘIZOVANÝCH ORGANIZACÍ

52. Lze u zřizovaných organizací omezit právo na informace jako např. u soukromých subjektů?

Nelze, jejich postavení je zásadně jiné. Na soukromé subjekty se vůbec nevztahuje obecné právo na přístup k informacím od veřejné správy, tedy neplatí u nich princip, že se poskytuje vše vyjma stanovených chráněných informací. Platí pro ně opačný princip – poskytují jen to, co je jim zákonem přikázáno poskytovat. U organizací zřizovaných státem a samosprávnými celky tedy nelze hovořit o omezení, obdobně jako u soukromých subjektů, prostě proto, že nejsou soukromé. Jediné omezení je možné na základě zákonů – např. osobní údaje nebo (oprávněné!) obchodní tajemství.

OBCHODNÍ TAJEMSTVÍ U ZŘIZOVANÝCH ORGANIZACÍ

53. V jakém rozsahu se na tyto organizace vztahuje ochrana obchodního tajemství?

Obchodní tajemství je uplatnitelné pro tyto organizace stejně jako pro každý jiný podnik – tedy musí splňovat všech pět povinných náležitostí dle obchodního zákoníku. Stručně řečeno: téměř si nedovedu představit konkrétní obchodní tajemství obchodní společnosti, kterou pro uspokojování potřeb občanů zřídila obec či kraj.

Povinné subjekty | Obchodní společnosti, rozpočtové a příspěvkové organizace

50. Kdo informace poskytuje? | 51. Zveřejňování povinných informací zřizovanými organizacemi | 52. Omezení přístupu k informacím u zřizovaných organizací
53. Obchodní tajemství u zřizovaných organizací

ORGANIZACE ZŘÍZENÁ OBCÍ – BOTANICKÁ ZAHRADA

54. Je Botanická zahrada Liberec povinným subjektem? Chtěl jsem vědět, kolik má zahrada zaměstnanců a kolik je z tohoto pracovníků se změnou pracovní schopností. Ředitel sdělil, že nemá povinnost odpovídat.

Botanická zahrada Liberec je příspěvková organizace města Liberec. Proto splňuje velmi dobře charakteristiku uvedenou v § 2 odst. 1 InfZ:

„§ 2 Povinnost poskytovat informace (1) Povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány a orgány územní samosprávy, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky.“

Je tedy třeba se proti sdělení ředitele odvolat.

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE – MĚSTSKÉ DIVADLO

55. Mohu žádat městský úřad o informace o pronájmech divadla (příspěvková organizace řízená odborem školství, která funguje jako kulturní a společenská organizace, jejímž zřizovatelem je městský úřad), např. informace o ceně nájmu jednotlivým nájemcům?

Všechny uváděné informace **máte právo obdržet**. V popsaných případech nelze ze strany nájemce ani uplatnit obchodní tajemství (viz ust. § 9 odst. 2 InfZ). Uvedená organizace je veřejnou institucí hospodařící s veřejnými prostředky dle § 2 odst. 1 InfZ, a proto je povinným subjektem, který musí poskytovat informace veřejnosti. Stejně tak tyto informace můžete požadovat po zřizovateli.

OSOBNÍ ÚDAJE – PLATY A ODMĚNY

56. Je možné se dotázat na platy vedení státní příspěvkové organizace? Vznasla jsem dotaz na Českou geologickou službu na výši ročních finančních odměn členů vedení. Ředitel odmítl tuto informaci poskytnout.

Česká geologická služba je resortním výzkumným ústavem ministerstva životního prostředí. Je povinným subjektem, neboť na ni platí charakteristika veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky (§ 2 odst. 1 InfZ). Musí tedy na žádost poskytnout všechny informace, vyjma stanovených. Za stanovené v dané souvislosti můžeme považovat jen informace typu osobních údajů, charakterizované zákonem č. 101/2000 Sb. Půjde o každou informaci, vztáhnutelnou k jednotlivé osobě. Protože vámi uvedené „vedení“ nemůžeme považovat za veřejně činné osoby, na něž by se dalo uplatnit částečné omezení ochrany ve vztahu k jejich úřední či veřejné činnosti, zůstane uvedená ochrana v plné šíři.

Můžete tedy dostat jen informace souhrnné, tedy například celkovou sumu výročních odměn pro celou skupinu vedení. Též máte právo na informaci o odůvodnění mimořádných odměn (viz rozsudek v kauze Mohelnice vs. Jeřábková).

Podobně uvádí rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 10. 2001:

Rozsudek 10 Ca 215/2001

„Informace o důvodech stanovení mimořádných odměn a zvláště významných pracovních úkolů nepředstavuje osobní údaj, na který se zákon č. 106/1999 Sb. nevztahuje, neboť jedná se o informace o činnostech, jejichž plnění je hodnoceno radou či zastupitelstvem města. Stejně tak z týchž důvodů nemůže bránit poskytnutí informace o celkové vyplacené výši odměn zákon o ochraně osobních údajů, když zákon (rozuměj InfZ) navíc obsahuje ustanovení v § 12, kde jsou stanoveny podmínky omezení práva na informace.“

ODBOROVÁ ORGANIZACE

57. Jsou tzv. povinnými subjekty odborové organizace?

Odborová organizace není povinným subjektem dle § 2 odst. 1 InfZ s plnou informační povinností. Nelze však vyloučit, že bude povinným subjektem dle § 2 odst. 2 InfZ s částečnou informační povinností, a to v případech, kdy rozhoduje o právech osob. To bychom však posoudili až ve vztahu ke konkrétní takto směřující žádosti.

ŠKOLY, NEMOCNICE

VYSOKÉ ŠKOLY, VÝROČNÍ ZPRÁVA

58. Vysoké školy výroční zprávu zveřejňují 1. 3. nebo až 15. 5.? (Podle zákona č. 106/1999 nebo zákona č. 111/1999 a směrnic ministra?) Nebo to jsou dvě rozdílné výroční zprávy?

Vysoká škola vypracuje výroční zprávu o své činnosti v oblasti poskytování informací podle § 18 odst. 2 InfZ, tzn., že ji začlení do výroční zprávy, kterou zveřejňuje na základě zákona č. 111/98 Sb., o vysokých školách, v termínu podle opatření ministra školství.

REKTOR

59. Dotázal jsem se e-mailem rektora, jak dopadlo určité jednání o organizační změně ve VŠ (prodloužení otevírací doby knihovny). Nedostal jsem odpověď. Je povinen do patnácti dnů reagovat nebo se na takový dotaz zákon nevztahuje? Mám se písemnou formou do 15 dnů odvolat, zase k rektorovi?

E-mailem podaná žádost je písemnou žádostí. Rektor sám není povinným subjektem, nicméně dotaz byl povinen hodnotit jako dotaz na vysokou školu (povinný subjekt), v jehož čele stojí. Rektor anebo jiná pověřená osoba má dle InfZ odpovědět do 15 dnů. Pokud tak neučiní, je třeba podat odvolání.

ČLENOVÉ AKADEMICKÉHO SENÁTU

60. Jsou povinni odpovědět i senátoři akademického senátu?

Člen akademického senátu není povinným subjektem dle InfZ. Povinným subjektem je toliko vysoká škola, případně fakulta. Akademický senát je orgán povinného subjektu, podobně jako rada je orgánem obce. Žádost o informaci, kterou obdrží člen orgánu, by měl předat tomu pověřenému pracovníkovi či funkcionáři povinného subjektu, který má poskytovat informace.

ŠKOLY

61. Jsou veřejné školy (základní, střední, vysoké atd.) „povinnými subjekty“ ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., § 2 odst. 2?

Veřejné školy **od základních až po vysoké** jsou povinnými subjekty.

CÍRKEVNÍ ŠKOLY

62. Jak je to s církevními školami zařazenými do sítě vzdělávacích zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR? Lze žádat kopii testu z přijímacího řízení?

U soukromých a církevních škol je otázka, v jaké míře mají úplnou informační povinnost podle § 2 odst. 1, anebo jen částečnou podle § 2 odst. 2, dosud sporná. Pokud se však týká informací vztahujících se k přijetí na školu, tj. částečné informační povinnosti, která se odvozuje od rozhodování o právech a povinnostech, zde o právu na vzdělání, je jisté, že tuto povinnost mají všechny školy bez rozdílu. Plyne z toho, že dotčenému uchazeči jsou školy **povinny poskytnout všechny informace týkající se jeho přijímacích zkoušek, a to i formou kopie vyplněného testu.**

POVINNÉ ZVEŘEJŇOVÁNÍ INFORMACÍ ŠKOLAMI

63. Má veřejná či církevní škola zařazená do sítě vzdělávacích zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR povinnost zveřejňovat povinné údaje (§ 5 odst 1), tedy např. proceduru odvolání proti rozhodnutí o nepřijetí na školu? Má škola povinnost zveřejnit informace na internetu?

Ano. Všechny školy také musejí splnit povinnosti podle § 5 odst. 1 a 2 v tom rozsahu, jakou mají informační povinnost. V případě užší informační povinnosti musejí například zveřejňovat informace o opravných prostředcích proti svému rozhodnutí, které se týká zákonem svěřeného rozhodování o právech a povinnostech.

ZVEŘEJŇENÍ KRITÉRIÍ HODNOCENÍ PŘIJÍMACÍHO TESTU

64. Vztahuje se povinnost i na zveřejnění kritérií hodnocení přijímacího testu, výsledků školního prospěchu atd.?

Tato povinnost se vztahuje i na zveřejnění kritérií hodnocení přijímacího testu, pokud taková kritéria existují. Jde totiž o „předpis, podle něhož povinný subjekt zejména jedná a rozhoduje“. Přehled těchto předpisů je třeba zveřejnit na webu a uvést, kde jsou k nahlédnutí. U výsledků školního prospěchu by byla otázka, zda se tato informace týká nějakého zákonem svěřeného rozhodování o právech a povinnostech. Pokud ne, nebyla by u soukromých a církevních škol povinností na žádost tuto informaci poskytnout. Veřejné školy ji však poskytnout musejí.

INFORMACE O VZDĚLÁNÍ VČETNĚ APROBACÍ UČITELŮ

65. Mohu po radě obce požadovat informaci, jaké vzdělání včetně aprobací mají vyučující mého syna ve školském zařízení, jehož je obec zřizovatelem? Jedná se o chráněná osobní data?

Na tyto informace máte právo. Poskytnout je na žádost má jak škola (i ta je povinným subjektem dle InfZ), jednak i zřizující obec, která jako zaměstnavatel nepochybně tyto informace musí mít.

Zákon o ochraně osobních údajů není na překážku tomuto poskytnutí, protože dle stabilizovaného výkladu se údaje o veřejné činnosti veřejně působících osob nepovažují za chráněné (tento výklad je v době vydání této brožury potvrzen novelou, která jej výslovně do zákona vtěluje ve znění „pokud poskytuje osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři či zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné anebo úřední činnosti, o jeho funkčním nebo pracovním zařazení“). Stejně tak nejde o žádnou ochranu soukromí, když informace o dosaženém vzdělání nepochybně nepředstavuje chráněnou sféru soukromí. A navíc by k dobrému veřejnému působení každé školy v dnešní době mělo patřit, že na svém webu tyto informace sama zveřejní.

Povinné subjekty | Školy, nemocnice

61. Školy | 62. Církevní školy | 63. Povinné zveřejňování informací školami | 64. Zveřejnění kritérií hodnocení přijímacího testu
65. Informace o vzdělání včetně aprobací učitelů

NEMOCNICE

66. Je okresní nemocnice povinný subjekt pro poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., když jejím zřizovatelem je krajský úřad? Požadované informace jsou ekonomického rázu (roční a pololetní zprávy).

Ano, **okresní nemocnice je povinným subjektem** dle InfZ, protože je veřejnou institucí hospodařící s veřejnými prostředky (§ 2 odst. 1 InfZ). Je tedy povinna poskytnout na žádost kohokoliv informace, jako jsou roční a pololetní ekonomické zprávy.

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA

67. Mohu požadovat informace o hospodaření VZP, a to na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím?

VZP je povinným subjektem dle § 2 odst. 1 InfZ, jak jednoznačně rozhodl Ústavní soud (náleží III. ÚS 671/02). Proto má VZP úplnou informační povinnost, je tedy povinna na žádost poskytovat všechny informace, které má, vyjma zákonem stanovených chráněných informací (např. osobní údaje pojištěnců).

OSTATNÍ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNY

68. Mohu požadovat informace od ostatních (oborových) zdravotních pojišťoven?

Na ostatní zdravotní pojišťovny dopadá přinejmenším tzv. **částečná informační povinnost** ve smyslu § 2 odst. 2 InfZ, a to na základě ustanovení § 5 odst. 1 a 2 zákona č. 280/1992 Sb., dle něhož zdravotní pojišťovny, čili rovněž VZP (zákon č. 551/1991 Sb.), jako právnické osoby a jako nositelé všeobecného zdravotního pojištění rozhodují na podkladě zákonem jim svěřené pravomoci o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy (§ 4 odst. 1 písm. a) zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní), přičemž jde o věci vymezené

v § 53 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Přinejmenším zde tedy je tato tzv. částečná informační povinnost dle § 2 odst. 2 InfZ.

Nicméně teprve soudní praxe ukáže, zda i ostatní zdravotní pojišťovny mají **úplnou informační povinnost**. Nejsou sice zřízeny zákonem, ale jsou **založeny na základě zákona**, a to, že nakládají jen s částí veřejných prostředků daného typu (vybraným povinným zdravotním pojištěním), není zásadní. Musel by se stejně tak týkat vysokých škol, nemocnic či sociálních ústavů, zřizovaných na základě příslušných zákonů a napojených na veřejné rozpočty. Ačkoliv zatím není k dispozici zásadní judikatura k této otázce, když ji Ústavní soud ve výše uvedeném nálezu ponechal na úvaze obecného soudu, jsem přesvědčený, že každá zdravotní pojišťovna představuje tak rozsáhlou skupinu pojištěnců, že je správné považovat ji za „veřejnost“ a „veřejnou“, než že by se s úspěchem dalo tvrdit, že jde o natolik úzce ohraničenou skupinu osob, že by měla být posouzena jako „neveřejná“. Je to dáno mírou regulace tohoto typu instituce v ČR, která (asi správně) zajišťuje, že nemůže jít o malý, nestabilní subjekt pro malý okruh pojištěnců. Proto dovozují, že **každá zdravotní pojišťovna je povinným subjektem** dle InfZ, a to s plnou informační povinností (dle § 2 odst. 1 InfZ).

III. POSTUP VYŘÍZENÍ

FORMÁLNÍ POŽADAVKY NA ŽÁDOST O INFORMACE

69. Splňuje tato žádost (nedostal jsem žádnou odpověď), podaná e-mailem, všechny náležitosti?

Městský úřad XXX – vedoucí odboru správního Ing. Vladislav XX
Věc: k výběrovému řízení č. j. 2002/DO/XX

*Mám zájem získat informace, které nám pomohou náš systém ZZZ vyba-
 vit takovými funkcemi, které uspokojí případné zákazníky tak, aby jejich
 výběr byl ve prospěch naší (tuzemské) firmy. Proto mě zajímá i výsledné
 řazení nabídek v Oznámení... Umístění firem. Prosím zašlete mi konku-
 renční nabídky (kopie) a zápisy z výběrové komise, včetně jejího usnesení.
 O informace žádám dle zákona č. 106/1999 Sb. S pozdravem XX v. d. ředi-
 tel, e-mail: xxx@abc.cz*

Žádost splňuje všechny formální požadavky zákona pro podání žádosti o infor-
 mace:

- 1) Z podání je zřejmé, kterému povinnému subjektu je určeno a kdo jej činí. U podání, které bylo učiněno prostřednictvím telekomunikačního zařízení v souladu s § 13 odst. 1 InfZ, byla uvedena rovněž příslušná identifikace žadatele (jméno, příjmení, adresa, elektronická adresa) – **splněny požadavky dle § 14 odst. 2 InfZ.**

Nově zákon ještě požaduje uvést v žádosti (§ 14 odst. 2 InfZ) „jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu nebo, není-li přihlášena k trvalému pobytu, adresu bydliště a adresu pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště. Právnícká osoba uvede název, identifikační číslo, adresu sídla a adresu pro doručování, liší-li se od adresy sídla. Adresou pro doručování se rozumí též elektronická adresa.“

- 2) Žádost je srozumitelná, je z ní zřejmé, jaká informace je požadována, není formulována příliš obecně – **splněny požadavky dle § 14 odst. 3 InfZ.**
- 3) Požadované informace se vztahují k působnosti povinného subjektu – Městského úřadu XXX.

Vzhledem k tomu, že po podání žádosti povinný subjekt do 15 dnů informace neposkytl, ani nevydal rozhodnutí, je nutno podat stížnost proti nečinnosti. má se za to, že vydal rozhodnutí, kterým informace odepřel. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne, kdy uplyne lhůta pro vyřízení žádosti.

(Tento rozbor se věnuje samotnému běhu vyřízení žádosti o informace, a nezabývá se otázkou, které z požadovaných informací z oblasti informací o výběrových řízeních by bylo možno oprávněně odepřít. Předběžně však lze říci, že pravděpodobně všechny žádané informace je třeba poskytnout.)

PODOBA ŽÁDOSTI

70. Jak vypadá žádost? Podává se ústně nebo na nějakém formuláři?

Dva hlavní způsoby jsou **ústní** a **písemný**. Oba mohou být uskutečněny i telefonickým hovorem anebo faxem či elektronickou poštou. Formuláře předepsané nejsou, úřad je může pro usnadnění nezávazně nabídnout. Další způsob je třeba žádost o informaci podaná na jednání orgánu povinného subjektu.

FORMULACE ŽÁDOSTI

71. Mám právo dostat všechny informace, které se týkají transakcí obce se soukromou firmou, dotazem typu: „Žádám o poskytnutí kopií veškeré korespondence (pošta, e-mail, fax, faktury), které si vyměnila naše obec s firmou X za poslední ...měsíce.“? Prý jde o obchodní tajemství.

Postup vyřízení

69. Formální požadavky na žádost o informace | 70. Podoba žádosti | 71. Formulace žádosti

Příklad

Takto široce formulovaný dotaz nedoporučuji. Povede ke sporu o konkretizaci požadovaných informací. Doporučuji požadovat například informace o objemu poskytovaných prostředků, konkrétně o ceně vyplacené za poskytnuté služby v daných obdobích, o smlouvě, a to formou poskytnutí kopií příslušných dokumentů (faktura, smlouvy). Z těchto dokumentů by úřad mohl omezit jen skutečně úzce zákonem vymezený okruh informací. Omezení by muselo mít formu rozhodnutí s řádně popsaným odůvodněním, včetně konkrétního právního posouzení údajného obchodního tajemství.

KDY SE INFORMACE VZTAHUJÍ K PŮSOBNOSTI ÚŘADU?**72. Jak lze zjistit, je-li pravda, že se požadovaná informace nevztahuje k působnosti orgánu?**

Informace se vztahuje k působnosti instituce, pokud se tato danou věcí na základě svých povinností zabývá. Není rozhodující, zda žádanou informaci úřad vytváří či o ní rozhoduje, ale zda s ní pracuje. Jak uvádí rozsudek **Krajského soudu v Praze** ve věci Občanské sdružení přátelé Hasiny vs. Okresní úřad Nymburk.

Rozsudek 44 Ca 179/2002

„Princip přístupu k informacím znamená možnost občana, podívat se na údaje, které na úřadě leží, s nimiž úřad pracuje.“

INFORMACE VZTAHUJÍCÍ SE K PŮSOBNOSTI**73. Obec mi odepřela poskytnout informaci (kopii korespondence s jedním státním orgánem) s argumentací, že „to jsou informace, které se týkají jiného než povinného subjektu, a proto je bez jeho souhlasu nemohou poskytnout“. Onen druhý úřad byla Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, u které je sporné, zda patří mezi ony „povinné“ subjekty.**

Pokud úřad odepřel informaci s uvedenou argumentací, pak jde o jednoznačné porušení zákona. Zákon takovýto důvod pro odepření informace vůbec nezná. Úřad by mohl odepřít jen informaci, kterou soukromý subjekt poskytl, aniž mu to ukládá jakýkoliv zákon (§ 11 odst. 2 a). Pokud však obec postupovala například podle zákona o veřejných zakázkách, pak většinu požadovaných informací po firmě tento zákon vyžaduje, a proto se na ně nevztahuje výjimka. Pokud se týká informací od Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, nelze v takovém případě odkázat na uvedenou výjimku dle § 11 odst. 2 písm. a), protože Rada je sama povinným subjektem.

INFORMACE VZTAHUJÍCÍ SE K PŮSOBNOSTI**74. Žádal jsem obecní úřad o informaci o dopisu (byl čten obecním rozhlasem) Inspekce životního prostředí o skládce stavebního odpadu. Žádost byla odložena dle zákona č. 106/1999 Sb., § 14 odst. 3 písmeno b) (prý nespadá do působnosti obce, resp. do působnosti starosty). Obec má 300 obyvatel. Bylo možné ji odložit?**

Odpověď, které se Vám dostalo, **není správná**. Odložení v uvedeném případě by bylo možné, jen kdyby se požadované informace nevztahovaly k působnosti úřadu. To však v daném případě nepřipadá v úvahu. Dopis se týká obce, protože se týká řešení skládky na jejím katastru. **Informace se vztahuje k působnosti obce a ta je povinna ji poskytnout**. To dokazuje fakt, že dopis byl čten v obecním rozhlase, což lze považovat za výkon samostatné působnosti.

Podějte **odvolání nebo stížnost** (lze však podat jen tehdy, když prvotní žádost byla písemná – pokud nebyla, podejte ji znovu a celý proces opakujte). V odvolání uveďte, že jste na podanou žádost ve lhůtě neobdržel požadovanou informaci. Uveďte, že jste sice byl informován o odložení dle § 14 odst. 3 b), **nově § 14 odst. 5 písm. c)**, to ale představuje pro účel odvolání **buď akt, který není rozhodnutím, a pak nastala fikce negativního rozhodnutí dle § 15 odst. 4, proti němuž se odvoláváte, anebo jde o nesprávně formulované neoprávněné rozhodnutí, proti němuž se odvoláváte. Anebo lze věc kvalifikovat jako neposkytnutí informace ve**

Postup vyřízení

72. Kdy se informace vztahují k působnosti úřadu? | 73. Informace vztahující se k působnosti | 73. Informace vztahující se k působnosti

lhůtě dle § 16a odst. 1 písm. b) a na základě odst. 3 písm. a) téhož paragrafu ve lhůtě 30 dnů podat stížnost.

Z důvodu opatrnosti uvádíte oba dva důvody a podáváte jak odvolání, tak stížnost, a je na odvolacím orgánu, aby to posoudil.

Odvolání i stížnost podáte na Váš obecní úřad a necháte si jeho příjem potvrdit (např. na kopii). Odvolacím orgánem je krajský úřad, starosta (pokud by nesprávně tvrdil, že jde o výkon přenesené působnosti, poslal by obecní úřad odvolání po linii státní správy, tj. např. na referát životního prostředí příslušného krajského úřadu). Pokud do 15 dnů nedostanete odpověď anebo dostanete rozhodnutí, kterým se odvolání nebo stížnost zamítá, bude potřeba podat žalobu (do 2 měsíců).

ODVOLÁNÍ ZASLANÉ E-MAILEM

75. Lze odvolání zaslat jen e-mailem?

Ano, pokud je to třeba ke splnění lhůty, ale do 3 dnů je třeba je doplnit zaručenější formou. Na odvolání se v podrobnostech vztahuje správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.):

„§ 37 (4) Podání je možno učinit písemně nebo ústně do protokolu anebo v elektronické podobě podepsané zaručeným elektronickým podpisem.¹⁶⁾ Za podmínky, že podání je do 5 dnů potvrzeno, popřípadě doplněno způsobem uvedeným ve větě první, je možno je učinit pomocí jiných technických prostředků, zejména prostřednictvím dálkopisu, telefaxu nebo veřejné datové sítě bez použití zaručeného elektronického podpisu.“

Odvolání tedy lze podat prostým e-mailem (či faxem) jen tehdy, pokud bude do 5 dnů doplněno písemnou podobou anebo elektronickou podobou se zaručeným elektronickým podpisem anebo ústně do protokolu. Nový správní řád (2004) prodlužuje lhůtu pro doplnění jinou formou na 5 dní (§ 37 odst. 4).

ELEKTRONICKÝ PODPIS

76. Je odvolání proti neposkytnutí informací zaslané e-mailem podepsané elektronickým podpisem dle zákona o elektronickém podpisu písemné, a tudíž platné?

Ano, jak plyne z § 19 37 (4) správního řádu (viz předchozí dotaz), odvolání lze podat e-mailem se zaručeným elektronickým podpisem.

ODVOLACÍ ORGÁN JE TENTÝŽ ČLOVĚK?

77. Žádám o informaci školu s právní subjektivitou – příspěvkovou organizací zřízenou obcí. O žádosti rozhodl ředitel školy. Je možné, aby ten samý člověk rozhodl o odvolání coby vedoucí organizace?

Ano, je to možné, jde o postup dle § 16 odst. 2 (poslední věta).

Nově řeší postup při odvolání § 178 správního řádu: § 178 odst. 2 „...nadrženým správním orgánem právnické nebo fyzické osoby pověřené výkonem veřejné správy se rozumí orgán, který podle zvláštního zákona rozhoduje o odvolání; není-li takový orgán stanoven, je tímto orgánem orgán, který tyto osoby výkonem veřejné správy na základě zákona pověřil.“

Není však zatím stabilizovaný názor, zda se v případě školy zřízené obcí nemá postupovat podle první věty, tj. že nadřízenost je totožná se vztahem zřizovatel – zřízená příspěvková organizace. O odvolání by pak rozhodovala obec (rada obce). Odvolání se však podává tam, kde se podala žádost o informaci. Není starostí žadatele zjišťovat, kdo je správný odvolací orgán.

Povinné subjekty | Postup vyřízení

75. Odvolání zaslané e-mailem | 76. Elektronický podpis | 77. Odvolací orgán je tentýž člověk?

VZTAH KE SPRÁVNÍMU ŘÁDU

78. Jak je to s poskytováním informací o správním řízení podle správního řádu, kde mohou do spisu nahlížet jen oprávněné osoby?

Není pravdou, že by správní řád uváděl, že k informacím ze spisu mají přístup „jen“ oprávněné osoby. Ustanovení § 23 (v novém správním řádu z r. 2004 § 38) upravuje jen nahlížení. Nahlížení je jen jednou z technických forem přístupu k informacím. Pouze pro tuto formu nahlížení se uplatní uvedené speciální ustanovení správního řádu, takže žadatel musí prokázat „právní zájem nebo jiný vážný důvod“ (SpŘ 2004). Ostatní formy přístupu k informacím (poskytnutí kopie, poskytnutí výpisu z dokumentu apod.) probíhají dle InfZ. Správní řád je nijak neomezuje. Stejná situace platí i pro podobné procesní normy, jako je například stavební řád.

Uvedený právní stav je potvrzen mnoha rozsudky, z nichž nejrepresentativnější je usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2002:

Usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 156/02

„Zvláštní právní předpisy o poskytování informací se vyznačují tím, že komplexně upravují podmínky, za nichž jsou určité informace poskytovány, včetně způsobu a forem jejich zpřístupňování a postupu při vyřizování žádostí o jejich poskytnutí, a to natolik úplně, že obecná úprava podmínek poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. se vedle nich nemůže uplatnit.

Zvláštním předpisem o poskytování informací však není § 133 stavebního zákona. Citované ustanovení upravuje zvláštní podmínky pro poskytování informací týkajících se územního plánování a stavebního řádu formou nahlédnutí do územně plánovací dokumentace a do dokumentace staveb a v tomto smyslu doplňuje zákon č. 106/1999 Sb., který v ust. § 1 stanoví základní podmínky, za nichž jsou informace poskytovány, a který se co do forem poskytování informací neomezuje jen na nahlédnutí do spisu. Z uvedeného vyplývá, že na poskytování infor-

mací povinnými subjekty z jejich působnosti v oblasti územního plánování a stavebního řádu se vztahuje právní úprava obsažená v zákoně č. 106/1999 Sb., s tím, že při poskytování požadovaných informací formou nahlédnutí do územně plánovací dokumentace a dokumentace staveb je třeba respektovat podmínky uvedené v § 133 stavebního zákona.“

Postup vyřízení

78. Vztah ke správnímu řádu

IV. ÚHRADA NÁKLADŮ

ZÁLOHA NA ÚHRADU NÁKLADŮ

79. Co se míní úhradou a co zálohou dle ustanovení § 17 InfZ?

Toto ustanovení InfZ vzniklo nešťastně, formou rychlého pozměňovacího návrhu v Parlamentu. Předkladatelé návrhu měli na mysli výklad, uvedený dále. Znění však činí výkladové potíže, a je často zneužíváno k odstrašování žadatelů.

Ve všech publikacích se uvádí názor, opřený i o stanoviska dalších autorit: **Nelze vyžadovat zálohu předem**,— tedy při přijetí žádosti. Jednak nelze dopředu vědět, zda a v jakém rozsahu bude informace poskytnuta, ani jaké náklady to vyvolá. A za druhé— a to je hlavní argument— uplatnění základního práva dle čl. 17 Listiny základních práv a svobod nelze podmínit složením zálohy již ve fázi podání žádosti. Přístup k informacím je tak vysoké a chráněné právo, že ho nelze— a to zejména na počátku procesu vyžádání— zbytečně podmiňovat.

Zálohou se tedy míní možnost úřadu nežádat při předání informace celou úhradu ihned, ale k vydání informace postačí zaplatit i část— tj. zálohu na náklady při vydání hotové informace. Jde o část úhrady, vyžádané při předání informace, přičemž žadatel je povinen zbytek úhrady doplatit později. Zohledňuje se situace, kdy žadatel je vystaven otázce, zda vyzvednout informaci, za níž je však třeba uhradit pro něj nečekaně vysokou úhradu. Dává se možnost, aby složením zálohy dal najevo, že informaci chce vyzvednout a je připraven úhradu zaplatit, ale není k tomu připraven ihned v plné výši. Jinými slovy— právo na informace se zde staví výše než okamžité vymožení celé úhrady, postačuje významný projev ochoty úhradu zaplatit.

Nově zákon vůbec neumožňuje požadovat jakoukoliv zálohu. Lze toliko v přísně vymezených případech ve výši odpovídající ceníku dle nařízení vlády č. 173/2006 Sb. požadovat úhradu některých nákladů při závěrečném předání připravené informace. Nařízení najdete na konci této publikace.

ZAPLACENÍ ZÁLOHY PŘEDEM

80. Lze požadovat po žadateli zaplacení zálohy předem, anebo až když je informace připravena k předání?

Zálohou se míní část úhrady, placené až při předání informace. Nelze ji vyžadovat předem. Je tedy protiprávní, pokud úřad při podávání žádosti vyžaduje nějakou zálohu a tvrdí, že nezahájí přípravu informace k poskytnutí, pokud nebude složena.

Viz předchozí odpověď.

ÚHRADA NÁKLADŮ

81. E-mailem jsem se zeptala obce na několik bodů k rozpočtu (konkrétně, co je zahrnuto pod určitými body rozpočtu, jedná se o zcela běžnou záležitost). Reakcí byl požadavek na zaplacení úhrady, jelikož se informace musí dohledat a zpracovat. Je nějaká možnost se vůči poplatku postavit?

Z dotazu plyne, že poskytnutí informací se předpokládá stejnou formou jako podání žádosti, tj. elektronickou poštou. Proto odpadá úhrada nákladů na kopírování a doručení písemnosti.

Pokud se týká nákladů na vyhledání informací, shoduje se odborná právní literatura (a soudy často k těmto názorům přihlížejí) na tomto: úhradu za vyhledání dle § 17 InfZ lze požadovat jen tehdy, když jde o žádost výrazně přesahující běžný zájem veřejnosti o informace (jinak řečeno, když vyhledání představuje tak rozsáhlou činnost, že výrazně ovlivní ostatní činnost úřadu). Z vašeho dotazu plyne, že tomu tak není, tudíž by úřad neměl vůbec úhradu požadovat.

Úhrada nákladů

Nově je tento výklad přímo a výslovně vtělen do znění zákona: § 17 odst. 1 (poslední věta): „Povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.“ Nelze tedy již požadovat náklady například na vyhledání usnesení zastupitelstva, které představuje základní dokument obce, jenž musí být vždy snadno dostupný.

V žádném případě nelze požadovat jakoukoli úhradu či zálohu předem, tj. podmiňovat tím přijetí a vyřizování žádosti.

Lze doporučit postup: upozornit úřad, že požadavek úhrady není oprávněný, neboť žádost není nijak rozsáhlá, a že trváte na vyřízení žádosti ve lhůtě, a zároveň žádáte ve smyslu § 17 odst. 2 InfZ potvrzení o předpokládané výši úhrady nákladů. Pokud ve lhůtě informace nebude poskytnuta, podat odvolání a posléze případně žalobu. Pokud ve lhůtě úřad sdělí, že informace pro vás připravil, a že podmiňuje vydání uhrazením nákladů, nutno konstatovat, že situace je nepřehledná (nejasně ustanovení o úhradě nákladů bylo do zákona vtěleno v rámci politických kompromisů a kutilství členů Parlamentu).

Nově je postup při požadování úhrady upraven v § 17 InfZ takto:

- (3) V případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena.
- (4) Nesplní-li povinný subjekt vůči žadateli oznamovací povinnost podle odstavce 3, ztrácí nárok na úhradu nákladů.
- (5) Poskytnutí informace podle odstavce 3 je podmíněno zaplacením požadované úhrady. Pokud žadatel do 60 dnů ode dne oznámení výše požadované úhrady úhradu nezplatí, povinný subjekt žádost odloží. Po dobu vyřizování stížnosti proti výši požadované úhrady lhůta podle věty druhé neběží.

Žadatel tedy pouze vyčká, zda mu do 15 dnů od podání žádosti dojde oznámení o požadavku na úhradu. Nedojde-li, pak již nebude možno úhradu požadovat, a to ani za vyhotovení kopií a zaslání.

Pokud oznámení není doplněno o to, „na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena“, má to stejný dopad, protože nebyla splněna popsaná povinnost.

Odborná publikace Františka Korbela a kol.: PRÁVO NA INFORMACE uvádí: „Pouze použitím širšího právního kontextu může považovat přemrštěný požadavek za neplatný pro porušení cenového předpisu (kterým je zde maximální cena určená podle § 17 odst. 1 zákona) ve smyslu § 589 občanského zákoníku, tuto neplatnost musí vůči povinnému subjektu namítnout (jedná se o relativní neplatnost podle § 40a obč. zák.) a informace považovat za nezákonně neposkytnuté fiktivním rozhodnutím ve smyslu § 15 odst. 4, proti kterému může podat odvolání... Žadatel se teoreticky může podrobit nezákonnému požadavku a dobrovolně jej zaplatit s tím, že po poskytnutí informací namítne stejným způsobem neplatnost a zpětně uplatní vrácení ceny z titulu bezdůvodného obohacení“

Úhrada nákladů

81. Úhrada nákladů

podle § 451 obč. zák. nebo z titulu odpovědnosti povinného subjektu za ne-
správný úřední postup podle zákona č. 82/1998 Sb. žalobou podle části třetí o.
s. ř. Pokud by žadatel nepovažoval úhradu nákladů za povinnost vyplývající ze
soukromoprávního vztahu, nýbrž z veřejnoprávního rozhodnutí (charakter této
úhrady je stále sporný), mohl by proti nákladovému rozhodnutí podat odvolání
a případně správní žalobu. Pokud by úhradu považoval co do formy za rozhod-
nutí, ale co do podstaty za závazek vyplývající z občanského práva, mohl by
proti nákladovému rozhodnutí podat odvolání a pak žalobu podle části páté
o. s. ř. Samostatným procesním postupem může být též podání žaloby proti ne-
zákonnému zásahu správního orgánu, pokud bychom nezákonný podmiňovací
požadavek úhrady považovali za jiný nezákonný zásah v oblasti veřejné správy,
který není rozhodnutím.“

Oproti stavu popsanému v uvedené publikaci má žadatel nově k dispo-
zici prostředek obrany v podobě stížnosti. Tou může protestovat proti
výši požadované úhrady. O stížnosti rozhodne nadřízený orgán stejně
jako o odvolání proti odepření informace.

ÚHRADA DLE INFZ A DLE ZÁKONA O POPLATCÍCH

**82. Platí na informace poskytnuté z úředních spisů, rejstříků, knih, zázna-
mů, evidencí nebo listin výše uvedeným způsobem zákon o správních
poplatcích (50 Kč za stránku) anebo sazebník úhrad za poskytnuté infor-
mace dle zákona o svobodném přístupu k informacím?**

V případě, že je informace požadována dle InfZ, jinými slovy, když jde o obecný
požadavek na poskytnutí informace, má přednost InfZ a postup v něm popsaný,
včetně úhrady nákladů. Ty jsou v § 17 odst. 1 uvedeny „ve výši, která nesmí pře-
sáhnout náklady spojené s... pořízením kopií“. Úřad tedy může požadovat jen
cenu obvyklou, např. 1,50 Kč za kopii stránky A4.

Pouze pokud by byla kopie pořizována v rámci jiného režimu než dle InfZ, tedy
v těch případech, kdy žadatel nepostupuje dle InfZ, protože konkrétní situace

poskytnutí kopie definovanému okruhu osob je popsána ve zvláštním zákoně
včetně odkazu na zákon a správních poplatcích, použije se správní poplatek.
Upozorňuji však, že pro případ fotokopie nejde o 50 Kč, ale na základě zmocnění
v této položce: „za kopie pořízené na kopírovacích strojích sníží správní orgán
poplatek podle této položky o 70 %“, jde o 15 Kč za kopii.

ÚHRADA PŘI NEPOSKYTNUTÍ INFORMACE

**83. Požádala jsem o informaci, obecní úřad ji odepřel, a zároveň žádá
o úhradu finančních nákladů spojených s vyřizováním žádosti (vyhle-
dání informace, tisk na tiskárně, poštovné). Mám platit?**

Placení úhrady je dle § 17 InfZ přípustné pouze v případě, kdy požadovaná in-
formace byla poskytnuta. Na tuto část rozhodnutí obecního úřadu není třeba
vůbec reagovat. To, že se platí jen za poskytnuté informace, nikoli za vyřizování
žádosti, platí v celé Evropě, jak ukazuje např. rozhodnutí Komise proti Německu
z 9. září 1999:

Rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-217/97

„Tím, že neumožňuje zpoplatnění pouze v situaci, kdy je informace fak-
ticky poskytnuta, SRN nespĺnila svou povinnost vyplývající z čl. 5 odst. 2
Směrnice 90/313.“

ÚHRADA ZA INFORMACE NEÚPLNÉ, ZKRESLENÉ ČI ZAVÁDĚJÍCÍ

**84. Žádal jsem dokument obecního úřadu, který povoluje skládku. Doporu-
čeným dopisem mi přišel protokol o převzetí a předání staveniště, který
sice s touto skládkou počítá, ale je vydán stavební firmou, tedy nepovo-
luje skládku. Mám za takovou informaci platit?**

Samozřejmě, že ne. Vlastně jste ve lhůtě nedostal požadované informace. Vznikla
tak fikce, že úřad vydal záporné rozhodnutí. Je třeba podat stížnost proti nečin-
nosti.

Úhrada nákladů

82. Úhrada dle InfZ a dle zákona o poplatcích | 83. Úhrada při neposkytnutí informace | 84. Úhrada za informace neúplné, zkreslené či zavádějící

Příklad

Do ~~30~~ 14 dnů od vypršení lhůty podejte stížnost proti nečinnosti odvolání proti odepření informace. V odůvodnění uveďte, o co jste žádal, že jste to nedostal, že jste dostal něco, co jste nepožadoval, čímž ale žádosti nebylo vyhověno. Proto se odvoláváte proti fiktivnímu odepření požadovaných informací.

Dožádaný úřad je povinen předat do sedmi dnů stížnost nadřízenému orgánu. Ten ji musí vyřídit do 15 dnů. Pokud tedy do ~~22~~ 14 dnů od podání stížnosti odvolání nedostanete odpověď či dostanete cokoli, co bude v zásadě odepřením informace, bude třeba podat žalobu buď proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, nebo žalobu proti nečinnosti.

V. STAVEBNÍ ŘÍZENÍ**INFORMACE O STAVEBNÍM ŘÍZENÍ****85. Na sousedním pozemku se provádí rozsáhlá adaptace objektu, nejsem však účastník řízení. Stavební úřad mi žádnou informaci nedá. Je to oprávněné?**

Není. I ze stavebního řízení se musejí poskytovat informace každému. Pregnantně to vyjádřil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2002:

Rozsudek 44 Ca 34/20020

„Na poskytování informací v oblasti územního plánování a stavebního řízení se vztahuje úprava obsažená v zákoně o informacích...“

Pouze pro technickou formu „nahlížení“ do spisu je stavebním řádem stanovena odchylka, kterou uvedený rozsudek popisuje dále: *„při poskytování informací specifickou formou nahlédnutí do spisu je třeba respektovat podmínky uvedené v § 133 stavebního zákona. Tento závěr soudu vyplývá z toho, že zákon o informacích je obecnou normou upravující svobodný přístup k informacím a povinnosti povinných subjektů při naplňování tohoto práva. Ustanovení § 133 stavebního zákona je pak lex specialis k tomuto zákonu, ale to pouze pro případy v tomto ustanovení upravené.“*

Z textu ustanovení § 133 stavebního zákona vyplývá, že se týká pouze nahlížení do stavební dokumentace, nikoliv tedy poskytování informací ve stavebním a územním řízení obecně, a je možno je použít pouze v případě žádosti o nahlédnutí do této dokumentace. Ze žádosti žalobce vyplývá, že o nahlédnutí do stavební dokumentace nežádal, ale požadoval formou kopií některých dokumentů poskytnutí informace. Povinnost takto požadované informace poskytnout ukládá žalovanému § 14 odst. 3 písm. c) zákona o informacích.“

Stavební řízení

84. Úhrada za informace neúplné, zkrácené či zavádějící | 85. Informace o stavebním řízení

INFORMACE ZE STAVEBNÍHO ŘÍZENÍ

86. Stavební úřad odmítá sdělit informace k proběhlým stavebním řízením (územní rozhodnutí na konkrétní stavbu včetně všech příloh, vydané územní rozhodnutí, žádost o stavební povolení, vydané stavební povolení a kolaudační rozhodnutí k této stavbě). Máme na ně právo? Můžeme požádat státní policii, aby nám svou přítomností pomohla tyto informace získat?

Odpověď je v zásadě jednoduchá: prakticky na všechny uvedené informace máte právo a stavební úřad je povinen Vám je poskytnout.

To se opírá nejen o velmi jednotný postoj právní teorie obsažený v odborné literatuře, ale i o několik rozsudků správních soudů (viz např. Sdružení přátel přírody Havířova Lučina vs. Obecní úřad Karviná – u otázky č. 4). Tyto názory a rozsudky uvádějí, že „stavební řízení není komplexní úpravou pro přístup k informacím, a proto se vždy uplatní zákon o svobodném přístupu k informacím“. Podle něj máte na žádané informace právo do 15 dnů. Policie ČR není oprávněna v dané věci cokoli činit. Vaše možnost obrany je jen cestou odvolání proti odepření informace. To je třeba podat do 15 dnů od odepření informace, a to i když k odepření dojde nečinností úřadu.

Policie ČR není oprávněna v dané věci cokoli činit. Vaše možnost obrany je jen cestou odvolání proti odepření informace. To je třeba podat do 15 dnů od odepření informace, a to i když k odepření dojde nečinností úřadu, je třeba podat stížnost.

ROZDÍL MEZI NAHLÉDNUTÍM A KOPIÍ ZE STAVEBNÍHO ŘÍZENÍ

87. Proč se dělá rozdíl mezi nahlédnutím a kopií ze stavebního řízení?

Jiný režim ochrany platí při poskytnutí kopií a jiný pro možnost nahlížení, tj. fyzického kontaktu s listinami. Toto opatření v sobě skrývá logický požadavek na fyzickou ochranu uložených dokumentů (je běžné, že v archivech stavebních

úřadů dochází k různým „ztrátám“ a falšování dokumentů, zejména stavebních plánů). Dále tento požadavek představuje možnost a povinnost úřadu, poskytnutím formou kopie zajistit, že nebudou poskytnuty (pokud se v dokumentu výjimečně vyskytnou) chráněné údaje, např. osobní údaje, případně nějaké utajované skutečnosti, např. z oblasti krizového řízení, apod.) Poskytnutí formou kopie tedy umožňuje (a ukládá) úřadu, aby dle § 12 InfZ takové detaily vypustil (začernil, zakryl při kopírování apod.)

STAVEBNÍ ÚŘAD ODEPÍRÁ SDĚLIT TERMÍN KOLAUDACE

88. Požádala jsem stavební úřad o informaci (dle InfZ), zda je stanoven termín kolaudačního řízení na stavbu, jejímž účastníkem také jsem. Stavba má řadu nedostatků a chci je v kolaudačním řízení uplatnit. Přihlásila jsem se proto za účastníka kolaudačního řízení. Stavební úřad mi nejenže odepírá možnost nahlížení do spisu, ale také mi odepírá právo na kopii „Oznámení o zahájení kolaudačního řízení a pozvání k ústnímu jednání“. Co mám dělat?

Pokud jste požádala o informaci dle InfZ a nedostala jste do 15 dní informaci nebo rozhodnutí o odepření, pak podejte nejdéle do dalších 30 ± 4 dní stížnost odvolání. Lze dopředu říci, že informace o datu kolaudačního řízení nepodléhá žádné ochraně, a proto musí být poskytnuta. V souladu s rozsudky v podobných věcech máte právo na kopii „Oznámení o zahájení kolaudačního řízení a pozvání k ústnímu jednání“, v níž mohou být znečitelněny osobní údaje.

Pokud jste účastníkem stavebního řízení (to ale nevznikne jen tím, že se „přihlásíte“), pak máte právo nahlížet do spisu. Účastníky kolaudačního řízení však nemusejí být všichni účastníci stavebního řízení a nemusejí být na kolaudační řízení zváni.

Stavební řízení

KOPIE Z PROBÍHAJÍCÍHO STAVEBNÍHO ČI ÚZEMNÍHO ŘÍZENÍ

89. Mohu požadovat na stavebním úřadě kopii nějaké listiny z probíhajícího stavebního či územního řízení? Stavební úřad mi sdělil, že do materiálů probíhajícího řízení smím jen nahlížet a psát si poznámky. Mám podezření, že byly vyměněny projekty pro stavební povolení – v původních byly výšky staveb vyšší než v územním rozhodnutí a v nových projektech jsou už výšky shodné s územním rozhodnutím. Kopie prý dostanu pouze z uzavřených správních řízení.

Máte právo získávat kopie i z probíhajícího správního řízení. Správní úřad toliko provede omezení těch informací, které jsou chráněny zákonem (osobní údaje apod.). Nárok na kopie na základě InfZ dokládá např. rozsudek Občanské sdružení přátelé Hasiny vs. Okresní úřad Nymburk:

Rozsudek 44 Ca 179/2002

„Správní řád stanoví, že účastníci řízení mají právo nahlížet do spisů. Z toho však nelze dovodit, že ostatním žadatelům o informaci budou všechny informace ve spise odepřeny z titulu toho, že nejsou účastníky řízení.“

Na poskytování informací povinnými subjekty z jejich působnosti v oblasti územního plánování a stavebního řádu se vztahuje právní úprava obsažená v InfZ s tím, že při poskytování požadovaných informací formou nahlédnutí do územně plánovací dokumentace a dokumentace staveb je třeba respektovat podmínky uvedené v § 133 stavebního zákona.

Forma nahlédnutí je však pouze jedna ze specifických forem zpřístupnění informací, která má smysl: např. když žadatel teprve konkretizuje, o co chce požádat formou kopie, anebo když se chce přesvědčit o pravosti dokumentů. Na tuto formu (nahlédnutí) a **jen na ni** se vztahuje speciální úprava, popsaná ve stavebním řádu.

Ukončení správního řízení nepředstavuje parametr, podle kterého by se mělo řídit poskytování informací. Informace se poskytují či chrání zásadně a pouze podle vlastní charakteristiky, nikoli podle souvislosti, v níž se nacházejí. Jinak by zcela nesmyslně byly odepírány již dříve přístupné informace jen proto, že se později dostaly do započatého správního řízení.

KOPIE STAVEBNÍHO POVOLENÍ

90. Obrátil jsem se na místní úřad se žádostí o poskytnutí informace – kopie stavebního povolení na stavbu devíti obytných domů. Úřad mi odpověděl: Dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění, ve smyslu § 133 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, Vás tímto vyzývám k doplnění žádosti, tj. prokázání odůvodněnosti svého požadavku, a to do 30 dnů. Nebude-li v této lhůtě doplnění doručeno, bude Vaše žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb. zamítnuta. Na poskytování informací povinnými subjekty z jejich působnosti v oblasti územního plánování a stavebního řádu se vztahuje právní úprava obsažená v zákoně č. 106/199 Sb. s tím, že při poskytování požadovaných informací formou nahlédnutí do územně plánovací dokumentace a dokumentace staveb (popřípadě pořizování kopií této dokumentace) je třeba respektovat podmínky uvedené v § 133 zákona č. 50/1976 Sb.

Nahlédnout do stavebního povolení chci proto, že stavebník postavil úplně jinou stavbu, než na kterou měl platné územní rozhodnutí a stavební povolení. Do projektové dokumentace nemám zájem vůbec nahlédnout. Je to již druhý dotaz na místní úřad. Jak mám dále postupovat a jak mám svoji žádost doplnit?

Úřad se Vás pokouší zmást pomocí neuvěřitelné drzosti: požádal jste o **kopii** stavebního povolení. Odpověď úřadu se však týká jiného technického způsobu zpřístupnění informace na žádost – a sice **nahlédnutí**. K tomu existuje **Usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 156/02**, z něhož stanovisko stavebního úřadu zjevně cituje – avšak úřad si sám přidal slova „popřípadě pořizování kopií této dokumentace“. Právě na kopie

Stavební řízení

89. Kopie z probíhajícího stavebního či územního řízení | 90. Kopie stavebního povolení

se však takový postup nevztahuje, jak Ústavní soud zdůraznil. Postupujte tedy podle své původní žádosti: po uplynutí 15 dnů, resp. po obdržení jakéhokoliv sdělení úřadu, které obsahuje tak či onak formulované „neposkytnutí“ požadované **kopie** stavebního povolení, je třeba do 30 dnů podat stížnost proti nečinnosti došlo de iure k odepření požadované informace ze strany úřadu.

Usnesení Nejvyššího správního soudu A 1/2003

Potvrzuje to Usnesení Nejvyššího správního soudu sp. zn. A 1/2003 ze dne 17. 7. 2003 (obdobně též rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 A 114/2002 ze dne 28. 8. 2003): „Na pouhý přípis nelze nahlížet jako na rozhodnutí o odepření poskytnutí informace a v daném případě tak nastane fikce vydání negativního rozhodnutí podle § 15 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb.“

Takové odepření je však neoprávněné, což dokazují mnohé rozsudky ve shodných záležitostech. Proti tomuto odepření je třeba, abyste podal odvolání, a to do 14 dnů od onoho odepření, u úřadu, u něhož jste podal původní žádost.

Příklad

Pro jistotu v odvolání uveďte, že s ohledem na to, že Vás úřad nepoučil o možnosti odvolání, má se dle § 54 zákona o správním řízení (1967) za to, že lhůta je 3 měsíce (viz § 54 (3)) „Pokud účastník řízení v důsledku nesprávného poučení nebo proto, že nebyl poučen vůbec, podal opravný prostředek po lhůtě, má se za to, že jej podal včas, jestliže tak učinil nejpozději do tří měsíců ode dne oznámení rozhodnutí.“). Doporučuji tedy např. větu: „Odvolání podávám včas zejména s ohledem na § 54 odst. 3 zákona o správním řízení“.

Ve stížnosti odvolání znovu upozorněte na to, jakou formou požadujete poskytnutí informací, a že tato forma (poskytnutí kopie) nepodléhá režimu, který úřad uvedl. K tomu, že máte právo obdržet kopii stavebního povolení, uveďte jako argument např. rozsudek Občanské sdružení přátel Hasiny vs. Okresní

úřad Nymburk 44 Ca 179/2002, (na webu www.otevrete.cz v rubrice Rozsudky). Jelikož se úřad zároveň pokouší využít pro blokování informací ustanovení o doplnění žádosti, § 14 odst. 3 písm. a), doporučuji připojit též větu zhruba tohoto znění:

Příklad

„I když Váš požadavek na upřesnění žádosti dle § 14 odst. 3 písm. a) považuji za právně chybný, podávám zároveň s touto stížností tímto odvoláním Vámi požadované upřesnění v tom smyslu, že pro požadovanou formu poskytnutí informací jej představuje odůvodnění této stížnosti tohoto odvolání.“

VI. OSTATNÍ

PRAVDIVOST INFORMACÍ

91. Kontroluje někdo, zda úřad občanovi vydal správné a úplné informace?

Zákon kontrolu ani sankce bohužel neobsahuje. Žadatel má pouze možnost odvolat se, pokud se domnívá, že neobdržel plnohodnotnou informaci nebo že odpověď je jen částečná. Dalším krokem je soud, který pak vydá konečný verdikt.

„OFICIÁLNÍ“ A „NEOFICIÁLNÍ“ INFORMACE

92. Obec pořádá tzv. „pracovní setkání“ (např. se zástupci místních občanských sdružení, místními podnikateli apod.). Požádal jsem o informaci o tom, jaké je kritérium výběru účastníků a kdo jej provádí (bylo mi odepřeno dle § 11 odst. 1 písm. a) a stejně tak mi byl odepřen i zápis z jednání s tím, že „není oficiální“. Pokud by na takové jednání byli pozváni (veřejně) všichni z dané skupiny, bylo by to jistě v pořádku. Schůzky jsou ale tajné a jen pro zvlášť vybrané.

Na požadované informace máte plné právo. Svobodný přístup k informacím a InfZ neznají pojem **oficiální**. Informace buď je úřadu k dispozici a vztahuje se k jeho působnosti (to platí v tomto případě), anebo není k dispozici či se nevztahuje k působnosti. Úřad takovou informaci, byť ji pociťuje jako neoficiální, musí na žádost poskytnout. Stejně tak musí odpovědět na žádost, **jaké je kritérium výběru účastníků a kdo jej provádí**. Odpovědět musí buď tak, že takové kritérium neexistuje a provádí se bezmyšlenkovitě, anebo pokud kritérium existuje, pak ho sdělit.

Možná však narazíte na prolínání osobních aktivit některých členů zastupitelstva s výkonem jejich mandátu a s prací obecního úřadu. Pokud jsou jednání a setkání konána s využitím autority, za finančního či organizačního příspěvu úřadu a úřad (obec) výsledky využívá, pak jde o informace, které musí obec žadateli poskytovat. Pokud jde jen o osobní setkávání zastupitelů, pak se mohou dostat

do konfliktu zájmů (viz zákon o obcích, pasáž o střetu zájmu), anebo by mohlo jít o zneužití postavení veřejného činitele, anebo též o neoprávněné využívání prostředků obce k soukromým účelům. Právě proto, aby se všechny tyto dohady vyjasnily, je třeba umožnit přístup ke všem uvedeným požadovaným informacím.

CENOVÉ INFORMACE, ODSTAVEC 3 § 11

93. Může resp. dokonce musí ústřední správní úřad na žádost právnické osoby vydat cenové informace, které získává podle § 12 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, a které vyhodnocuje pro svoji potřebu? Musí sdělit, jakým postupem je vyhodnocuje? Jak je to s povinností mlčenlivosti? Co „lidskou řečí“ znamená § 11 odst. 3 InfZ?

Uvedené ustanovení InfZ je opravdu složité a vyžaduje vyjasňování. V odborné literatuře je výklad jednotný: Různé inspekční a kontrolní orgány (Státní energetická inspekce, Nejvyšší kontrolní úřad, Komise pro cenné papíry, celní orgány, živnostenské úřady, Česká obchodní inspekce atd.) získávají při výkonu své činnosti různé informace o jiných subjektech, zejména soukromých fyzických a právnických osobách. Tyto povinné subjekty se tak dostávají k velkému množství informací důvěrného charakteru, přičemž pouze některé z nich přímo souvisí s (výsledným) plněním kontrolních či inspekčních úkolů tohoto orgánu. Z toho důvodu je poskytování informací svým rozsahem omezeno pouze na ty informace, které jsou přímo vázány na plnění úkolů příslušného orgánu. **Lidský řečeno:** Kontrolní orgán svou činností prosazuje nějaký druh veřejného zájmu, a veřejnost by tedy měla mít právo na informace o prosazování tohoto veřejného zájmu. Jelikož ale takový orgán v praxi získává i informace, které hranice tohoto veřejného zájmu překračují, tyto by neměly být dále poskytovány. To má na mysli uvedené ustanovení.

Ostatní

Nově je toto ustanovení, právě s ohledem na srozumitelnost, formulováno takto: (3) *Informace, které získal povinný subjekt od třetí osoby při plnění úkolů v rámci kontrolní, dozorové, dohledové nebo obdobné činnosti prováděné na základě zvláštního právního předpisu¹¹⁾, podle kterého se na ně vztahuje povinnost mlčenlivosti anebo jiný postup chránící je před zveřejněním nebo zneužitím, se neposkytují. Povinný subjekt poskytne pouze ty informace, které při plnění těchto úkolů vznikly jeho činností.*

V uvedeném případě tedy cenové kontrolní orgány smějí poskytnout jen informace, které **přímo** souvisejí s plněním jejich úkolů. Ty jsou vyjádřeny v zákonu o cenách takto:

„Cenová kontrola § 14 (1) Cenová kontrola spočívá

- a) ve zjišťování, zda prodávající nebo kupující neporušují ustanovení tohoto zákona a cenové předpisy,*
- b) v ověřování správnosti předkládaných podkladů pro potřeby vyhodnocování vývoje cen, regulace cen a pro řízení o porušení cenových předpisů.“*

Cenový kontrolní orgán tedy například poskytne informaci, zda určitý kontrolovaný subjekt porušuje zákon a další předpisy, případně z jakých (obecně řečeno) údajů to zjistil, ale tyto podkladové údaje již neposkytne.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

94. **Které informace o průběhu a výsledku veřejné zakázky je povinný subjekt povinen na žádost žadatele žadateli poskytnout, aby se nedostal do rozporu ani z jedním s uvedených zákonů?**

Míra neprůhlednosti zadávání veřejných zakázek je v ČR vysoká (jak vyplývá například z hodnocení Transparency International). Účelem zákona o zadávání veřejných zakázek je právě jejich „veřejné zadávání“. Veřejnost nelze uskutečnit

jinak, než že občané mají přístup k informacím, které dostatečně rozsáhle zobrazí postup zadání zakázky. Povinný subjekt musí v souladu s Listinou základních práv a svobod, mezinárodními smlouvami poskytnout všechny informace, které má, vyjma zákonem stanovených. Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, žádné omezení nestanoví. Pouze počítá s tím, že není dotčena ochrana informací chráněných jinými předpisy (osobní údaje, obchodní tajemství).

Pasáž, týkající se zprávy o hodnocení nabídek, § 63 odst. 2, zní: *„Zadavatel je povinen umožnit do uzavření smlouvy všem uchazečům, pokud nebyli ze zadávacího řízení vyloučeni, na jejich žádost do zprávy nahlédnout a pořídit si z ní výpis nebo opis.“* Nelze ji vyložit jako omezovací ustanovení. Jde naopak o rozšiřovací ustanovení, které pro účastníky soutěže představuje tři nadstandardní možnosti: mohou nahlédnout bez jakéhokoliv formalizovaného postupu, jako podávání žádosti apod., mohou nahlédnout bezprostředně, tj. bez nějaké lhůty pro vyřízení žádosti, a mohou přímo nahlédnout do originálu zprávy, neboli nemohou být odkázáni například na kopii či jen výtah. Neznamená to tedy, že „do zprávy o hodnocení a posouzení veřejné zakázky jsou oprávněni nahlížet pouze uchazeči této zakázky“, a vůbec to neznamená, že by informace z této zprávy bylo možné odepřít jakémukoli žadateli.

Příklad

Ze stejného důvodu je vyloučené a právně neúčinné, pokud by si zadavatel ve svém vnitřním předpisu určil, „že zpráva z komise pro posouzení a hodnocení nabídek je přístupna pouze žadatelům“.

Lze charakterizovat některé konkrétní typy žádaných informací:

Výsledky hlasování o nejvýhodnější nabídce jsou typickou veřejnou informací a mají být žadateli poskytnuty. Jinak veřejná soutěž ztrácí povahu veřejné soutěže.

U podrobných údajů jednotlivých nabídek uchazečů je nutno provést selekci podle zákonem povolených typů chráněných informací (obchodní tajemství, osobní údaje, ochrana duševního vlastnictví).

Ostatní

Členství v komisi je typicky veřejnou informací. Jméno osoby nepředstavuje osobní údaj. Nelze však poskytovat o této osobě osobní údaje, které nesouvisejí s výkonem člena komise (např. adresu).

Zákon o veřejných zakázkách zřizuje Informační systém o zadávání veřejných zakázek, v jehož rámci je ministerstvo místního rozvoje povinno aktivně zveřejňovat některé informace o veřejných zakázkách na tzv. „centrální adrese“ na internetu www.centralniadresa.cz. Jde o rozšíření práva na informace, které nijak neomezují obecné právo na informace dle mezinárodních smluv, Listiny a InfZ. Z rozsahu informací zveřejněných na centrální adrese tedy nelze dovozovat rozsah informací poskytovaných na žádost.

Poznámka: Mnoho zadavatelů může být tímto právním stavem překvapeno. Pánuje totiž neopodstatněný folklór, že řízení o veřejné zakázce je jaksi „důvěrné“.

ZPRÁVA O VÝBĚROVÉM ŘÍZENÍ

95. Mám podezření, že výběrové řízení na místo na městském úřadu bylo neobjektivní (příbuzenský vztah mezi vítěznou uchazečkou a vedoucím odboru, který hledal nového pracovníka a byl ve výběrové komisi). Na jaké informace mám právo?

Máte právo seznámit se s obsahem zprávy, která musí být o výběrovém řízení vyhotovena (§ 9 odst. 5 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků).

Podle Vašeho popisu by mohlo jít o porušení ustanovení:

„§ 41 Společná ustanovení o komisích (2) Členy komise nesmějí být fyzické osoby, u nichž se zřetelem na jejich vztah k některému ze zájemců ve výběrovém řízení nebo k žadateli o akreditaci nebo k úředníkovi vykonávajícímu zkoušku jsou důvodné pochybnosti o jejich nepodjatosti. Člen komise je povinen bezprostředně po tom, co se dozví o skutečnostech nasvědčujících jeho podjatosti, oznámit to tomu, kdo jej jmenoval. Uchazeč, účastník řízení nebo úředník oznámí osobě, která jmenuje členy komise, skutečnosti na-

svědčující podjatosti člena komise, jakmile se o těchto skutečnostech dozví. O podjatosti člena komise rozhodne bez zbytečného odkladu osoba, která jmenuje členy komise. Shledá-li, že je člen komise podjatý, odvolá jej a na jeho místo jmenuje jinou osobu.“

Pokud opravdu došlo k porušení tohoto ustanovení, můžete se obrátit na krajský úřad. Kontrolu činnosti obce vykonává krajský úřad dle § 123 zákona o obcích a následujících:

„§ 123 (1) Dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí vykonává krajský úřad^{36b)} v přenesené působnosti a ministerstvo vnitra. Dozor se provádí následně a zjišťuje se při něm soulad obecně závazných vyhlášek obce se zákony a soulad usnesení, rozhodnutí a jiných opatření orgánů obce se zákony a jinými právními předpisy.“

INFORMACE O PŘÍPRAVĚ VYHLÁŠKY

96. Ministerstvo zdravotnictví připravuje novelu vyhlášky. Předkládá ji některým organizacím k připomínkování. Lze návrh získat? Kdo rozhoduje, koho k takovému řízení přizve a koho nikoli a na základě jakých kritérií?

Ministerstvo zdravotnictví je povinno text návrhu novely, který zpracovalo a jenž poskytuje k diskusi jiným subjektům, zejména mimo veřejnou správu, poskytnout žadateli na vyžádání.

Tato povinnost vyplývá z těchto předpisů:

1. Čl. 1 Listiny základních práv a svobod: „Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech.“ Pokud ministerstvo zdravotnictví poskytlo text (informaci) některým, nemůže ji odepřít jiným.
2. Čl. 17 Listiny základních práv a svobod: „...2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.“

Ostatní

94. Veřejné zakázky | 95. Zpráva o výběrovém řízení | 96. Informace o přípravě vyhlášky

...*(4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.*"

Žádný z uvedených důvodů (odst. 4), proč by přístup k informaci mohl být omezen, zde není naplněn. I kdyby tedy nějaký nižší předpis zdánlivě něco takového naznačoval, je ministerstvo zdravotnictví povinno řídit se ústavními zákony.

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky:

„§ 22 Ministerstva zkoumají společenskou problematiku v okruhu své působnosti, analyzují dosahované výsledky a činí opatření k řešení aktuálních otázek. Zpracovávají koncepce rozvoje svěřených odvětví a řešení stěžejních otázek, které předkládají vládě České republiky. O návrzích závažných opatření přiměřeným způsobem informují veřejnost.“

Vzhledem k výše uvedeným předpisům (zejména vyšší právní síly) **nelze** tedy po tomto případě **použít** § 11 InfZ:

„...(1) Povinný subjekt může omezit poskytnutí informace, pokud: ...b) jde o novou informaci, která vznikla při přípravě rozhodnutí povinného subjektu, pokud zákon nestanoví jinak; to platí jen do doby, kdy se příprava ukončí rozhodnutím.*“*

Ministerstvo zdravotnictví je pravděpodobně při odepření této informace připraveno argumentovat, že nejde o žádný definitivní materiál, a že se použije uvedené ustanovení InfZ. Mylnost takového postupu plyne jednak z faktu, že ministerstvo zdravotnictví tuto informaci již poskytlo jiným (princip rovnosti), jednak z toho, že příprava novelizace vyhlášky je natolik závažné opatření, že k ní je třeba přistupovat tak, že využití omezovacích ustanovení by muselo být opravdu podřaditelné pod některou z charakteristik, uváděných v Listině anebo v Mezinárodním paktu jako možnosti omezení. Tak tomu však není. Příprava novelizace nemůže v žádné fázi nijak ohrozit žádný chráněný zájem, které tyto normy uvádějí.

V některých zemích je přístup veřejnosti k připravovaným předpisům přímo a výslovně upraven.

Příklad

Slovenský Zákon č. 211/2000 Z.z., o slobodnom prístupe k informáciám, v § 5 uvádí: „Povinné zverejňovanie informácií (5) Ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a orgány miestnej štátnej správy zverejňujú materiály programového, koncepčného a strategického charakteru a texty navrhovaných právnych noriem po ich uvoľnení na medzirezortné pripomienkové konanie.“

Koncepce českého zákona o svobodném přístupu k informacím se však od počátku vyhybala takto technicky detailnímu popisu jednotlivých podob informací. To vede spíše k bezdůvodnému odepírání informací. Česká úprava vychází z toho, že povinnost poskytovat takové informace vyplývá z celého právního kontextu, zejména vyšších právních předpisů.

Ministerstvo zdravotnictví na svých internetových stránkách některé připravované předpisy zveřejňuje, což je chvályhodné. Nemůže si však na základě toho zavést jakýsi vlastní právní režim, v němž některé informace poskytne a jiné nikoliv. K otázce po oprávnění profesní organizace myslím neexistuje žádná právní úprava. Jde o vlastní rozhodnutí ministerstva, koho přizve k tzv. „připomínkování“. V rámci tohoto vlastního rozhodnutí však ministerstvo zdravotnictví nesmí porušit zákony, a proto se v rovině přístupu k informacím se jimi musí řídit tak, jak je výše uvedeno.

INFORMACE DO MINULOSTI, SKARTACE, ARCHIVACE

97. Lze žádat informace i zpětně za 4 roky?

Úřad poskytuje informace, které má k dispozici. Poskytne i ty, které se týkají jakéhokoli zpětného období. Hranicí poskytnutí v čase bude jen stav, kdy žádanou informaci již úřad nemá k dispozici, protože ji například v souladu se skartačním řádem skartoval anebo se v souladu s archivním zákonem dokument stal archi-

Ostatní

96. Informace o přípravě vyhlášky | 97. Informace do minulosti, skartace, archivace

válií a byl předán do archivu. K takové veřejně přístupné informaci má pak zájemce v zásadě stejný přístup na základě archivního zákona.

SMLOUVA UZAVŘENÁ PŘED ÚČINNOSTÍ ZÁKONA O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

98. *Chci od povinného subjektu informace ze smlouvy uzavřené před účinností zákona o svobodě informací. Mám na ně právo?*

Na tuto otázku je v odborné literatuře jednoznačná shoda: účinností zákona č. 106/1999 Sb. (InfZ) 1. 1. 2000 nenastala žádná změna ani žádný problém v přístupu k informacím. Nejde o tzv. retroaktivitu. Důvody jsou tři:

- 1) Povaha informací, které mají úřady k dispozici, je taková, že samy o sobě nepředstavují právní vztahy, vázané k době vzniku či získání, ale představují spíše „věci“ svého druhu, které jsou k dispozici bez ohledu na dobu vzniku či získání.
- 2) Všeobecný přístup k informacím byl zaveden již v roce 1991 přijetím Listiny základních práv a svobod. Je přímo vykonatelný, InfZ představuje jen „prováděcí předpis“, kterým však již nebylo třeba právo na informace konstituovat. Datum 1. 1. 2000 tedy neznamená žádnou změnu přístupnosti informací. Navíc je otázka, zda všeobecný přístup k informacím nebyl zaveden již účinností Mezinárodního paktu o občanských a politických právech z 23. 3. 1976, a to zejména s ohledem na tzv. přímou vykonatelnost mezinárodních závazků v oblasti lidských práv či ústavní přednost těchto smluv před zákony ČR – čl. 10 Ústavy ČR uváděl do 31. 5. 2002 o těchto smlouvách, že jsou „bezprostředně závazné a mají přednost před zákonem“, po novelizaci uvádí „stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva“. Datum účinnosti InfZ tedy nehraje žádnou roli.
- 3) Úprava ochrany jednotlivých druhů chráněných informací neprošla ve sledovaném období žádnou zásadní změnou, pokud nepočítáme změny terminologie a některých procedur.

Navíc lze uvést, že při tvorbě InfZ byla provedena rozsáhlá analýza oprávněné ochrany informací v českém právním řádu tak, aby nedošlo k jejímu nepřijatelnému prolomení. Tak byl například formulován § 11 odst. 2 písm. b) či odst. 3 InfZ.

Z uvedených důvodů lze vyloučit, že by postupným přechodem od důvěrnosti k otevřenosti veřejné správy (od 1991 dosud) došlo k nějakému problému co do přístupnosti dříve vzniklých či získaných informací.

Nutno též upozornit na nepřehledný průnik úpravy archivnictví (zákon z r. 1976) s obecným přístupem k informacím. V době vydání této publikace se však mění novým archivním zákonem, který v zásadě zachovává k veřejným informacím stejný veřejný přístup, jako před jejich archivací.

ŽADATEL

99. *Mám nárok na informace o výdajích úřadu, když jsem jeho zaměstnanec?*

Právo na informace není vázáno k jakékoliv osobní charakteristice žadatele, takže Vaše postavení zaměstnance nemá na žádost vliv a nesmí k němu být nijak přihlíženo. Úřad nesmí požadovat jakýkoliv jiný nadbytečný a s žádostí nesouvisící osobní údaj.

DATABÁZE, REGISTRY – ÚHRADA NÁKLADŮ

100. *Ministerstvo školství pořizuje a udržuje registr sítě škol. Je spravován Ústavem pro informace ve vzdělávání (ÚIV), který poskytuje tzv. výběry z databáze registru. Speciálním výběrem je také kompletní registr na CD. Poskytování se řídí zvláštním ceníkem (6 000 Kč za CD). Vztahuje se na poskytnutí této databáze také InfZ? Pokud ano, jsou povinni poskytnout informace podle tohoto zákona a to včetně výše úhrady za poskytnutí informace? Je možné omezovat následné použití dat získaných podle InfZ na základě uzavření smlouvy s ÚIV?*

Ostatní

Na poskytování uvedené informace v podobě výběru databáze (zde celé databáze) se plně vztahuje InfZ. Žádný ze zvláštních zákonů, pokud se podařilo zjistit, nestanoví žádnou odchylku nebo odlišné zmocnění. Proto se na požadování úhrady vztahuje § 17 uvedeného zákona. Výše 6 000 Kč za CD s nahranými informacemi je zjevně neodpovídající zákonnému zmocnění, které umožňuje požadovat úhradu ve výši „*kteřá nesmí přesáhnout náklady spojené s vyhledáváním informací, pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli.*“

Stejně tak stanovení jakýchsi quasi smluvních podmínek pro poskytnutí těchto informací je zcela za rámcem právních možností, které ÚIV a MŠMT má. Čl. 17 Listiny základních práv a svobod stanoví, že omezení práva na informace lze stanovit jen zákonem.

Stručně shrnuto: pracovníci ÚIV se pravděpodobně svévolně pasovali do role zákonodárců. O podobných možnostech úpravy se vedly při schvalování InfZ diskuse, leč Parlament je do zákona nevtělil. MŠMT (ÚIV) nařizuje neoprávněně, v rozporu s Ústavou („*čl. 2 odst. 3 Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“). Doporučuji zaslat této instituci žádost o poskytnutí informace, o jaké právní předpisy se uvedená pasáž Sazebníku, nazvaná „Ceny za výběry“, opírá. V případě, že by mělo jít o aplikaci InfZ ve smyslu nákladů na vyhledání, požadovat i podrobné vyčíslení těchto nákladů. Ze zveřejněného sazebníku je totiž zřejmé, že požadovaná informace je k dispozici bez vyhledávání, resp. že její vyhledání je prováděno „*automatizovaným způsobem jako součást informačních technologií*“ (viz čl. 3 odst. 2 Metodického pokynu vlády ze dne 6. září 2000). Dále lze poznamenat, že do náhrad za informace nikdy nelze promítat dřívější investiční či provozní náklady. Ty totiž občané hradí v daních.

Nově je obdobná situace upravena v ustanovení o licenčních smlouvách. Takovou smlouvou je možno realizovat poskytnutí informací jen v tom případě, kdy požadovaná informace podléhá ochraně duševního vlastnictví.

§ 14 některá ustanovení o licenční nebo podlicenční smlouvě při poskytování informací

- (1) *Má-li být informace, která je předmětem ochrany práva autorského^{2b)}, poskytnuta na základě licenční nebo podlicenční smlouvy a majetková práva k předmětu ochrany práva autorského vykonává povinný subjekt, který není uveden v § 11 odst. 5, postupuje se ve věcech neupravených tímto zákonem podle autorského zákona^{2b)}.*
- (2) *Odměna za oprávnění informaci užit nesmí být vyšší než úhrada podle § 17, nestanoví-li jinak zvláštní právní předpis nebo licenční smlouva mezi povinným subjektem a tím, kdo právo nakládat s předmětem práva autorského na povinný subjekt převedl.*
- (3) *Podmínky poskytnutí informace v licenční nebo podlicenční smlouvě (dále jen „licenční smlouva“) musí umožňovat další užití informace žadatelem v souladu se žádostí, pokud tento zákon nestanoví jinak. Licence nebo podlicence (dále jen „licence“) se poskytuje jako nevýhradní, s výjimkou případů podle odstavce 4.*

Následující odstavce 4 a 5 upravují další aspekty.

Z nově zavedeného režimu plyne, že pokud by požadovaná informace podléhala autorské ochraně, což by v tomto případě bylo možné jen ve smyslu databáze (tedy formy uspořádání a ovládání uspořádaných dat), pak by ministerstvo mohlo nanejvýše předložit licenční smlouvu, v níž by se žadatel zavázal, že poskytnutou databázi nebude užívat ke komerčním účelům a nikomu dalšímu ji neposkytne. Úhrada by mohla být jen ve výši ceny nosiče, např. CD s vypálenou databází.

Ostatní

100. Databáze, registry – úhrada nákladů

LÉKAŘSKÉ ZPRÁVY

101. Mám právo kvůli zjištění rodinné anamnézy na získání kopií lékařských zpráv mého zemřelého otce? Obvodní lékař mi sdělil, že na ně nemám právo.

Na kopie této zdravotní dokumentace máte právo. Na ochranu této dokumentace se vztahuje ust. § 12 občanského zákoníku:

„(1) Písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejich projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity jen s jejím svolením.“

V tomto smyslu jde o písemnost osobní povahy.

Dále se v případě již zemřelé osoby uplatní ust. § 15 téhož zákona:

„Po smrti fyzické osoby přísluší uplatňovat právo na ochranu její osobnosti manželu a dětem, a není-li jich, jejím rodičům.“

Fakticky tedy jako dcera uplatňujete právo na ochranu osobnosti svého otce, do kterého spadá i souhlas s použitím písemností osobní povahy.

Na danou situaci nelze vztáhnout žádné ustanovení zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu. Jeho § 67b odst. 9 uvádí: *„Práva a povinnosti při zpracování osobních údajů souvisejících se zajišťováním zdravotní péče se řídí zvláštním zákonem.“* Toto ustanovení však nelze uplatnit, protože ochrana osobních údajů se vztahuje jen k údajům o žijících osobách. Okamžikem smrti se de iure tentýž údaj v dokumentaci mění z „osobního údaje“ chráněného zákonem č. 101/2000 Sb. v „písemnost osobní povahy“, chráněnou výše uvedenými ustanoveními občanského zákoníku.

Nelze namítat ani § 67b odst. 10 zákona o zdraví lidu, v němž se vyjmenovává, kdo smí do zdravotnické dokumentace nahlížet, a pozůstali zde uvedeni nejsou. Zde je nutno zdůraznit, že v zásadě jde o právní vztah, kterým se realizuje základní právo dle čl. 17 Listiny – přístup k informacím – za velmi specifických okolností, kdy je úzce vymezena nejen informace, ale i osoba, jejíž přístup k informaci

se posuzuje (pozůstalý). Obecně platí, že omezení přístupu k informacím musí mít povahu negativního výroku, vylučujícího přístup dané osoby (okruhu osob) k dané informaci (okruhu informací). Musí jít o tzv. negativní formulaci (**ne**-poskytne se, **ne**-umožní se přístup, **ne**-smí nahlížet, poskytne se **jen** (**výhradně**) tomu, kdo..., apod.) Naopak tzv. pozitivní formulace, umožňující přístup k informaci určitého okruhu osob, nemůže znamenat omezení přístupu pro ostatní.

Ve zkoumaném případě tedy omezení přístupu k „písemnostem osobní povahy“, které představuje zdravotnická dokumentace, je pro všechny osoby dáno uvedeným ustanovením občanského zákoníku § 12 odst. 1, a jsou tedy vázány na souhlas osoby. U zemřelé osoby tento souhlas může dát jen manžel a děti, a není-li jich, rodiče. To je tedy základní omezovací klauzule. Vůči ní, jako rozšíření možnosti nahlížet, stojí jako speciální ustanovení uvedený § 67b odst. 10 zákona o zdraví lidu, které i bez tohoto souhlasu pozůstalého umožňuje nahlížet do dokumentace lékařům a dalším vyjmenovaným, v zásadě zdravotnickým osobám.

Zároveň však je zde jiná možnost: váš ošetřující lékař je osobou, která je oprávněná se s touto dokumentací seznamovat v rámci konkrétního poskytování zdravotní péče (vám). Ten je dokonce povinen, dle § 23 odst. 1 zákona o zdraví lidu vám tyto informace sdělit: *„Lékař je povinen poučit vhodným způsobem nemocného, popřípadě členy jeho rodiny o povaze onemocnění a o potřebných výkonech tak, aby se mohli stát aktivními spolupracovníky při poskytování léčebně preventivní péče.“*

Váš lékař tedy je oprávněný ve zdravotní dokumentaci vašeho zemřelého otce zjistit vše, co by mohlo mít vliv na váš zdravotní stav, a je povinen tyto skutečnosti vám sdělit.

Parlament nově přijal úpravu zákona o péči o zdraví lidu. Podle ní informace o zdravotním stavu lékař poskytne jen osobám blízkým anebo těm, které pacient určil. Po smrti pacienta je pak poskytne jen osobám blízkým nebo určeným. Zároveň ale pacient má nové právo zakázat přístup k informacím komukoliv.

Ostatní

101. Lékařské zprávy

V takovém případě i za jeho života i po jeho smrti lékař poskytne pouze osobám blízkým pouze ty informace, které jsou závažné pro ochranu jejich zdraví nebo ochranu zdraví dalších osob, a to v rozsahu nezbytném pro ochranu zdraví.

Tato změna nahradila výše uvedený (škrtnutý) rozbor. Protože jde o zvláštní úpravu, formulovanou s jasným negativním omezením přístupu k informacím, má přednost před ustanoveními občanského zákoníku.

K dotazu se nyní nově vztahuje ustanovení zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu:

§ 67ba

- (3) *Právo na informace o zdravotním stavu pacienta, který zemřel, příčinách úmrtí a výsledku pitvy, byla-li provedena, právo v přítomnosti zdravotnického pracovníka nahlížet do zdravotnické dokumentace nebo do jiných zápisů vztahujících se ke zdravotnímu stavu pacienta, na pořízení výpisů, opisů nebo kopií těchto dokumentů mají osoby blízké zemřelému pacientu, neurčil-li za svého života jinak, popřípadě další osoby určené pacientem podle § 67b odst. 12 písm. d). Jde-li o zemřelého pacienta, který byl osobou s omezenou způsobilostí k právním úkonům v rozsahu neumožňujícím uplatnit právo podle § 67b odst. 12, osobou zbavenou způsobilosti k právním úkonům nebo nezletilou osobou, má práva podle věty první zákonný zástupce tohoto pacienta, popřípadě osoba určená tímto zákonným zástupcem.*
- (4) *Jestliže zemřelý pacient za svého života vyslovil zákaz poskytování informací o svém zdravotním stavu, právo na informace o jeho zdravotním stavu, včetně práva nahlížet v přítomnosti zdravotnického pracovníka do zdravotnické dokumentace nebo do jiných zápisů vztahujících se ke zdravotnímu stavu pacienta, a právo pořizovat z nich výpisy, opisy nebo kopie mají osoby blízké pouze v případě, že je to v zájmu ochrany*

jejich zdraví nebo ochrany zdraví dalších osob, a to v rozsahu nezbytném pro ochranu zdraví. Tímto ustanovením nejsou dotčeny povinnosti zdravotnických zařízení stanovené zvláštními právními předpisy^{2a)}.

Na informaci o zdraví zemřelého otce tedy máte právo. Jednak lze předpokládat, že Váš otec nevyslovil žádný zákaz poskytování informací o svém zdravotním stavu (taková možnost ještě neexistovala), jednak jde o informace, jejichž poskytnutí blízkým „je v zájmu ochrany jejich zdraví nebo ochrany zdraví dalších osob“. K realizaci tohoto práva je dobré znát ještě některá další ustanovení novelizace zákona o péči o zdraví lidu:

§ 67bb

- (1) *Zdravotnický pracovník má právo v případě pochybností o totožnosti osoby, popřípadě jejího vztahu k pacientovi, které náleží práva podle § 67b odst. 12 nebo § 67ba odst. 3 nebo 4, požadovat, aby tato osoba prokázala svou totožnost.*
- (2) *Zdravotnické zařízení je povinno zajistit, aby osoba, která může nahlížet podle tohoto zákona do zdravotnické dokumentace nebo do jiných zápisů vztahujících se ke zdravotnímu stavu pacienta, anebo si může pořizovat výpisy, opisy nebo kopie těchto dokumentů, nezjistila osobní údaje třetích osob. (...)*
- (4) *Pořízení výpisů, opisů nebo kopií zdravotnické dokumentace nebo jiných zápisů vztahujících se k zdravotnímu stavu pacienta zajišťuje zdravotnické zařízení ve lhůtě do*
 - a) *10 dnů ode dne obdržení žádosti, a to pro osoby uvedené v § 67b odst. 10, pokud není zvláštním právním předpisem stanoveno jinak nebo pokud není dohodnuta jiná lhůta,*
 - b) *30 dnů od obdržení žádosti pacienta nebo jiné podle tohoto zákona oprávněné osoby, nejde-li o postup podle písmene a).*

Ostatní

101. Lékařské zprávy

Lhůta uvedená v písmenu a) nebo b) neplatí, jde-li o pořízení výpisů, opisů nebo kopií zdravotnické dokumentace za účelem zajištění návaznosti zdravotní péče. Zdravotnické zařízení může za pořízení výpisů, opisů nebo kopií zdravotnické dokumentace nebo jiných zápisů požadovat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s jejich pořízením; to neplatí, je-li pořízení výpisů, opisů nebo kopií hrazeno z veřejného zdravotního pojištění nebo na základě zvláštního právního předpisu upravujícího ceny.^{10d)}

- (5) Každé nahlédnutí do zdravotnické dokumentace nebo pořízení jejích výpisů, opisů nebo kopií se do zdravotnické dokumentace zaznamená. V záznamu se uvede jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození osoby, která do zdravotnické dokumentace nahlédla nebo na jejíž žádost byl pořízen výpis, opis nebo kopie, dále rozsah, účel a datum nahlédnutí nebo pořízení výpisů, opisů nebo kopií. Záznam podepíše zdravotnický pracovník, který byl přítomen nahlížení do zdravotnické dokumentace, nebo zdravotnický pracovník, který pořídil výpis, opis nebo kopii této zdravotnické dokumentace, a oprávněná osoba.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ O PROBÍHAJÍCÍM TRESTNÍM ŘÍZENÍ

102. Podal jsem vysvětlení podle § 158 odst. 5 tr. ř. ve věci týkající se podezření z trestného činu šíření poplašné zprávy, kterou jsem měl šířit já. Policejní orgán věc odložil a mé žádosti, abych si mohl přečíst usnesení a na mne podané trestní oznámení, nevyhověl. Žádosti nevyhověl ani státní zástupce. Vztahuje se i na tento případ zákon č. 106/1999 Sb.?

Zákon o svobodném přístupu k informacím (InfZ) v § 11 odst. 4 písm. a) výslovně vylučuje poskytování informací o **probíhajícím** trestním řízení. V tomto případě však již trestní řízení bylo ukončeno odložením věci. Odpadá tedy zábrana dle uvedeného ustanovení. Dále však nastupuje posouzení vlivu zvláštního zákona, zde zákona o trestním řízení soudním, který v § 8a uvádí:

„§ 8a Poskytování informací o trestním řízení

- (1) *Orgány činné v trestním řízení informují o své činnosti veřejnost poskytováním informací sdělovacím prostředkům. Přitom dbají toho, aby neohrožovaly objasnění skutečností důležitých pro posouzení věci, nezveřejňovaly o osobách, které mají účast v trestním řízení, údaje, které přímo nesouvisejí s trestnou činností, a aby neporušily zásadu, že dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen (§ 2 odst. 2).*
- (2) *Z důvodů uvedených v odstavci 1 orgány činné v trestním řízení odepřou poskytnutí informací.*

Podle odst. 2 tedy bude odepřena každá informace, na kterou lze vztáhnout charakteristiku dle odst. 1. Obsah trestního oznámení, podaného na Vás, v zásadě nemůže takovou chráněnou informaci představovat. Chráněná by mohla být jen identifikace osoby, která oznámení podala, protože zde by (i přes určitou nejasnost znění) policejní orgán asi uhájil názor, že jde o „údaje o osobách, které mají účast v trestním řízení, které přímo nesouvisejí s trestnou činností“, a to přinejmenším proto, že o trestnou činnost nešlo.

Stejně tak dopadne posouzení dle zvláštního zákona o ochraně osobních údajů – budou vyloučeny všechny údaje, které mají povahu osobních údajů, a které se netýkají osobně Vás.

Můžete tedy podat žádost dle InfZ o poskytnutí informace, jaký byl doslovný obsah trestního oznámení směřujícího k Vám. Lze doporučit, aby byl připojen uvedený výklad a zdůraznit, že předpokládáte, že z požadované informace budou vyloučeny ty údaje, na které se výslovně vztahuje ochrana dle uvedeného § 8a trestního řádu, že však žádáte ty informace, na které se právě tato ochrana nevztahuje, a že z podstaty věci nepochybně musí trestní oznámení obsahovat i takto nechráněné informace. Předpokládám však, že pro policejní orgán bude situace natolik nová a neznámá, že poskytnutí informace odepře. Bude pak na Vás, jak budete dále své právo prosazovat (odvolání, žaloba).

Ostatní

102. Poskytování informací o probíhajícím trestním řízení

STATISTICKÉ INFORMACE Z FINANČNÍHO ÚŘADU

103. Mohu dostat informaci – statistický údaj (bez konkrétních jmen) – z finančního úřadu, kolika fyzickým nebo právníckým osobám byl povolen splátkový kalendář na dluh na DPH za kalendářní rok?

Ano, na takové údaje má od finančního úřadu každý žadatel právo: § 10 zákona č. 106/1999 Sb. omezuje poskytnutí takové informace jen k jednotlivé osobě, nevztahuje se však na souhrnná anonymizovaná data. Je třeba podat žádost (lze to zkusit nejprve ústně, možná že vám hned v klidu úřad vyhoví). Pokud informaci nedostanete ani na písemnou žádost, je třeba podat odvolání a poté žalobu.

NEDODRŽENÍ LHŮTY PRO ODVOLÁNÍ

104. Žadatel písemně požádal o poskytnutí informace v 5 bodech. Úřad odpověděl ve 4 bodech. K bodu 5 odkázal žadatele na jiný správní orgán s odůvodněním, že si vyhledání informace vyžádá více času, než je zákonná lhůta pro odpověď. Žadatel podal odvolání proti rozhodnutí o částečném poskytnutí informace. Úřad toto odvolání sice zpochybnil, avšak požadovanou informaci se zpožděním poskytl (22 dnů po podání odvolání). Postupoval žadatel správně? Lze považovat druhou odpověď správního orgánu ve lhůtě 22 dnů za nedodržení lhůty pro odvolání?

Formálně hodnoceno, informace pod bodem 5 byla poskytnuta po lhůtě, přičemž (jak plyne z Vašeho popisu) nebyla odepřena rozhodnutím, její neposkytnutí bylo pouze neformálně komentováno, což však nezakládá žádný právní stav. Co se týče informace pod bodem 5, nastala zde právní fikce odepření informace, a bylo správně podat proti takto vzniklému rozhodnutí odvolání.

V řízení o odvolání mohl správní orgán věc vyřešit autoremedurou (vlastní nápravou) tak, že odvolání v plném rozsahu vyhoví (§ 57 odst. 1 správního řádu). Pokud nevyhoví, musí předat věc odvolacímu orgánu do 30 dnů.

Z Vašeho popisu není patrné, zda odvolacím orgánem byl tentýž správní orgán (šlo by například o případ obce, kde odvolacím orgánem je rada či starosta).

Pokud ano, pak 30denní lhůtu uplatnit nelze, a běžela ihned 15denní lhůta pro vyřízení odvolání. I v ní mohl – tentokrát již odvolací orgán – rozhodnutí změnit tak, že informaci poskytl, jsa totožný s dožádaným správním orgánem. Nicméně učinil tak až po této lhůtě, tedy již nastala právní fikce vydaného záporného rozhodnutí o odvolání. Zcela formálně řečeno – takové záporné rozhodnutí lze 2 měsíce napadnout žalobou u soudu. Pozdější (o 7 dní) poskytnutí informace je vedle něj již tzv. nulitním aktem, neboť v jedné věci nelze rozhodnout dvakrát.

Pokud odvolací orgán nebyl tímtež správním orgánem, měl dožádaný správní orgán pro autoremeduru – vyhovění odvolání – vlastně lhůtu 30 dnů, než věc předá odvolacímu orgánu. V takovém případě pak vyhověl odvolání ve lhůtě, a věc nelze napadnout žalobou.

Vidno, že jde o formalistickou a právně-teoretickou hříčku. Podstatné je, že informace byla poskytnuta a v zásadě v možnostech, které správní orgán podle předpisů měl (zákon č. 106/1999 Sb. a zákon o správním řízení). Nedoporučuji tedy žádný další postup, i když by v jednom případě byl teoreticky možný.

Nově je daná situace upravena tak, že po obdržení částečné odpovědi by žadatel podal stížnost proti nečinnosti v části neposkytnutých informací. I v procesu vyřizování stížnosti má úřad možnost vyřídít věc autoremedurou, tedy úplným vyhověním žádosti. To může nyní učinit do 7 dnů, kdy musí podklady a stížnost postoupit nadřízenému orgánu. Neučiní-li tak, má nadřízený orgán stížnost vyřídít do 15 dnů. Teprve pokud se tak nestane anebo nadřízený orgán stížnost zamítne, může žadatel podat žalobu proti nečinnosti dle § 79 soudního řádu správního.

Ostatní

POSTOUPENÍ ŽÁDOSTI PŘÍSLUŠNÉMU SUBJEKTU

105. Zákon o svobodném přístupu k informacím ukládá úřadu, aby žádost o informaci, která se nevztahuje k jeho působnosti, do tří dnů odložil. Neukládá sdělit žadateli, do působnosti kterého subjektu požadovaná informace spadá. Neukládá ani (jako je tomu např. u stížností) postoupit žádost subjektu příslušnému k jejímu vyřízení. Člověk, který požádá o informaci na špatném úřadu, se dozví pouze, že se spletl, a nic víc (přitom nejrozumnější by bylo předat jeho žádost na správné místo). Je to mezera v zákoně nebo to má nějaký dobrý důvod?

Uvedený detail byl při tvorbě zákona podrobně projednán, a to z hledisek, které uvádíte.

Povinnost orgánů veřejné správy předat na příslušné místo jiná podání představuje opatření, které má chránit občana, neznalého přesné organizace veřejné správy, před škodami, které by mu z této neznalosti mohly vzniknout. Zvítězil názor, že přístup k informacím nepředstavuje právo, jehož okamžité nenaplnění přinese okamžitou škodu žadateli. Jde o právo více spojené s principy fungování demokratického státu, než s praktickými okamžitými dopady do života jednotlivců.

Proto se neuložilo orgánům veřejné správy poskytovat pomoc ve zjištění „informační“ příslušnosti. Navíc množství „informačních“ příslušností je nepochybně řádově větší než množství „rozhodovacích“ příslušností, takže chtít po úřadech, aby zjišťovaly, kde určitou informaci lze získat, by bylo (alespoň v některých případech) nepřiměřené a mohlo by vést ke zneužití veřejné správy.

Je třeba si také uvědomit, že okruh „povinných subjektů“ dle InfZ je mnohonásobně širší než okruh správních orgánů. Vždyť zahrnuje například vysoké školy, Českou televizi, Akademii věd, příspěvkové organizace a dokonce i obchodní organizace zřízené státem či obcemi. V takto široké paletě by bylo nemožné realizovat „postoupení na příslušné místo“.

KONTROLNÍ PROTOKOLY ÚŘADU PRÁCE U ZAMĚSTNAVATELE

106. Má odborová organizace podle zákona 106 právo na kopie kontrolních protokolů úřadu práce, které jsou uloženy u zaměstnavatele (základní škola)? Jsou zde nějaká omezení?

Základní škola je povinným subjektem dle zákona č. 106/1999 Sb. (InfZ). Je povinna na žádost kohokoliv, tedy i odborové organizace, poskytovat všechny informace, které má, vyjma výslovně zákonem chráněných.

Uvedené informace – tedy informace obsažené v kontrolních protokolech o kontrole vykonané úřadem práce, nemají obecně povahu chráněných informací. Ustanovení § 11 odst. 3 se na danou situaci nevztahuje, protože kontrolní činnost nevykonával povinný subjekt (škola).

Z poskytnutí tedy podle § 12 InfZ vyloučí povinný subjekt jen chráněné informace. Zde by mohlo jít s nejvyšší pravděpodobností jen o osobní údaje, tedy například o takovou pasáž, kde kontrolní protokol uvádí konkrétní osobu ve spojení s nějakými dalšími jejími osobními údaji (o osobní údaj by nešlo v případě pouhého uvedení jmen, například prostého uvedení jmen osob ve škole zaměstnanců, pokud tyto údaje již byly předtím nějakým způsobem zveřejněny, například na webu školy apod.).

Přitom je třeba vzít v potaz to, že údaje o úřední činnosti osob v úředním postavení (zde tedy např. ředitele a učitelů) nepoživají ochrany osobních údajů. Nelze tedy odepřít např. údaj o kontrolním zjištění vztahujícím se k pracovní činnosti uvedených osob.

Žádost požaduje poskytnutí formou kopii. Povinný subjekt je povinen této žádosti vyhovět, a v souladu s výše uvedeným § 12 tedy poskytne kopie protokolů tak, že v nich znečitelní chráněné osobní údaje (zakrytím při kopírování apod.).

Ostatní

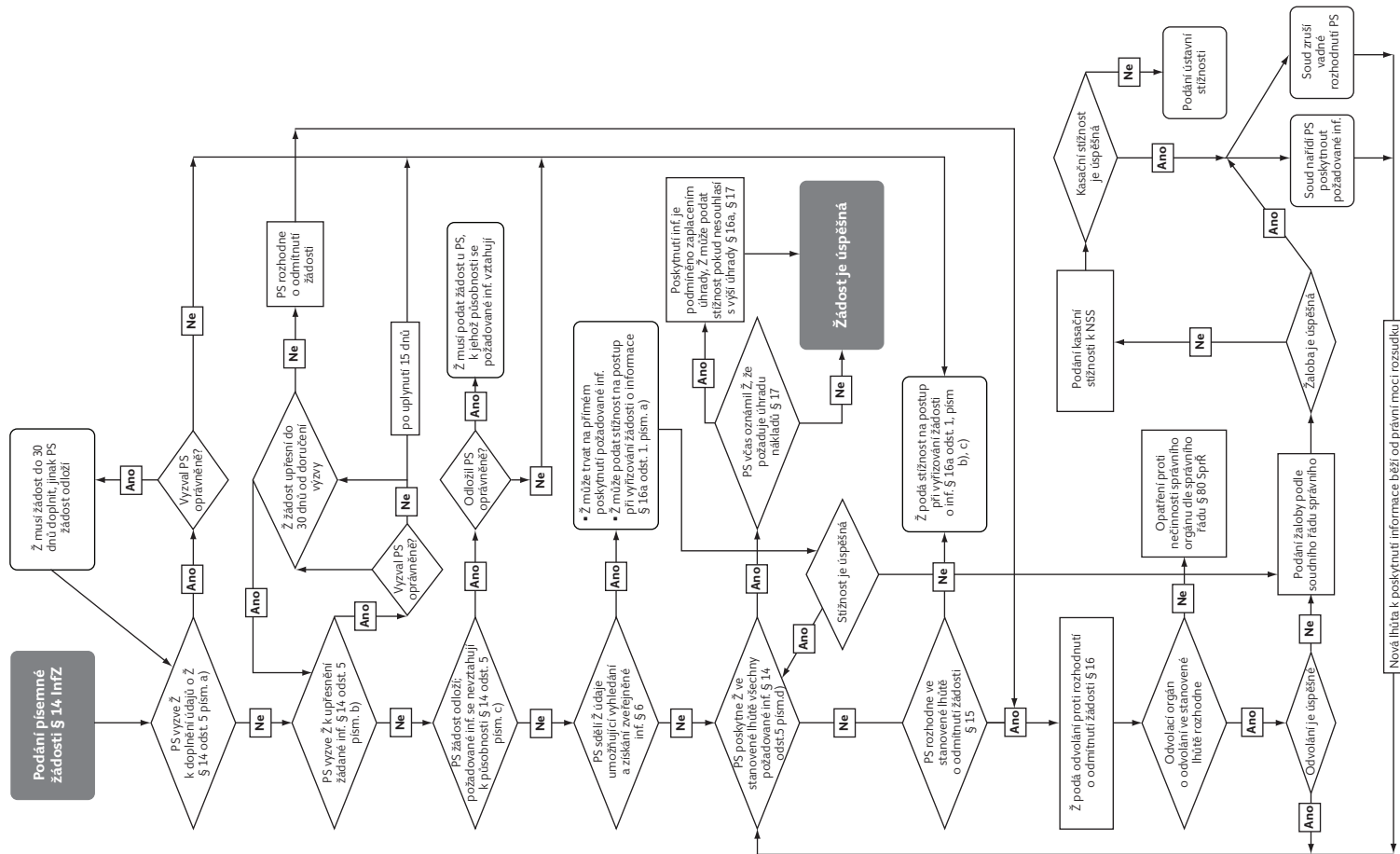
VÝVOJOVÝ DIAGRAM PODÁNÍ PÍSEMNÉ ŽÁDOSTI

Ž = žadatel

PS = povinný subjekt

inf. = informace

Není-li uvedeno jinak, jde o ustanovení zákona o svobodě informací č. 106/99 Sb.

Vývojový diagram podání písemné žádosti

ZÁKON 106/1999 SB.

ze dne 11. května 1999

o svobodném přístupu k informacím

Změna: 101/2000 Sb.

Změna: 159/2000 Sb.

Změna: 39/2001 Sb.

Změna: 413/2005 Sb.

Změna: 61/2006 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ**§ 1****Účel zákona**

Zákon Tento zákon zpracovává příslušný předpis Evropských společenství¹⁾ a upravuje pravidla pro poskytování informací a dále upravuje podmínky práva svobodného přístupu k těmto informacím a stanoví základní podmínky, za nichž jsou informace poskytovány.

§ 2**Povinnost poskytovat informace**

(1) Povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky.

(2) Povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických

nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.

(3) Zákon se nevztahuje na poskytování osobních údajů a informací podle zvláštního právního předpisu,²⁾ které jsou předmětem průmyslového vlastnictví,^{1a)} a dalších informací, pokud zvláštní zákon^{1b)} upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací.

(4) Povinnost poskytovat informace se netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.

§ 3**Základní pojmy**

(1) Žadatelem pro účel tohoto zákona je každá fyzická i právnická osoba, která žádá o informaci.

(2) Možností dálkového přístupu pro účel tohoto zákona je přístup k informacím neomezeného okruhu žadatelů pomocí telekomunikačního zařízení²⁾ (například prostřednictvím sítě internet) nebo služby elektronických komunikací.²⁾

(3) Informací se pro účely tohoto zákona rozumí jakýkoliv obsah nebo jeho část v jakémkoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního.

(4) Informací podle tohoto zákona není počítačový program.

(5) Zveřejněnou informací pro účel tohoto zákona je taková informace, která může být vždy znovu vyhledána a získána, zejména vydaná tiskem nebo na jiném nosiči dat umožňujícím zápis a uchování informace, vystavená na úřední desce, s možností dálkového přístupu nebo umístěná ve ve-

řejně v knihovně poskytující veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona.^{2a)}

(6) Doprovodnou informací pro účel tohoto zákona je taková informace, která úzce souvisí s požadovanou informací (například údaj informace o její existenci, původu, počtu, důvodu odepření, době, po kterou důvod odepření trvá a kdy bude znovu přezkoumán, a dalších důležitých rysech).

§ 4

Poskytování informací

(1) Povinné subjekty poskytují informace žadateli na základě žádosti nebo zveřejněním.

(2) Informace poskytovaná zveřejněním se poskytuje ve všech formátech a jazycích, ve kterých byla vytvořena. Pokud je taková informace zveřejněna v elektronické podobě, musí být zveřejněna i ve formátu, jehož specifikace je volně dostupná a použití uživatelem není omežováno.

(3) Je-li informace poskytována na základě žádosti, poskytuje se ve formátech a jazycích podle obsahu žádosti o poskytnutí informace, pokud tento zákon nestanoví jinak. Povinné subjekty nejsou povinny měnit formát nebo jazyk informace, pokud by taková změna byla pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěží; v tomto případě vyhoví povinný subjekt žádosti tím, že poskytne informaci ve formátu nebo jazyce, ve kterých byla vytvořena.

(4) Pokud je požadovaná informace součástí většího celku a její vynětí by bylo pro povinný subjekt nepřiměřenou zátěží, poskytne povinný subjekt takový celek v souladu s tímto zákonem.

(5) Pokud je to možné s přihlédnutím k povaze podané žádosti a způsobu záznamu požadované informace, poskytnou povinné subjekty informaci v elektronické podobě.

§ 5

Zveřejňování informací

(1) Každý povinný subjekt musí pro informování veřejnosti ve svém sídle a svých úřadovnách zveřejnit na místě, které je všeobecně přístupné, jakož i umožnit porovnání jejich kopie, tyto informace:

- a) důvod a způsob založení povinného subjektu, včetně podmínek a principů, za kterých provozuje svoji činnost,
- b) popis své organizační struktury, místo a způsob, jak získat příslušné informace, kde lze podat žádost či stížnost, předložit návrh, podnět či jiné dožádání anebo obdržet rozhodnutí o právech a povinnostech osob,
- c) místo, lhůtu a způsob, kde lze podat opravný prostředek proti rozhodnutí rozhodnutím povinného subjektu o právech a povinnostech osob, a to včetně výslovného uvedení požadavků, které jsou v této souvislosti kladeny na žadatele, jakož i popis postupů a pravidel, které je třeba dodržovat při těchto činnostech, a název označení příslušného formuláře a způsob a místo, kde lze takový formulář získat,
- d) postup, který musí povinný subjekt dodržovat při vyřizování všech žádostí, návrhů i jiných dožádání občanů, a to včetně příslušných lhůt, které je třeba dodržovat,
- e) přehled nejdůležitějších předpisů, podle nichž povinný subjekt zejména jedná a rozhoduje, které stanovují právo žádat informace a povinnost poskytovat informace a které upravují další práva občanů ve vztahu k povinnému subjektu, a to včetně informace, kde a kdy jsou tyto předpisy poskytnuty k nahlédnutí,
- f) sazebník úhrad za poskytování informací,
- g) výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti v oblasti poskytování informací (§ 18),
- h) výhradní licence poskytnuté podle § 14a odst. 4,

i) usnesení nadřízeného orgánu o výši úhrad vydaná podle § 16a odst. 7,

j) adresu elektronické podatelny.

(2) Povinné subjekty jsou ve svém sídle povinny zveřejňovat informace uvedené v odstavci 1 též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Tato povinnost se nevztahuje na povinné subjekty, které jsou pouze fyzickými osobami: v úředních hodinách zpřístupnit

a) právní předpisy vydávané v rámci jejich působnosti,

b) seznamy hlavních dokumentů, zejména koncepční, strategické a programové povahy, které mohou být poskytnuty podle tohoto zákona včetně případných návrhů licenčních smluv 2b) podle § 14a,

a to tak, aby do nich mohl každý nahlédnout a pořídit si opis, výpis nebo kopii.

(3) Do 15 dnů od poskytnutí informací na žádost povinný subjekt tyto informace zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup. O informacích, poskytnutých v jiné než elektronické podobě, nebo mimořádně rozsáhlých elektronicky poskytnutých informacích postačí zveřejnit doprovodnou informaci vyjadřující jejich obsah.

(4) Povinné subjekty jsou povinny zveřejňovat informace uvedené v odstavci 1 a 2 též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Tato povinnost se nevztahuje na povinné subjekty, které jsou pouze fyzickými osobami. V případě informací uvedených v odstavci 2 písm. a) postačuje ke splnění této povinnosti uvedení odkazu na místo, kde jsou tyto informace již zveřejněny způsobem umožňujícím dálkový přístup. Strukturu zveřejňovaných informací stanoví prováděcí právní předpis.

(5) Povinné subjekty, které vedou a spravují registry, evidence, seznamy nebo rejstříky obsahující informace, které jsou na základě zvláštního zákona každému přístupné, jsou tyto informace povinny zveřejňovat v přehledné

formě způsobem umožňujícím i dálkový přístup. Na tyto subjekty se pro tento účel nevztahuje povinnost zamezit sdružování informací podle zvláštního právního předpisu.^{3a)}

(6) Povinnost zveřejnit informace podle odstavců 4 a 5 splní povinný subjekt tím, že je způsobem umožňujícím dálkový přístup bez zbytečného odkladu zpřístupní správci portálu veřejné správy nebo mu je předá. Formu a datový formát zpřístupňovaných a předávaných informací stanoví prováděcí právní předpis.

(7) Povinný subjekt může informace podle odstavce 1 zveřejnit i dalšími způsoby a s výjimkami uvedenými v tomto zákoně může zveřejnit i další informace.

§ 6

Povinnost odkázat na zveřejněnou informaci

(1) Pokud žádost o poskytnutí informace směřuje k poskytnutí zveřejněné informace, může povinný subjekt co nejdříve, nejpozději však do sedmi dnů, místo poskytnutí informace sdělit žadateli údaje umožňující vyhledání a získání zveřejněné informace.

(2) Pokud žadatel trvá na přímém poskytnutí zveřejněné informace, povinný subjekt mu ji poskytne.

§ 7

Ochrana utajovaných informací

Je-li požadovaná informace v souladu s právními předpisy⁴⁾ označena za utajovanou informaci, k níž žadatel nemá oprávněný přístup, povinný subjekt ji neposkytne.

§ 8**zrušen****§ 8a**

Informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu.^{4a)}

§ 8b**Příjemci veřejných prostředků**

(1) Povinný subjekt poskytne základní osobní údaje^{4b)} o osobě, které poskytl veřejné prostředky.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na poskytování veřejných prostředků podle zákonů v oblasti sociální, poskytování zdravotní péče, hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti, státní podpory stavebního spoření a státní pomoci při obnově území^{4c)}

(3) Základní osobní údaje podle odstavce 1 se poskytnou pouze v tomto rozsahu: jméno, příjmení, rok narození, obec, kde má příjemce trvalý pobyt, výše, účel a podmínky poskytnutých veřejných prostředků.

§ 9**Ochrana obchodního tajemství**

(1) Pokud je požadovaná informace označena za obchodní tajemství, obchodním tajemstvím,⁶⁾ povinný subjekt ji neposkytne.

(2) Při poskytování informace, která se týká používání veřejných prostředků státního rozpočtu, rozpočtu územního celku nebo fondu zřízeného zákonem⁷⁾ anebo nakládání s majetkem těchto subjektů, se nepovažuje poskytnutí informace o rozsahu a příjemci těchto prostředků za porušení obchodního tajemství.

§ 10**Ochrana důvěrnosti majetkových poměrů**

Informace o majetkových poměrech osoby, která není povinným subjektem, získané na základě zákonů o daních, poplatcích, penzijním nebo zdravotním pojištění anebo sociálním zabezpečení⁸⁾ povinný subjekt podle tohoto zákona neposkytne.

§ 11**Další omezení práva na informace**

(1) Povinný subjekt může omezit poskytnutí informace, pokud:

- a) se vztahuje výlučně k vnitřním pokynům a personálním předpisům povinného subjektu, **nebo**
- b) jde o novou informaci, která vznikla při přípravě rozhodnutí povinného subjektu, pokud zákon nestanoví jinak; to platí jen do doby, kdy se příprava ukončí rozhodnutím.

(2) Povinný subjekt informaci neposkytne, pokud:

- a) jde o informaci vzniklou bez použití veřejných prostředků, která byla předána osobou, již takovouto povinnost zákon neukládá, pokud nesdělila, že s poskytnutím informace souhlasí,
- b) ji zveřejňuje na základě zvláštního zákona⁹⁾ a v předem stanovených pravidelných obdobích až do nejbližšího následujícího období, **nebo**
- c) by tím byla porušena ochrana duševního vlastnictví stanovená zvláštním předpisem¹⁰⁾ práv třetích osob k předmětu práva autorského.^{2b)}

(3) Při poskytování informací Informace, které získal povinný subjekt od třetí osoby k při plnění úkolů v rámci kontrolní, dozorové, dohledové nebo obdobné činnosti prováděné na základě zvláštního zákona právního předpisu,¹¹⁾ podle kterého by se na ně vztahuje povinnost mlčenlivosti anebo

jiný postup chránící je před zveřejněním nebo zneužitím, avšak které lze poskytnout podle tohoto zákona, se neposkytují. Povinný subjekt poskytne povinný subjekt jen pouze ty informace, které přímo souvisí s plněním při plnění těchto úkolů vznikly jeho úkolu činností.

(4) Povinné subjekty dále neposkytnou informace o

- a) probíhajícím trestním řízením,
- b) rozhodovací činnosti soudů s výjimkou pravomocných rozsudků,
- c) plnění úkolů zpravodajských služeb,¹²⁾
- d) přípravě, průběhu a projednávání výsledků kontrol v orgánech Nejvyššího kontrolního úřadu,
- e) činnosti příslušné organizační složky ministerstva financí podle zvláštního právního předpisu.^{12a)}

Ustanovení zvláštních zákonů¹³⁾ o poskytování informací v uvedených oblastech tím nejsou dotčena.

(5) Povinný subjekt neposkytne informaci, která je předmětem ochrany práva autorského nebo práv souvisejících s právem autorským (dále jen „právo autorské“),^{2b)} je-li v držení

- a) provozovatelů rozhlasového nebo televizního vysílání, kteří toto vysílání provozují na základě zvláštních právních předpisů,^{13a)}
- b) škol a školských zařízení, které jsou součástí vzdělávací soustavy podle školského zákona^{13b)} a podle zákona o vysokých školách,^{13c)}
- c) knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby podle knihovního zákona,^{2a)}
- d) Akademie věd České republiky a dalších veřejných institucí, které jsou příjemci nebo spolupříjemci podpory výzkumu a vývoje z veřejných prostředků podle zákona o podpoře výzkumu a vývoje,^{13d)} nebo

- e) kulturních institucí hospodařících s veřejnými prostředky, jako jsou muzea, galerie, divadla, orchestry a další umělecké soubory.

Poskytování těchto informací v souladu se zvláštními předpisy tím není dotčeno.

§ 12

Podmínky omezení

Všechna omezení práva na informace provede povinný subjekt tak, že poskytne požadované informace včetně doprovodných informací po vyloučení těch informací, u nichž to stanoví zákon. Právo odepřít informaci trvá pouze po dobu, po kterou trvá důvod odepření. V odůvodněných případech povinný subjekt ověří, zda důvod odepření trvá.

§ 13

Žádost o poskytnutí informace

(1) Žádost o poskytnutí informace se podává ústně nebo písemně, a to i prostřednictvím telekomunikačního zařízení sítě nebo služby elektronických komunikací.

(2) Není-li žadateli na ústně podanou žádost informace poskytnuta anebo nepovažuje-li žadatel informaci poskytnutou na ústně podanou žádost za dostačující, je třeba podat žádost písemně.

(3) Ustanovení § 14 až 16 a § 18 platí pouze pro žádosti podané písemně.

§ 14

Postup při podávání a vyřizování písemných žádostí o poskytnutí informace

(1) Žádost je podána dnem, kdy ji obdržel povinný subjekt. Sečtení žadatele, že trvá na poskytnutí informace podle § 6 odst. 2), se považuje za nové podání žádosti.

(2) Ze žádosti Z podání musí být zřejmé, kterému povinnému subjektu je určeno určena, a že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona, kdo jej činí. U podání prostřednictvím telekomunikačního zařízení²⁷⁾ musí být uvedena rovněž příslušná identifikace žadatele (například elektronická adresa). Neobsahuje-li žádost tyto údaje, není žádost podáním ve smyslu tohoto zákona, žádost se odloží. Fyzická osoba uvede v žádosti jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu nebo, není-li přihlášena k trvalému pobytu, adresu bydliště a adresu pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště. Právník osoba uvede název, identifikační číslo, adresu sídla a adresu pro doručování, liší-li se od adresy sídla. Adresou pro doručování se rozumí též elektronická adresa.

(3) Povinný subjekt posoudí obsah žádosti a:

(3) Je-li žádost učiněna elektronicky, musí být podána prostřednictvím elektronické podatelny^{13e)} povinného subjektu, pokud ji povinný subjekt zřídil. Pokud adresa elektronické podatelny není zveřejněna, postačí podání na jakoukoliv elektronickou adresu povinného subjektu.

(4) Neobsahuje-li žádost náležitosti podle odstavce 2 věty první a adresu pro doručování, případně není-li elektronická žádost podána podle odstavce 3, není žádostí ve smyslu tohoto zákona.

(5) Povinný subjekt posoudí žádost a:

a) brání-li nedostatek údajů o žadateli podle odstavce 2 postupu vyřízení žádosti o informaci podle tohoto zákona, zejména podle § 14a nebo 15, vyzve žadatele ve lhůtě do 7 dnů ode dne podání žádosti, aby žádost doplnil; nevyhoví-li žadatel této výzvě do 30 dnů ode dne jejího doručení, žádost odloží,

a b) v případě, že je žádost nesrozumitelná, není zřejmé, jaká informace je požadována, nebo je formulována příliš obecně, vyzve žadatele ve lhůtě do sedmi dnů od podání žádosti, aby žádost upřesnil, neupřesní-li žadatel žádost do 30 dnů ode dne doručení výzvy, rozhodne o odmítnutí žádosti,

b c) v případě, že požadované informace se nevztahují k jeho působnosti, žádost odloží a tuto odůvodněnou skutečnost sdělí do tří dnů 7 dnů ode dne doručení žádosti žadateli,

e) poskytne požadovanou informaci ve lhůtě nejpozději do 15 dnů od přijetí podání nebo od upřesnění žádosti podle písmena a), a to písemně, nahlédnutím do spisu, včetně možnosti pořídit kopii, nebo na paměťových médiích:

d) nerozhodne-li podle § 15, poskytne informaci v souladu se žádostí ve lhůtě nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění; je-li zapotřebí licence podle § 14a, předloží v této lhůtě žadateli konečnou licenční nabídku.

4 (6) O postupu při poskytování informace se pořídí záznam.

5 (7) Lhůtu pro poskytnutí informace je možné podle odstavce 5 písm. d) může povinný subjekt prodloužit ze závažných důvodů, nejvýše však o deset dní. Závažnými důvody jsou:

- vyhledání a sběr požadovaných informací v jiných úřadovnách, které jsou oddělené od úřadovny vyřizující žádost,
- vyhledání a sběr objemného množství oddělených a odlišných informací požadovaných v jedné žádosti,
- konzultace s jiným povinným subjektem, který má závažný zájem na rozhodnutí o žádosti, nebo mezi dvěma nebo více složkami povinného subjektu, které mají závažný zájem na předmětu žádosti.

Žadatel musí být o prodloužení lhůty i o jeho důvodech vždy prokazatelně informován, a to včas před uplynutím lhůty pro poskytnutí informace.

§ 14a

Některá ustanovení o licenční nebo podlicenční smlouvě při poskytování informací

(1) Má-li být informace, která je předmětem ochrany práva autorského,^{2b)} poskytnuta na základě licenční nebo podlicenční smlouvy a majetková práva k předmětu ochrany práva autorského vykonává povinný subjekt, který není uveden v § 11 odst. 5, postupuje se ve věcech neupravených tímto zákonem podle autorského zákona.^{2b)}

(2) Odměna za oprávnění informaci užít nesmí být vyšší než úhrada podle § 17, nestanoví-li jinak zvláštní právní předpis nebo licenční smlouva mezi povinným subjektem a tím, kdo právo nakládat s předmětem práva autorského na povinný subjekt převedl.

(3) Podmínky poskytnutí informace v licenční nebo podlicenční smlouvě (dále jen „licenční smlouva“) musí umožňovat další užití informace žadatelem v souladu se žádostí, pokud tento zákon nestanoví jinak. Licence nebo podlicence (dále jen „licence“) se poskytuje jako nevýhradní, s výjimkou případů podle odstavce 4.

(4) Povinný subjekt může poskytnout výhradní licenci pouze tehdy, je-li výhradní licence pro další šíření poskytované informace nezbytná a je-li to ve veřejném zájmu. Poskytne-li povinný subjekt výhradní licenci podle věty první, přezkoumá alespoň každé 3 roky trvání důvodů, na základě kterých byla výhradní licence poskytnuta.

(5) Povinný subjekt zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup vzor licenční smlouvy, která může být žadatelem přizpůsobena konkrétní žádosti a použita jako návrh na uzavření licenční smlouvy.

(6) Na ustanovení licenčních smluv uzavřených při poskytování informací podle tohoto zákona se nevztahuje ochrana obchodního tajemství.

§ 15

Rozhodnutí

(1) Pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá o tom ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí, s výjimkou případů, kdy se žádost odloží podle § 14 odst. 2 nebo podle § 14 odst. 3 písm. b). Je-li povinným subjektem obec, vydává rozhodnutí obecní úřad.

(2) Rozhodnutí musí obsahovat označení povinného subjektu, číslo jednací a datum vydání rozhodnutí, označení příjemce rozhodnutí, výrok s uvedením právních předpisů, podle nichž bylo rozhodováno, odůvodnění každého omezení práva na informace, poučení o místu, době a formě podání opravného prostředku, vlastnoruční podpis pověřeného pracovníka povinného subjektu s uvedením jména, příjmení a funkce.

(3) Rozhodnutí se doručuje do vlastních rukou žadatele.

(4) Jestliže orgán ve lhůtě pro vyřízení žádosti neposkytl informace či nevydal rozhodnutí podle § 15 odst. 1, má se za to, že vydal rozhodnutí, kterým informace odepřel. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne, kdy uplynula lhůta pro vyřízení žádosti.

§ 15

Rozhodnutí o odmítnutí žádosti

(1) Pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, popřípadě o odmítnutí části žádosti (dále jen „rozhodnutí o odmítnutí žádosti“), s výjimkou případů, kdy se žádost odloží.

(2) Pokud nebylo žádosti vyhověno z důvodů ochrany obchodního tajemství podle § 9 nebo ochrany práv třetích osob k předmětu práva autorského podle § 11 odst. 2 písm. c), musí být v odůvodnění rozhodnutí uvedeno, kdo vykonává právo k tomuto obchodnímu tajemství nebo kdo vykonává majet-

ková práva k tomuto předmětu ochrany práva autorského, je-li tato osoba povinnému subjektu známa.

§ 16

Odvolání

(1) Proti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti lze podat odvolání ve lhůtě do 15 dnů od doručení rozhodnutí nebo od marného uplynutí lhůty pro vyřízení žádosti v případě uvedeném v § 15 odst. 4. Odvolání se podává u povinného subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat.

(2) Povinný subjekt předloží odvolání spolu se spisovým materiálem nadřízenému orgánu ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení odvolání.

(3) Nadřízený orgán rozhodne o odvolání do 15 dnů ode dne předložení odvolání povinným subjektem. Lhůta pro rozhodnutí o rozkladu je 15 pracovních dnů ode dne doručení rozkladu povinnému subjektu. Lhůtu nelze prodloužit.

(4) Při soudním přezkumu rozhodnutí o odvolání na základě žaloby podle zvláštního právního předpisu soud přezkoumá, zda jsou dány důvody pro odmítnutí žádosti. Nejsou-li žádné důvody pro odmítnutí žádosti, soud zruší rozhodnutí o odvolání a rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti a povinnému subjektu nařídí požadované informace poskytnout.

(2) O odvolání proti rozhodnutí povinného subjektu rozhoduje povinný subjekt nejbližší vyššího stupně nadřízený povinnému subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat. Jde-li o rozhodnutí obecního úřadu, které se týká informací ve věcech samostatné působnosti obce, rozhoduje o odvolání obecní rada, pokud obecní zastupitelstvo nestanoví, že rozhoduje jiný orgán obce. V ostatních případech rozhoduje o odvolání ten, kdo stojí v čele povinného subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat, a je oprávněn za něj jednat.

(3) Odvolací orgán rozhodne o odvolání do 15 dnů od předložení odvolání povinným subjektem. Jestliže v uvedené lhůtě o odvolání nerozhodl, má se za to, že vydal rozhodnutí, kterým odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil; za den doručení tohoto rozhodnutí se považuje den následující po uplynutí lhůty pro vyřízení odvolání.

(4) Proti rozhodnutí o odvolání se nelze odvolat.

(5) Proti rozhodnutí ústředního orgánu státní správy o odmítnutí žádosti lze podat rozklad, o kterém rozhoduje vedoucí ústředního orgánu státní správy. Ustanovení odstavců 1, 3 a 4 platí pro rozklad obdobně.

(6) Rozhodnutí o odmítnutí žádosti je přezkoumatelné soudem podle zvláštního zákona.¹⁴⁷

§ 16a

Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace

(1) Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace (dále jen „stížnost“) může podat žadatel,

- a) který nesouhlasí s vyřízením žádosti způsobem uvedeným v § 6,
- b) kterému po uplynutí lhůty podle § 14 odst. 5 písm. d) nebo § 14 odst. 7 nebyla poskytnuta informace nebo předložena konečná licenční nabídka a nebylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti,
- c) kterému byla informace poskytnuta částečně, aniž bylo o zbytku žádosti vydáno rozhodnutí o odmítnutí, nebo
- d) který nesouhlasí s výší úhrady sdělené podle § 17 odst. 3 nebo s výší odměny podle § 14a odst. 2, požadovanými v souvislosti s poskytováním informací.

(2) Stížnost lze podat písemně nebo ústně; je-li stížnost podána ústně a nelze-li ji ihned vyřídit, sepíše o ní povinný subjekt písemný záznam.

(3) Stížnost se podává u povinného subjektu, a to do 30 dnů ode dne

- a) doručení sdělení podle § 6, § 14 odst. 5 písm. c) nebo § 17 odst. 3,
- b) uplynutí lhůty pro poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písm. d) nebo § 14 odst. 7.

(4) O stížnosti rozhoduje nadřízený orgán.

(5) Povinný subjekt předloží stížnost spolu se spisovým materiálem nadřízenému orgánu do 7 dnů ode dne, kdy mu stížnost došla, pokud v této lhůtě stížnosti sám zcela nevyhoví tím, že poskytne požadovanou informaci nebo konečnou licenční nabídku, nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

(6) Nadřízený orgán při rozhodování o stížnosti podle odstavce 1 písm. a), b) nebo c) přezkoumá postup povinného subjektu a rozhodne tak, že

- a) postup povinného subjektu potvrdí,
- b) povinnému subjektu přikáže, aby ve stanovené lhůtě, která nesmí být delší než 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí nadřízeného orgánu, žádost vyřídil, případně předložil žadateli konečnou licenční nabídku, nebo
- c) usnesením věc převezme a informaci poskytne sám nebo vydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti; tento postup nelze použít vůči orgánům územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti.

(7) Nadřízený orgán při rozhodování o stížnosti podle odstavce 1 písm. d) přezkoumá postup povinného subjektu a rozhodne tak, že

- a) výši úhrady nebo odměny potvrdí,
- b) výši úhrady nebo odměny sníží; tento postup nelze použít vůči orgánům územních samosprávných celků při výkonu samostatné působnosti, nebo

- c) povinnému subjektu přikáže, aby ve stanovené lhůtě, která nesmí být delší než 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí nadřízeného orgánu, zjednal nápravu, jde-li o úhradu nebo odměnu za poskytnutí informace územním samosprávným celkem v samostatné působnosti.

(8) Nadřízený orgán o stížnosti rozhodne do 15 dnů ode dne, kdy mu byla předložena.

(9) Rozhodnutí podle odstavců 6 a 7 se oznamuje žadateli a povinnému subjektu. Proti rozhodnutí vydanému podle odstavců 6 a 7 se nelze odvolat. Jde-li však o rozhodnutí podle odstavce 6 písm. c), nelze se odvolat pouze v případě, kdy rozhodl nadřízený orgán určený podle § 178 odst. 2 věty poslední správního řádu nebo podle § 20 odst. 5 tohoto zákona.

(10) Je-li poskytnuta informace podle odstavce 6 písm. c), žadatel může ve smyslu odstavce 1 písm. a) nebo c) postupovat obdobně.

§ 17

Hrazení nákladů

(1) Povinné subjekty jsou v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli. Povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.

(2) Žadateli musí být na jeho žádost potvrzena předpokládaná výše úhrady nákladů.

(3) Povinný subjekt může podmínit vydání informací zaplacením úhrady nebo zálohy.

(2) Pokud byla v licenční smlouvě sjednána odměna, nelze požadovat úhradu nákladů.

(3) V případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena.

(4) Nesplní-li povinný subjekt vůči žadateli oznamovací povinnost podle odstavce 3, ztrácí nárok na úhradu nákladů.

(5) Poskytnutí informace podle odstavce 3 je podmíněno zaplacením požadované úhrady. Pokud žadatel do 60 dnů ode dne oznámení výše požadované úhrady úhradu nezaplatí, povinný subjekt žádost odloží. Po dobu vyřizování stížnosti proti výši požadované úhrady lhůta podle věty druhé neběží.

(6) Úhrada je příjmem povinného subjektu.

§ 18

Výroční zpráva

(1) Každý povinný subjekt musí vždy do 1. března zveřejnit výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti v oblasti poskytování informací podle tohoto zákona obsahující následující údaje:

- a) počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti,
- b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí,
- c) opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení,

d) výsledky řízení o sankcích za nedodržování tohoto zákona bez uvážení osobních údajů,

d) výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence,

e) počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení,

f) další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona.

(2) Pokud má povinný subjekt zvláštním zákonem uloženou povinnost předkládat veřejnou výroční zprávu obsahující informace o jeho činnosti, začleňuje údaje podle odstavce 1 písm. a) až e) začleňuje do této výroční zprávy jako její samostatnou část s názvem „Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím“.

§ 19

Umožnění přístupu k informacím nebo poskytnutí informací za podmínek a způsobem stanoveným tímto zákonem není porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost uložené zvláštními zákony.¹⁵⁾

ČÁST DRUHÁ

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 20

(1) Povinnost uvedená v § 5 odst. 2 nastává dnem 1. ledna 2001. Pro obce, které nejsou městy,¹⁶⁾ povinnost podle § 5 odst. 2 nastává dnem 1. ledna 2002.

(2) Povinnost uvedená v § 5 odst. 3 nastává dnem 1. ledna 2002.

(3) Lhůta pro poskytnutí informace [§ 14 odst. 3 písm. c)] a prodloužení této lhůty (§ 14 odst. 5) se v prvních 12 měsících od účinnosti zákona prodlužují na dvojnásobek, a dalších 12 měsíců se prodlužují o polovinu.

(4) Pokud tento zákon nestanoví jinak, vztahuje se na počítání lhůt a na řízení použijí se při postupu podle tohoto zákona § 15 a 16 správní řád,¹⁷⁷⁾ s výjimkou ustanovení o obnově řízení a o přezkoumávání rozhodnutí mimo odvolací řízení

- a) pro rozhodnutí o odmítnutí žádosti,
- b) pro odvolací řízení a
- c) v řízení o stížnosti pro počítání lhůt, doručování a náklady řízení

ustanovení správního řádu;¹⁷⁷⁾ dále se při postupu podle tohoto zákona použijí ustanovení správního řádu o základních zásadách činnosti správních orgánů, ustanovení o ochraně před nečinností a ustanovení § 178; v ostatním se správní řád nepoužije.

(5) Nelze-li podle § 178 správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti ten, kdo stojí v čele povinného subjektu.

(6) Informace, které se týkají přenesené působnosti územního samosprávného celku, poskytují orgány územního samosprávného celku v přenesené působnosti.

§ 21

(1) Vláda vydá nařízení, kterým upraví součinnost orgánů státní správy s obcemi při zajišťování povinností obcí podle § 5 tohoto zákona.

(2) Vláda stanoví nařízením zásady stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací.

(3) Ministerstvo informatiky stanoví vyhláškou

- a) strukturu informací zveřejňovaných o povinném subjektu podle § 5 odst. 1 a 2 způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- b) osnovu popisu postupů podle § 5 odst. 1 písm. d),
- c) formu a datový formát údajů pro zpřístupnění nebo předání informací podle § 5 odst. 6.

§ 22

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2000.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.

Vybraná ustanovení novel

Čl. II zákona č. 61/2006 Sb.

Přechodná ustanovení

1. Pro vyřízení žádostí, které povinný subjekt obdržel přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí dosavadní právní předpisy.

2. Licenční nebo podlicenční smlouvy, jimiž byla poskytnuta výhradní licence týkající se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a které byly uzavřeny přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pozbývají účinnosti uplynutím sjednané doby, nejdéle však 31. prosince 2008.

Poznámky

- 1) Například zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí.
- 1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru.
- 1a) Například zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách), ve znění zákona č. 501/2004 Sb.
- 1b) Například zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, a zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- 2) § 1 odst. 4 písm. a) zákona č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích, ve znění zákona č. 150/1992 Sb.
- 2) § 2 písm. h) a n) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích).
- 2a) Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění zákona č. 1/2005 Sb.
- 2b) Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění zákona č. 81/2005 Sb.
- 3) zákon č. 53/1959 Sb., o jednotné soustavě knihoven (knihovnický zákon), ve znění zákona č. 425/1990 Sb.
- 3a) § 5 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

- 4) Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.
- 4a) Například § 11 až 16 občanského zákoníku, § 5 a 10 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.
- 4b) § 5 odst. 2 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb.
- 4c) Například zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 12/2001 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou a o změně zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů (zákon o státní pomoci při obnově území).
- 6) § 17 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
- 7) Například zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky, ve znění zákona č. 334/1992 Sb., zákon č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 472/1992 Sb., o Státním fondu tržní regulace v zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.
- 8) Například § 24 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, § 23 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, § 14 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, § 24a zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.
- 9) Například zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.
- 10) Například zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- 11) Například zákon č. 552/1991 Sb., státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní

Zákon 106/1999 Sb.

Poznámky

inspekci, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci, ve znění zákona č. 83/1998 Sb., zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 15/1998 Sb., o zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, zákon č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, o změně a doplnění některých zákonů a některých dalších předpisů, ve znění zákona č. 40/1995 Sb., zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění zákona č. 286/1995 Sb., zákon č. 389/1991 Sb., o státní správě ochrany ovzduší a poplatcích za jeho znečišťování.

12) § 5 a 8 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách, ve znění zákona č. 118/1995 Sb.

12a) Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

13) Například § 8a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění zákona č. 292/1993 Sb., § 45 zákona č. 166/1993 Sb.

13a) Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů.

13b) Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

13c) Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

13d) § 2 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje).

13e) § 2 písm. y) zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění zákona č. 440/2004 Sb.

14) § 247 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

15) Například zákon č. 15/1998 Sb., zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 6/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

16) Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

17) Zákon č. 500/2004 Sb., 71/1967 o správním řízení správní řád.

VYHLÁŠKA Č. 442/2006 SB. ZE DNE 31. SRPNA 2006,**kterou se stanoví struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup**

Ministerstvo informatiky stanoví podle § 21 odst. 3 písm. a) a b) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 61/2006 Sb., (dále jen „zákon“):

§ 1**Předmět úpravy**

Tato vyhláška stanoví strukturu informací zveřejňovaných o povinném subjektu ¹⁾ způsobem umožňujícím dálkový přístup včetně osnovy popisu postupů podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona.

§ 2**Struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu**

1) Povinný subjekt zveřejňuje informace ve struktuře, v pořadí, s označením a uvozovacím textem podle přílohy.

2) V případě územních samosprávných celků, jejichž součástí je více povinných subjektů, se informace zveřejňují pouze jednou.

§ 3**Osnova popisu postupů, které povinný subjekt dodržuje**

1) Povinný subjekt zveřejňuje popisy postupů podle osnovy uvedené v příloze č. 2. Popisy postupů zveřejňuje v pořadí, s číslem a uvozovacím textem podle přílohy č. 2.

¹⁾ § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 106/1999 Sb.

2) Popis postupu podle přílohy č. 2 zveřejňuje povinný subjekt tak, aby jej bylo možno zobrazit v rozsahu:

a) základních informací, které tvoří položky č. 3 až 8, 10 až 16, 28 a 29 osnovy popisu postupu,

b) rozšířených informací, které tvoří základní informace podle písmene a) a položky č. 9, 17, 19, 20, 23 a 24 osnovy popisu postupu,

c) úplných informací, a aby bylo možné tyto jednotlivé celky informací zobrazit samostatně.

§ 4**Účinnost**

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2007.

Ministryně: Ing. Běrová v. r.

Příloha 1: Struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu

STRUKTURA INFORMACÍ ZVEŘEJŇOVANÝCH O POVINNÉM SUBJEKTU

Označení a uvozovací text	Obsah položky	Poznámka
1. Název	Úplný název povinného subjektu	Uvádí se vždy bez zkratk.
2. Důvod a způsob založení	Důvod a způsob založení povinného subjektu, včetně podmínek a principů, za kterých provozuje svoji činnost.	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi. Jako textová informace se vždy uvádí zřizovatel, nadřízený orgán, ^{*)} případně další nadřízené úřady, pokud se liší přímé vedení od metodického.
3. Organizační struktura	Popis vnitřní organizační struktury povinného subjektu	Uvádí se jako textová informace, schéma nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi, včetně dalších informací o vnitřních útvarech (odborech a odděleních) povinného subjektu. Lze uvést také: <ul style="list-style-type: none"> a) seznam podřízených povinných subjektů (z hlediska podávání opravných prostředků) jako textovou informaci nebo hypertextový odkaz na internetové stránky s uvedenými informacemi, b) seznam zřizovaných nebo řízených rozpočtových, příspěvkových a jiných organizací, které jsou povinným subjektem zřízeny nebo jsou jakkoli pravidelně navázány na rozpočet povinného subjektu. Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi, případně s hypertextovým odkazem na internetové stránky příslušné organizace.

^{*)} § 20 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů § 178 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Vyhláška č. 442/2006 Sb.

Struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu

Označení a uvozovací text	Obsah položky	Poznámka
4. Kontaktní spojení	Kontaktní údaje povinného subjektu.	Uvádějí se rovněž kontaktní údaje jednotlivých vnitřních útvarů nebo pracovišť s upřesňujícími informacemi; to neplatí, vylučuje-li to zvláštní právní předpis.**)
4.1 Kontaktní poštovní adresa k doručování poštovních zásilek		<p>Adresa se uvádí ve struktuře</p> <ul style="list-style-type: none"> a) označení adresáta, pokud se liší od názvu povinného subjektu, uvedeného v bodě 1., b) název ulice nebo jiného veřejného prostranství, pokud se v daném místě užívají, číslo popisné (případně evidenční)/číslo orientační (pokud bylo přiděleno), c) název obce, části obce, pokud není součástí názvu adresní pošty, d) poštovní směrovací číslo přidělené povinnému subjektu nebo adresní poště a název adresní pošty. Lze uvést i kód adresy z územně-identifikačního registru ÚIR-ADR***) s hypertextovým odkazem. <p>V případě, že jako kontaktní poštovní adresa se používá poštovní příhrádka, uvádí se adresa ve struktuře</p> <ul style="list-style-type: none"> a) označení adresáta, pokud se liší od názvu povinného subjektu, uvedeného v bodě 1., b) údaj „poštovní příhrádka“ nebo jiný obdobný údaj doplněný číslem příhrádky, c) poštovní směrovací číslo přidělené povinnému subjektu nebo adresní poště a název adresní pošty.

***) Například zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

***) Registr adres všech stavebních objektů, které mají číslo popisné nebo evidenční, vedený v informačním systému veřejné správy.

Vyhláška č. 442/2006 Sb.

Struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu

Označení a uvozovací text	Obsah položky	Poznámka
4.2 Adresa úřadovny pro osobní návštěvu	Adresa všech úřadoven (pracovišť) určených pro osobní návštěvu povinného subjektu	Adresa se uvádí ve struktuře a) označení úřadovny (pracoviště), pokud se liší od názvu povinného subjektu, uvedeného v bodě 1., b) název ulice nebo jiného veřejného prostranství, pokud se v daném místě užívají, číslo popisné (případně evidenční)/číslo orientační, pokud bylo přiděleno, c) název obce, části obce apod. Lze uvést i kód adresy z územně-identifikačního registru ÚIR-ADR s hypertextovým odkazem.
4.3 Úřední hodiny	Úřední hodiny všech úřadoven (pracovišť) povinného subjektu určených pro osobní návštěvy.	
4.4 Telefonní čísla	Telefonní čísla povinného subjektu, případně jeho vnitřních útvarů a pracovišť.	Čísla se uvádějí bez mezinárodní předvolby. Vnitřní linka (bez provolby) se uvádí za lomítkem.
4.5 Čísla faxu	Čísla faxu povinného subjektu, případně jeho vnitřních útvarů a pracovišť.	Čísla se uvádějí bez mezinárodní předvolby.
4.6 Adresa internetové stránky subjektu s hypertextovým odkazem	Elektronická adresa oficiálních internetových stránek povinného subjektu.	Uvádí se hypertextový odkaz.
4.7 Adresa e-podatelný	Elektronická adresa všech elektronických podatelen povinného subjektu.	Uvádí se hypertextový odkaz subjektu s hypertextovými odkazy. V případě, že povinný subjekt používá více elektronických podatelen, uvádějí se i další upřesňující informace o účelu použití.
4.8 Další elektronické adresy	Další elektronické adresy povinného subjektu, případně dalších pracovníků povinného subjektu.	Uvádí se hypertextový odkaz. U každé elektronické adresy se uvádí upřesňující informace (účel použití, případně jméno adresáta).

Vyhláška č. 442/2006 Sb.

Struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu

Označení a uvozovací text	Obsah položky	Poznámka
5. Případné platby lze poukázat	Bankovní spojení pro všechny v úvahu připadající platby od veřejnosti ve prospěch povinného subjektu.	Uvádí se číslo účtu (včetně případného předčíslí), kód banky, účel platby. Uvádějí se i symboly platby, pokud jsou při platbě požadovány (konstantní symbol, variabilní symbol). Uvádějí se rovněž informace o jiných způsobech platby.
6. IČ	Identifikační číslo povinného subjektu.	
7. DIČ	Daňové identifikační číslo povinného subjektu.	Uvádí se, pokud je povinný subjekt plátcem daně z přidané hodnoty. Pokud povinný subjekt není plátcem daně z přidané hodnoty, uvede se tato skutečnost.
8. Dokumenty		
8.1 Seznamy hlavních dokumentů	Seznamy hlavních dokumentů povinného subjektu koncepční, strategické a programové povahy, které mohou být podle zákona poskytnuty.	Na dokumenty, které má povinný subjekt k dispozici v elektronické podobě, lze poukázat hypertextovým odkazem.
8.2 Rozpočet	Údaje o rozpočtu povinného subjektu v aktuálním a uplynulém roce a obsah účetních výkazů povinného subjektu za uplynulý rok.	Uvádí se schválený rozpočet i jeho pozdější úpravy. Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky nebo na veřejný informační systém s uvedenými informacemi.
9. Žádosti o informace	Místo a způsob, jak získat příslušné informace.	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
10. Příjem žádostí a dalších podání	Místo a způsob, kde lze podat žádost či stížnost, předložit návrh, podnět či jiné dožádání anebo obdržet rozhodnutí o právech a povinnostech osob.	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.

Vyhláška č. 442/2006 Sb.

Struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu

Označení a uvozovací text	Obsah položky	Poznámka
11. Opravné prostředky	Místo, lhůta a způsob, kde lze podat opravný prostředek proti rozhodnutím povinného subjektu o právech a povinnostech osob, a to včetně výslovného uvedení požadavků, které jsou v této souvislosti kladeny na toho, kdo opravný prostředek podává. Označení příslušného formuláře a způsob a místo, kde lze takový formulář získat, pokud existuje.	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
12. Formuláře	Seznam používaných formulářů s jejich označením a popisem, způsob a místo, kde lze formuláře získat.	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi, pro formuláře v elektronické podobě vždy hypertextovým odkazem včetně příslušné elektronické služby, pokud existuje.
13. Popisy postupů – návody pro řešení životních situací	Popisy postupů, které musí povinný subjekt dodržovat při vyřizování všech žádostí, návrhů i jiných dožádání občanů, a to včetně příslušných lhůt, které je třeba dodržovat.	Uvádí se hypertextovým odkazem na internetové stránky s osnovami popisů postupů podle přílohy č. 2 nebo na veřejný informační systém s uvedenými informacemi.
14. Předpisy		
14.1 Nejdůležitější používané předpisy	Přehled nejdůležitějších předpisů, podle nichž povinný subjekt jedná a rozhoduje, které stanovují právo žádat informace a povinnost poskytovat informace a které upravují další práva občanů ve vztahu k povinnému subjektu. Uvede se rovněž, kde a kdy jsou tyto předpisy přístupné k fyzickému nahlédnutí.	Uvádí se jako doprovodná popisná textová informace s hypertextovými odkazy na internetové stránky obsahující text předpisů.
14.2 Vydané právní předpisy	Právní předpisy vydané v rámci věcné působnosti povinného subjektu.	Uvádí se jako doprovodná popisná textová informace s hypertextovými odkazy na internetové stránky, kde je text příslušných právních předpisů již zveřejněn. (poznámka: Vyhláška MIČR v rozporu se zákonem uvádí pouze „Přehled“ předpisů, zákon však výslovně nařizuje zveřejnit na internetové stránce celé znění předpisů vydaných povinným subjektem.)

Vyhláška č. 442/2006 Sb.

Struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu

Označení a uvozovací text	Obsah položky	Poznámka
15. Úhrady za poskytování informací		
15.1 Sazebník úhrad za poskytování informací	Sazebník úhrad za poskytování informací povinným subjektem a s tím spojených služeb.****)	Uvádí se jako textová informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
15.2 Usnesení nadřízeného orgánu o výši úhrad za poskytnutí informací	Usnesení o výši úhrad vydaná podle § 16a odst. 7 zákona v případě odvolání nebo stížnosti.	Usnesení se uvádějí nejméně za dva poslední roky. Uvádějí se jako textové informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
16. Licenční smlouvy		
16.1 Vzory licenčních smluv	Vzory všech licenčních smluv podle § 14a zákona, jsou-li k poskytování informací povinným subjektem potřebné.	Vzory licenčních smluv se uvádějí v takové formě, aby mohly být žadatelem o informaci přizpůsobeny konkrétní žádosti a použity jako návrh na uzavření licenční smlouvy, a to i s možností dálkového přístupu.
16.2 Výhradní licence	Licenční smlouvy upravující výhradní licence poskytnuté povinným subjektem podle § 14a odst. 4 zákona.	Uvádějí se jako textové informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.
17. Výroční zpráva podle zákona č. 106/1999 Sb.	Výroční zpráva povinného subjektu o své činnosti v oblasti poskytování informací podle § 18 zákona.	Výroční zprávy se uvádějí nejméně za dva poslední roky. Výroční zpráva za předcházející kalendářní rok se zveřejňuje do 1. března běžného roku. Pokud povinný subjekt začleňuje údaje o své činnosti v oblasti poskytování informací do obecné výroční zprávy obsahující informace o jeho činnosti jako její samostatnou část (§ 18 odst. 2 zákona), lze uvést celou obecnou výroční zprávu. Uvádějí se jako textové informace nebo hypertextovým odkazem na internetové stránky s uvedenými informacemi.

****) § 3 nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

Vyhláška č. 442/2006 Sb.

Struktura informací zveřejňovaných o povinném subjektu

NAŘÍZENÍ VLÁDY Č. 173/2006 SB. ZE DNE 29. BŘEZNA 2006**o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím**

Vláda nařizuje podle § 21 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 61/2006 Sb. (dále jen „zákon“):

§ 1**Předmět úpravy**

Toto nařízení zpracovává příslušný předpis Evropských společenství¹⁾ a upravuje zásady, podle nichž povinné subjekty stanoví výši úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona.

§ 2**Způsob stanovení výše úhrady**

- 1) Výše úhrady se stanoví jako součet dílčích částek odvozených z přímých nákladů na
 - a) pořízení kopií (§ 4),
 - b) opatření technických nosičů dat (§ 5),
 - c) odeslání informací žadateli (§ 6) a
 - d) mimořádně rozsáhlé vyhledání informací (§ 7).
- 2) Povinný subjekt stanoví výši úhrady na základě jednotkových sazeb, pokud je to možné. V ostatních případech stanoví povinný subjekt výši úhrady jiným prokazatelným způsobem, zejména na základě individuální kalkulace nákladů.

§ 3**Sazebník úhrad nákladů**

- 1) Povinný subjekt v sazebníku úhrad nákladů za poskytování informací (dále jen „sazebník“) stanoví vždy sazby, na jejichž základě určuje výši úhrady.
- 2) Sazby v sazebníku jsou stanoveny na základě aktuálních nákladů a odhadu jejich vývoje v příslušném účetním období podle platných účetních zásad. Sazebník vydá povinný subjekt na dobu účetního období. Dojde-li však v průběhu účetního období k podstatné změně podmínek, za nichž byly určeny náklady, podle kterých byly stanoveny sazby, vydá povinný subjekt nový sazebník.
- 3) Povinný subjekt může v sazebníku stanovit
 - a) částku, do jejíž výše nebude po žadateli úhradu nákladů vzniklých na základě jedné žádosti požadovat,
 - b) další případy, v nichž nebude po žadateli úhradu nákladů vzniklých na základě jedné žádosti požadovat.

§ 4**Náklady na pořízení kopií**

- 1) Povinný subjekt stanoví v sazebníku sazby za pořízení 1 kopie v závislosti na druhu kopie a použité technologii kopírování.
- 2) V případě informací obsažených v publikacích a tiskovinách vydávaných povinným subjektem se výše úhrady stanoví ve výši ceny za příslušný výtisk, poskytuje-li se informace formou prodeje tohoto výtisku.

§ 5**Náklady na opatření technických nosičů dat**

Povinný subjekt stanoví v sazebníku sazby za 1 kus každého druhu technického nosiče dat, které odpovídají pořizovacím nákladům uvedeného nosiče pro povinný subjekt.

§ 6**Náklady na odeslání informací žadateli**

- 1) Povinný subjekt stanoví v sazebníku sazby úhrad nákladů na odeslání informací žadateli, které zahrnují
 - a) balné,
 - b) náklady na poštovní služby.
- 2) Náklady na balné stanoví povinný subjekt paušální sazbou.
- 3) Náklady na poštovní služby tvoří cena uhrazená povinným subjektem provozovateli poštovních služeb.

§ 7**Náklady na mimořádně rozsáhlé vyhledání informací**

Povinný subjekt stanoví v sazebníku hodinové sazby odvozené z nákladů na platy, případně mzdy a z ostatních osobních nákladů spojených s mimořádně rozsáhlým vyhledáním informací.

§ 8**Licenční odměna za oprávnění informací užít**

- 1) Je-li v licenční smlouvě uzavřené podle § 14a odst. 1 zákona sjednána licenční odměna za oprávnění informací užít a není-li její výše určena zvláštním právním předpisem, určí se výše licenční odměny stejně jako výše

úhrady stanovená podle tohoto nařízení, která by jinak byla požadována, pokud by informace nebyla předmětem ochrany autorského práva.

- 2) Je-li v podlicenční smlouvě podle § 14a odst. 1 zákona sjednána licenční odměna za oprávnění informací užít a není-li její výše určena zvláštním právním předpisem nebo licenční smlouvou mezi povinným subjektem a tím, kdo povinnému subjektu oprávnění užít předmět práva autorského udělil, určí se výše licenční odměny stejně jako výše úhrady stanovená podle tohoto nařízení, která by jinak byla požadována, pokud by informace nebyla předmětem ochrany autorského práva.

§ 9**Účinnost**

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Předseda vlády:

Ing. Paroubek v. r.

Ministryně informatiky:

Ing. Běrová v. r.

- 1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru.

Nařízení vlády č. 173/2006 Sb.

§ 5 – Náklady na opatření technických nosičů dat | **§ 6** – Náklady na odeslání informací žadateli | **§ 7** – Náklady na mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací

§ 8 – Licenční odměna za oprávnění informací použít | **§ 9** – Účinnost

Dalších 106 odpovědí na Vaše dotazy

Autor: Oldřich Kužilek

Redakční úprava: Jindřiška Prokopová

Grafická úprava Studio Pi

Náklad 2000 kusů

Praha 2007

Toto CD je zdarma.

***Projekt můžete podpořit zasláním příspěvku
na účet č. 481 795 763 / 0300, variabilní symbol 106.***

Informace o získání CD dostanete na adrese:

Otevřená společnost, o. p. s., Seifertova 47, 130 00 Praha 3

tel.: +420 222 540 979 | fax: +420 222 540 978

e-mail: informace@otevrete.cz

www.otevrete.cz